

Verse Text - (DAN 1:1-DAN 12:13)

<p>DAN 1:1 אין דריטן יָאָר פֿון דער מלוכה פֿון יהוֹיָקִים דעם מלך פֿון יהודה, איז געקומען נְבוּכַדְנֶצַּר דער מלך פֿון בָּבֶל אויף ירוּשָׁלַיִם, און האָט געלעגערט אויף איר. edit</p>	<p>DAN 1:1 in driten yor fun der meluche fun Yhoyakim dem melech fun Yehudah, iz gekumen nvuchadnetsar der melech fun Bavel oif Yerusholayim, un hot gelegert oif ir.</p>	<p>DAN 1:1 In the third year of the reign of Y'hoyakim Melech Yehudah came Nevukhadnetzar king of Babylon unto Yerushalayim, and besieged it.</p>
<p>DAN 1:2 און אָדוֹנוֹי האָט געגעבן אין זײַן האַנט יהוֹיָקִים דעם מלך פֿון יהודה, און טייל פֿון די כלים פֿון דאָס הויז האַלקים, און ער האָט זיי געבראַכט קיין לאַנד שְׁנַעַר, אין הויז פֿון זײַן ג-ט; און די כלים האָט ער געבראַכט אין דער שאַצקאַמער פֿון זײַן ג-ט. edit</p>	<p>DAN 1:2 un Adonoi hot gegeben in zain hant Yhoyakim dem melech fun Yehudah, un teil fun di keilim fun dos hoiz HaElokim, un er hot zeibracht kein land Shinar, in hoiz fun zain G-t; un di keilim hot er gebracht in der shatskamer fun zain G-t.</p>	<p>DAN 1:2 And HASHEM gave Y'hoyakim Melech Yehudah into his hand, with part of the vessels of the Beis HaElohim; which he carried into the land of Shinar to the house of his g-d; and he brought the vessels into the treasure house of his g-d.</p>
<p>DAN 1:3 און דער מלך האָט געהייסן אַשְׁפַּנַּז דעם הויפט פֿון זײַנע הויפּדינער, ברענגען פֿון די קינדער פֿון יִשְׂרָאֵל, און פֿון דעם קיניגלעכן אַפּשטאַם, און פֿון די אַדללייט, edit</p>	<p>DAN 1:3 un der melech hot geheisen Ashpenaz dem hoipt fun zaine hoifdiner, brengen fun di kinder fun Yisroel, un fun dem kiniglechen opshtam, un fun di adllait,</p>	<p>DAN 1:3 And the king spoke unto Ashpenaz the master of his eunuchs, that he should bring certain of the Bnei Yisroel, and of the king's zera (seed), and of the princes,</p>
<p>DAN 1:4 יִנְגַלְעַד וואָס אין זיי איז נישטאָ קיין פֿעלער, און שיינע אויפֿן אויסזען, און באַהאַוונט אין אַלערליי חכמות, און</p>	<p>DAN 1:4 yinglech vos in zeiz nishto kein feler, un sheine oifen oiszen, un bahavnt in alerlei chchmut, un voilkenevdik in kenshaft, un farshtandik in visen, un vos</p>	<p>DAN 1:4 Yeladim in whom was no blemish, but well-favored, and skillful in all chochmah (wisdom), and cunning in da'as (knowledge), and understanding science, and such</p>

<p>ווילקענעוודיק אין קענשאַפֿט, און פֿאַרשטאַנדיק אין וויסן, און וואָס האָבן בכוח צו שטיין אין פּאַלאַץ פֿון מלך; און זיי לערנען דעם כתב און דעם לשון פֿון די כַּשְׁדִּים. edit</p>	<p>hoben bekoyech tsu shtein in palats fun melech; un zei lernen dem ksav un dem loshen fun di Kesedim.</p>	<p>as had ability in them to stand in the heikhal hamelech (<i>king's palace</i>) , and whom they might teach the sefer and lashon of the Kasdim (<i>Chaldeans</i>) .</p>
<p>DAN 1:5 און דער מלך האָט זיי באַשטימט אַ טאַגטעגלעכע אויסקומעניש פֿון דעם מלכס שפּייז, און פֿון דעם וויין וואָס ער טרינקט, און געהייסן זיי דערציען דרײַ יאָר, און צום סוף פֿון זיי, זאלן זיי זיך שטעלן פֿאַרן מלך. edit</p>	<p>DAN 1:5 un der melech hot ze bashtimt a togtegleche oiskumenish fun dem melech's shpaiz, un fun dem vain vos er trinkt, un geheisen ze dertsien drai yor, un tsum sof fun ze, zolen ze zich shtelen faran melech.</p>	<p>DAN 1:5 And the king appointed them a daily provision of the king's food, and of the yayin which he drank, so nourishing them shanim shalosh (<i>three years</i>) , that at the end thereof they might stand before the king.</p>
<p>DAN 1:6 זײַנען געווען צווישן זיי פֿון די קינדער פֿון יהודה, דְּנִיאֵל, חַנַּנְיָהּ, מִשָּׂאֵל, און עֲזַרְיָהּ. edit</p>	<p>DAN 1:6 zainen geven tsvishen ze fun di kinder fun Yehudah, Daniel, Chananyah, Mishael, un Azaryah.</p>	<p>DAN 1:6 Now among these were of the Bnei Yehudah, Daniel, Chananyah, Mishael, and Azaryah;</p>
<p>DAN 1:7 און דער הויפט פֿון די הויפּדינער האָט זיי געגעבן נעמען, און ער האָט געגעבן דְּנִיאֵלן [דעם נאַמען] בלטשאַצַר, און חַנַּנְיָהּ – שְׁדַרְך, און מִשָּׂאֵלן – מִשָּׂח, און עֲזַרְיָהּן – עֲבַד-נֶגוֹ. edit</p>	<p>DAN 1:7 un der hoipt fun di hoifdiner hot ze gegeben nemen, un er hot gegeben Danielen [dem nomen] Belteshatzar, un Chananyahen – Shadrake, un Mishaelen – Meshach, un Azaryahen – Abednego.</p>	<p>DAN 1:7 Unto whom the chief of the eunuchs gave names; for he gave unto Daniel the name of Belteshatzar; and to Chananyah, of Shadrakh; and to Mishael, of Meshach; and to Azaryah, of Abednego.</p>
<p>DAN 1:8 און דְּנִיאֵל האָט זיך אַרײַנגענומען אין האַרצן, אַז</p>	<p>DAN 1:8 un Daniel hot zich araingenumen in hartsen, az er zol zich nisht farumverdiken</p>	<p>DAN 1:8 But Daniel purposed in his heart that he would not defile himself with the portion of the</p>

<p>ער זאל זיך נישט פֿאַראַמווערדיקן מיט דעם מלכס שפּײַז, און מיט דעם וויין וואָס ער טרינקט, און ער האָט געבעטן פֿון דעם הויפט פֿון די הויפֿדינער, אַז ער זאל זיך נישט דאַרפֿן פֿאַראַמווערדיקן. edit</p>	<p>mit dem melech's shpaiz, un mit dem vain vos er trinkt, un er hot gebeten fun dem hoipt fun di hoifdiner, az er zol zich nisht darfen farumverdiken.</p>	<p>king's delicacies, nor with the yayin which he drank; therefore he requested of the chief of the eunuchs that he might not defile himself.</p>
<p>DAN 1:9 און האַלקים האָט געגעבן דְּנִיאֵלָן גענאָד און דערבאַרימונג ביי דעם הויפט פֿון די הויפֿדינער. edit</p>	<p>DAN 1:9 un HaElokim hot gegeben Danielen genod un derbarimung bai dem hoipt fun di hoifdiner.</p>	<p>DAN 1:9 Now G-d had brought Daniel into chesed and sympathy with the chief of the eunuchs.</p>
<p>DAN 1:10 אָבער דער הויפט פֿון די הויפֿדינער האָט געזאָגט צו דְּנִיאֵלָן: איך האָב מורא פֿאַר מיין האַר דעם מלך וואָס האָט באַשטימט אייער שפּײַז און אייער געטראַנק, טאַמער וועט ער זען אייערע פנימער אומעטיקער ווי ביי יינגלעך פֿון אייער עלטער, און איר וועט פֿאַרשולדיקן מיין קאָפּ פֿאַרן מלך. edit</p>	<p>DAN 1:10 ober der hoipt fun di hoifdiner hot gezogt tsu Danielen: ich hob moire far main Har dem melech vos hot bashtimt ier shpaiz un ier getrank, tomer vet er zen eyere penemer umetiker vi bai yinglech fun ier elter, un ir vet farshuldiken main kop faran melech.</p>	<p>DAN 1:10 And the chief of the eunuchs said unto Daniel, I fear adoni hamelech, who hath appointed your meat and your drink; for why should he see your faces worse looking than the yeladim which are of your age? Then shall ye make me endanger my head to the king.</p>
<p>DAN 1:11 האָט דְּנִיאֵלָל געזאָגט צו דעם טראַנקמייסטער וואָס דער הויפט פֿון די הויפֿדינער האָט געשטעלט איבער</p>	<p>DAN 1:11 hot Daniel gezogt tsu dem trankmaister vos der hoipt fun di hoifdiner hot geshtelt iber Danielen, Chananyahen, Mishaelen, un Azaryahen:</p>	<p>DAN 1:11 Then said Daniel to the steward, whom the chief of the eunuchs had set over Daniel, Chananyah, Mishael, and Azaryah,</p>

<p>דְּנִיאָלוֹן, חֲנִנְיָהוֹן, מִשְׂאֵלוֹן, און עֲזָרְיָהוֹן: edit</p>		
<p>DAN 1:12 פֿרוּוּן, אִיךְ בעט דיך, דֵינע קנעכט צען טעג, און זאָל מען אונדז געבן פֿון גרינס צום עסן, און וואַסער צום טרינקען. edit</p>	<p>DAN 1:12 pruv, ich bet dich, daine knecht Tzoan teg, un zol men undz geben fun grins tsum esen, un vaser tsum trinken.</p>	<p>DAN 1:12 Prove thy servants, I beseech thee, yamim asarim (<i>ten days</i>) ; and let them give us vegetables to eat, and mayim (<i>water</i>) to drink.</p>
<p>DAN 1:13 און זאָל באַוויזן ווערן פֿאַר דיר אונדזער אויסזען און דאָס אויסזען פֿון די ייִנגלעך וואָס עסן דעם מלכס שפּײַז; און אַזוי ווי דו וועסט זען, טו מיט דֵינע קנעכט. edit</p>	<p>DAN 1:13 un zol bavizen veren far dir undzer oiszen un dos oiszen fun di yinglech vos esen dem melech's shpaiz; un azoi vi du vest zen, tu mit daine knecht.</p>	<p>DAN 1:13 Then let our countenances be looked upon before thee, and the countenance of the yeladim that eat of the portion of the king's meat, and as thou seest, deal with thy servants.</p>
<p>DAN 1:14 האָט ער צוגעהערט צו זיי אין דער דאָזיקער זאָך, און ער האָט זיי געפרוּווט צען טעג. edit</p>	<p>DAN 1:14 hot er tsugehert tsu ze in der doziker zach, un er hot ze gepruvet Tzoan teg.</p>	<p>DAN 1:14 So he consented to them in this matter, and tested them yamim asarim (<i>ten days</i>) .</p>
<p>DAN 1:15 און צום סוף פֿון די צען טעג, האָט זייער אויסזען אויסגעוויזן בעסער, און זיי זיינען געווען פֿעטער אויפֿן לייב, פֿון אַלע ייִנגלעך וואָס האָבן געגעסן דעם מלכס שפּײַז. edit</p>	<p>DAN 1:15 un tsum sof fun di Tzoan teg, hot zeyer oiszen oisgevizen beser, un ze zainen geven feter oifen laib, fun ale yinglech vos hoben gegesen dem melech's shpaiz.</p>	<p>DAN 1:15 And at the end of ten days their countenances appeared fairer and fatter in flesh than all the yeladim which did eat the portion of the king's meat.</p>
<p>DAN 1:16 אַזוי פֿלעגט דער טראַנקמייסטער אַוועקנעמען</p>	<p>DAN 1:16 azoi flegt der trankmaister aveknemen zeyer shpaiz, un dem vain vos ze</p>	<p>DAN 1:16 Thus the steward took away the portion of their meat, and the yayin that they should</p>

<p>זייער שפיין, און דעם וויין וואָס זיי זאָלן טרינקען, און פֿלעגט זיי געבן גרינס. edit</p>	<p>zolen trinken, un flegt ze geben grins.</p>	<p>drink; and gave them vegetables.</p>
<p>DAN 1:17 און די דאָזיקע פֿיר יינגלעך, זיי האָט האַלקים געגעבן קענשאַפֿט און פֿאַרשטאַנדיקייט אין אַלערליי ספֿרים און חכמה; און דניאַל האָט פֿאַרשטאַנען יעטוועדער זעונג און חלומות. edit</p>	<p>DAN 1:17 un di dozike fir yinglech, zei hot HaElokim gegeben kenshaft un forshtandikeit in alerlei sforim un chochme; un Daniel hot forshtanen yetveder zeung un chaloimes.</p>	<p>DAN 1:17 As for these four yeladim, G-d gave them knowledge and skill in all sefer and chochmah, and Daniel had understanding in all chazon (visions) and chalomot (dreams) .</p>
<p>DAN 1:18 און צום סוף פֿון די טעג וואָס דער מלך האָט זיי געהייסן דענצמאָל ברענגען, האָט זיי דער הויפט פֿון די הויפֿדינער געבראַכט פֿאַר נבֿוכדנֿצֿרן. edit</p>	<p>DAN 1:18 un tsum sof fun di teg vos der melech hot zei geheisen dentsmol brengen, hot ze der hoipt fun di hoifdiner gebracht far nvuchadnetsaren.</p>	<p>DAN 1:18 Now at the end of the days that the king had said he would bring them in, then the chief of the eunuchs brought them in before Nevukhadnetzar.</p>
<p>DAN 1:19 און דער מלך האָט מיט זיי גערעדט; און צווישן זיי אַלעמען איז נישט געפֿונען געוואָרן אַזאָ ווי דניאַל, חנניָה, מישאַל, און עזריָה; און זיי זיינען געשטאַנען פֿאַרן מלך. edit</p>	<p>DAN 1:19 un der melech hot mit ze geredt; un tsvishen zei alemen iz nisht gefunen gevoren aza vi Daniel, Chananyah, Mishael, un Azaryah; un zei zainen geshtanen faran melech.</p>	<p>DAN 1:19 And the king communed with them; and among them all was found none like Daniel, Chananyah, Mishael, and Azaryah; therefore stood they before the king.</p>
<p>DAN 1:20 און אין יעטוועדער זאָך פֿון פֿאַרשטאַנדיקער חכמה וואָס דער מלך האָט ביי זיי געפֿרעגט, האָט ער זיי געפֿונען</p>	<p>DAN 1:20 un in yetveder zach fun forshtandiker chochme vos der melech hot bai ze gefregt, hot er zei gefunen Tzoan mol hecher vi ale chartumim un</p>	<p>DAN 1:20 And in all matters of chochmah and binah that the king questioned them, he found them ten times better than all the magicians and astrologers</p>

<p>צען מאָל העכער ווי אַלע חַרטומים און צויבערשפרעכער וואָס אין זײַן גאַנצן קיניגרייך. edit</p>	<p>tsoibershprecher vos in zain gantsen kinigraich.</p>	<p>that were in all his realm.</p>
<p>DAN 1:21 און דניאַל איז געבליבן ביז דעם ערשטן יאָר פֿון מלך כוֹרֶשׁ. edit</p>	<p>DAN 1:21 un Daniel iz gebliben biz dem ershten yor fun melech Koresch.</p>	<p>DAN 1:21 And Daniel continued even unto the first year of King Koresch (<i>Cyrus</i>) .</p>
<p>DAN 2:1 און אין צווייטן יאָר פֿון נְבוּכַדְנֶצַּר מלוכה האָבן זיך נְבוּכַדְנֶצַּרן געחלומט חלומות, און זײַן גײַסט איז געווען צערודערט, און זײַן שלאָף איז אים צעבראַכן געוואָרן. edit</p>	<p>DAN 2:1 un in tsveiten yor fun nvuchadnetsars meluche hoben zich nvuchadnetsaren gechlumt chaloimes, un zain Gaist iz geven tserudert, un zain shlof iz im tsebrachen gevoren.</p>	<p>DAN 2:1 And in the second year of the reign of Nevukhadnetzar, Nevukhadnetzar dreamed chalomot (<i>dreams</i>) , wherewith his ruach was troubled, and his sleep left him.</p>
<p>DAN 2:2 האָט דער מלך געהייסן רוֹפֵן די חַרטומים, און די צויבערשפרעכער, און די מכשפֿים, און די כַּשְׁדִּים, כדי זיי זאָלן זאָגן דעם מלך זײַנע חלומות; און זיי זײַנען געקומען, און האָבן זיך געשטעלט פֿאַרן מלך. edit</p>	<p>DAN 2:2 hot der melech geheisen rufen di chartumim, un di tsoibershprecher, un di mechashfim, un di Kesedim, kedei zei zolen zogen dem melech zaine chaloimes; un zei zainen gekumen, un hoben zich geshtelt faran melech.</p>	<p>DAN 2:2 Then the king commanded to call the magicians, and the enchanters, and the sorcerers, and the Kasdim (<i>Chaldeans</i>) for to show the king his chalomot. So they came and stood before the king.</p>
<p>DAN 2:3 האָט דער מלך צו זיי געזאָגט: מיר האָט זיך געחלומט אַ חלום, און מיין גײַסט איז צערודערט, צו וויסן דעם חלום. edit</p>	<p>DAN 2:3 hot der melech tsu zei gezogt: mir hot zich gechlumt a cholem, un main Gaist iz tserudert, tsu visen dem cholem.</p>	<p>DAN 2:3 And the king said unto them, I have dreamed a chalom (<i>dream</i>) and my ruach was troubled to have da'as of the chalom (<i>dream</i>) .</p>

<p>DAN 2:4 האָבן די כְּשָׁדִים גערעדט צו דעם מלך אין אַראַמיש: אייביק לעבן זאָל דער מלך! דערצייל דעם חלום צו דיִינע קנעכט, און מיר וועלן זאָגן דעם פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:4 hoben di Kesedim geredt tsu dem melech in aramish: eibik leben zol der melech! dertseil dem cholem tsu daine knecht, un mir velen zogen dem pitrun.</p>	<p>DAN 2:4 Then spoke the Kasdim (<i>Chaldeans</i>) to the king in Aramaic, O king, live for ever; tell thy servants the chalom (<i>dream</i>) , and we will show the pesher (<i>interpretation,</i> <i>explanation</i>) .</p>
<p>DAN 2:5 האָט זיך אָפּגערופֿן דער מלך און האָט געזאָגט צו די כְּשָׁדִים: די זאָך איז ביי מיר פֿעסט: אויב איר מאַכט מיך נישט וויסן דעם חלום און זיין פֿיתרון, וועט איר אין שטיקער צעהאַקט ווערן, און אייערע היזער וועלן געמאַכט ווערן פֿאַר מיסטהויפֿנס. edit</p>	<p>DAN 2:5 hot zich opgerufen der melech un hot gezogt tsu di Kesedim: di zach iz bai mir fest: oib ir macht mich nisht visen dem cholem un zain pitrun, vet ir in shtiker tsehakt veren, un eyere haizer velen gemacht veren far misthoifns.</p>	<p>DAN 2:5 The king answered and said to the Kasdim (<i>Chaldeans</i>) , The decision from me is firm; if ye will not give me da'as of the chalom (<i>dream</i>) , with the pesher (<i>interpretation,</i> <i>explanation</i>) thereof, ye shall be cut in pieces, and your houses shall be made a pile of rubble;</p>
<p>DAN 2:6 אויב אָבער איר וועט זאָגן דעם חלום און זיין פֿיתרון, וועט איר קריגן פֿון מיר מתָּנוּת און באַלוינונגען און גרויס כְּבוֹד; נאָר זאָגט מיר דעם חלום און זיין פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:6 oib ober ir vet zogen dem cholem un zain pitrun, vet ir krigen fun mir matonus un baloinungen un grois koved; nor zogt mir dem cholem un zain pitrun.</p>	<p>DAN 2:6 But if ye show the chalom (<i>dream</i>) , and the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) thereof, ye shall receive of me gifts and rewards and great honor; therefore show me the chalom (<i>dream</i>) , and the pesher (<i>interpretation,</i> <i>explanation</i>) thereof.</p>
<p>DAN 2:7 האָבן זיי געענטפֿערט אַ צווייט מאָל, און געזאָגט: זאָל דער מלך דערציילן דעם חלום צו זיינע קנעכט, און מיר וועלן</p>	<p>DAN 2:7 hoben zei geentfert a tsveit mol, un gezogt: zol der melech dertseilen dem cholem tsu zaine knecht, un mir velen zogen dem pitrun.</p>	<p>DAN 2:7 They answered again and said, Let the king tell his servants the chalom (<i>dream</i>) , and we will show the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) of it.</p>

<p>זאָגן דעם פּיתרון. edit</p>		
<p>DAN 2:8 האָט זיך אָפּגערופֿן דער מלך און האָט געזאָגט: געוויס פֿאַרשטיי איך אַז איר ווילט געווינען צײַט, ווײַל איר זעט אַז די זאַך איז בײַ מיר פֿעסט, edit</p>	<p>DAN 2:8 hot zich opgerufen der melech un hot gezogt: gevis farshtei ich az ir vilt gevinen tsait, vail ir zet az di zach iz bai mir fest,</p>	<p>DAN 2:8 The king answered and said, I have da'as of certainty that ye would gain time, because ye see the decision from me is firm.</p>
<p>DAN 2:9 אַז אויב איר מאַכט מיך נישט וויסן דעם חלום, איז בלויז איין משפט פֿאַר אײַך; וואָרום איר האָט אָפּגעמאַכט צו זאָגן פֿאַר מיר ליגן און באַטרוג, ביז די צײַט וועט זיך ענדערן. דערום זאָגט מיר דעם חלום, און איך וועל וויסן אַז איר קענט מיר באַשיידן זײַן פּיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:9 az oib ir macht mich nisht visen dem cholem, iz bloiz ein mishpot far ich; vorem ir hot opgemacht tsu zogen far mir ligen un batrug, biz di tsait vet zich enderen. derum zogt mir dem cholem, un ich vel visen az ir kent mir basheiden zain pitrun.</p>	<p>DAN 2:9 But if ye will not give me da'as of the chalom (dream) , there is but one decree for you; for ye have prepared lying and corrupt words to speak before me, till the tide is turned; therefore tell me the chalom (dream) , and I shall have da'as that ye can show me the peshet (interpretation, explanation) thereof.</p>
<p>DAN 2:10 האָבן די כּשדים געענטפֿערט פֿאַרן מלך און געזאָגט: נישטאָ אַ מענטש אויף דער ערד וואָס קען זאָגן די זאַך פֿון דעם מלך; וואָרום קיין גרויסער און מאַכטיקער מלך האָט נישט פֿאַרלאַנגט אַזאַ זאַך פֿון קיין חרטום, אָדער צויבערשפרעכער, אָדער כּשדי. edit</p>	<p>DAN 2:10 hoben di Kesedim geentfert faran melech un gezogt: nishto a mentsh oif der erd vos ken zogen di zach fun dem melech; vorem kein groiser un machtiker melech hot nisht farlangt aza zach fun kein chartum, oder tsoibershpreecher, oder Kasdim.</p>	<p>DAN 2:10 The Kasdim (Chaldeans) answered before the king, and said, There is not a man upon the earth that can show the king's matter; therefore there is no melech, no matter how rav (great) or powerful, that asked such things of any magician, or enchanter, or Kasdai (Chaldean) .</p>

<p>DAN 2:11 און די זאַך וואָס דער מלך פֿאַרלאַנגט איז שווער, און קיין אַנדערער וואָס קען דאָס זאָגן פֿאַר דעם מלך איז נישטאַ, אַחוץ די אַלקים וואָס וווינען איז נישט מיט באַשעפֿענישן פֿון פֿלייש. edit</p>	<p>DAN 2:11 un di zach vos der melech farlangt iz shver, un kein anderer vos ken dos zogen far dem melech iz nishto, achuts di Elokim vos voinung iz nisht mit bashefenishen fun fleish.</p>	<p>DAN 2:11 And it is a rare thing that the king requireth, and there is none other that can show it before the king, except the g-ds, whose dwelling is not with basar (<i>flesh</i>) .</p>
<p>DAN 2:12 איבער דעם איז דער מלך אין בעס געוואָרן, און ער האָט שטאַרק געצערנט, און האָט באַפֿוילן אומצוברענגען אַלע חכמים פֿון בָּבֶל. edit</p>	<p>DAN 2:12 iber dem iz der melech in kaas gevoren, un er hot shtark getsernt, un hot bafailen umtsubringen ale chachomim fun Bavel.</p>	<p>DAN 2:12 For this cause the king was angry and very furious, and commanded to destroy all the chachamim (<i>wise men</i>) of Babylon.</p>
<p>DAN 2:13 און דער באַפֿעל איז אַרויס, און די חכמים האָבן געזאָלט געטייט ווערן, און מע האָט געזוכט דניאלן און זיינע חברים זיי צו טייטן. edit</p>	<p>DAN 2:13 un der bafel iz arois, un di chachomim hoben gezolt geteit veren, un me hot gezucht Danielen un zaine Chavorim zeitsu teiten.</p>	<p>DAN 2:13 And the decree went forth that the chachamim should be slain; and they sought Daniel and his chaverim to be slain.</p>
<p>DAN 2:14 דענצמאל האָט דניאל געענטפֿערט מיט קלוגשאַפֿט און שכל אַרײַך דעם אייבערלייבוועכטער פֿון דעם מלך, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען טייטן די חכמים פֿון בָּבֶל. edit</p>	<p>DAN 2:14 dentsmol hot Daniel geentfert mit klugshaft un seichel Aryoch dem eiberlaibvechter fun dem melech, vos iz aroisgegangen teiten di chachomim fun Bavel.</p>	<p>DAN 2:14 Then Daniel answered with counsel and wisdom to Aryoch the captain of the king's guard, which was gone forth to slay the chachamim of Babylon;</p>
<p>DAN 2:15 ער האָט זיך אָפּגערופֿן און האָט געזאָגט צו אַרײַך דעם הויפטמאַן פֿון דעם מלך:</p>	<p>DAN 2:15 er hot zich opgerufen un hot gezogt tsu Aryoch dem hoiptman fun dem melech: far vos iz der bafel azoi shtreng fun</p>	<p>DAN 2:15 He answered and said to Aryoch the king's captain, Why is the decree so hasty from the king? Then Aryoch made the</p>

<p>פֿאַר וואָס איז דער באַפֿעל אָזוי שטרענג פֿון פֿאַר דעם מלך? דענצמאל האָט אַריוֹך געמאַכט וויסן דְּנִיאַלן די זאַך. edit</p>	<p>far dem melech? dentsmol hot Aryoch gemacht visen Danielen di zach.</p>	<p>thing known to Daniel.</p>
<p>DAN 2:16 איז דְּנִיאַל אַריוֹפֿגעגאַנגען און האָט געבעטן ביים מלך, אַז ער זאָל אים געבן צייט, כדי צו זאָגן דעם מלך דעם פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:16 iz Daniel aroifgegangen un hot gebeten baim melech, az er zol im geben tsait, kedei tsu zogen dem melech dem pitrun.</p>	<p>DAN 2:16 Then Daniel went in, and desired of the king that he would give him time, and that he would show the king the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) .</p>
<p>DAN 2:17 דענצמאל איז דְּנִיאַל אוועקגעגאַנגען אין זיין הויז, און האָט געמאַכט וויסן די זאַך צו זיינע חברים, חַנְיָהּ, מישאַלן, און עזריהן. edit</p>	<p>DAN 2:17 dentsmol iz Daniel avekgegangen in zain hoiz, un hot gemacht visen di zach tsu zaine Chavorim, Chananyahen, Mishaelen, un Azaryahen.</p>	<p>DAN 2:17 Then Daniel went to his bais, and made the decree known to Chananyah, Mishael, and Azaryah, his chaverim,</p>
<p>DAN 2:18 כדי זיי זאָלן בעטן רחמים ביי ג-ט פֿון הימל וועגן דעם דאָזיקן סוד, אַז דְּנִיאַל און זיינע חברים זאָלן נישט אומגעבראַכט ווערן מיט די איבעריקע חכמים פֿון בָּבֶל. edit</p>	<p>DAN 2:18 kedei zei zolen beten Rachamim bai G-t fun himel vegen dem doziken sod, az Daniel un zaine Chavorim zolen nisht umgebracht veren mit di iberike chachomim fun Bavel.</p>	<p>DAN 2:18 That they would plead for rachamim from the G-d of Shomayim concerning this raz (<i>mystery, secret</i>) ; that Daniel and his chaverim should not perish with the rest of the chachamim of Babylon.</p>
<p>DAN 2:19 דענצמאל איז דער סוד אַנטפלעקט געוואָרן דְּנִיאַלן אין אַ זעונג פֿון דער נאַכט. האָט דענצמאל דְּנִיאַל געלויבט ג-ט פֿון הימל. edit</p>	<p>DAN 2:19 dentsmol iz der sod antplekt gevoren Danielen in a zeung fun der nacht. hot dentsmol Daniel geloibt G-t fun himel.</p>	<p>DAN 2:19 Then was the raz revealed unto Daniel in a chazon of the lailah. Then Daniel said a brakhah to the G-d of Shomayim.</p>

<p>DAN 2:20 דְּנִיָּאֵל הָאֵט זִיד אָפּגערוּפֿן און הָאֵט געזאָגט: געלויבט זאָל זײַן דער נאַמען פֿון ג-ט פֿון אייביקייט ביז אייביקייט; וואָרום חכמה און גבֿורה זײַנען זײַנע, edit</p>	<p>DAN 2:20 Daniel hot zich opgerufen un hot gezogt: geloibt zol zain der nomen fun G-t fun eibikeit biz eibikeit; vorem chochme un gevure zainen zaine,</p>	<p>DAN 2:20 Daniel answered and said, Baruch hashem Elohim l'olam va'ed; for chochmah (wisdom) and gevurah (might) are His;</p>
<p>DAN 2:21 און ער בײַט די צײַטן און די תקופֿות; ער שאַפֿט אָפּ מלכים, און שטעלט אויף מלכים; ער גיט חכמה צו די חכמים, און קענשאַפֿט צו די וואָס קענען פֿאַרשטאַנדיקייט. edit</p>	<p>DAN 2:21 un er bait di tsaiten un di tkufut; er shaft op Molechim, un shtelt oif Molechim; er git chochme tsu di chachomim, un kenshaft tsu di vos kenen forshtandikeit.</p>	<p>DAN 2:21 And He changeth the times and the zmanim (seasons) ; He removeth melachim, and setteth up melachim; He giveth chochmah unto the chachamim, and da'as to them that know binah;</p>
<p>DAN 2:22 ער אַנטפלעקט די טיפֿעניש און די פֿאַרבאַרגעניש, ער ווייס וואָס אין דער פֿינצטערניש און די ליכטיקייט רוט בײַ אים. edit</p>	<p>DAN 2:22 er antplekt di tifenish un di farborgenish, er veis vos in der fintsternish un di lichtikeit rut bai im.</p>	<p>DAN 2:22 He revealeth the deep and secret things; He knoweth what is in the choshech, and the light dwelleth with Him.</p>
<p>DAN 2:23 דײַך, ג-ט פֿון מײַנע עלטערן, טו אײַך דאַנקען און לױבן, וואָס דו האָסט מיר געגעבן חכמה און גבֿורה, און הָאֵסט מײַך אַצונד געמאַכט וויסן וואָס מיר האָבן געבעטן פֿון דיר; וואָס די זאַך פֿון מלך הָאֵסטו אונדז געמאַכט וויסן. edit</p>	<p>DAN 2:23 dich, G-t fun maine elteren, tu ich danken un loiben, vos du host mir gegeben chochme un gevure, un host mich atsund gemacht visen vos mir hoben gebeten fun dir; vos di zach fun melech hostu undz gemacht visen.</p>	<p>DAN 2:23 I thank Thee, and praise Thee, O Thou G-d of my fathers, Who hast given me chochmah and gevurah, and hast given unto me da'as now of what we desired of Thee; for Thou hast now made known unto us the king's matter.</p>

<p>DAN 2:24 פֿון וועגן דעם איז דניאל אַרויפֿגעאַנגען צו אַריוֹכּ, וועמען דער מלך האָט געשטעלט אומצוברענגען די חכמים פֿון בָּבֶל; ער איז געקומען און האָט צו אים אַזוי געזאָגט: זאַלסט נישט אומברענגען די חכמים פֿון בָּבֶל; פֿיר מיך אַרויף פֿאַר דעם מלך, און איד וועל זאָגן דעם מלך דעם פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:24 fun vegen dem iz Daniel aroifgegangen tsu Aryochen, vemen der melech hot geshtelt umtsubringen di chachomim fun Bavel; er iz gekumen un hot tsu im azoi gezogt: zolst nisht umbringen di chachomim fun Bavel; fir mich aroifblikendik far dem melech, un ich vel zogen dem melech dem pitrun.</p>	<p>DAN 2:24 Therefore Daniel went in unto Aryoch, whom the king had appointed to destroy the chachamim of Babylon; he went and said thus unto him: Destroy not the chachamim of Babylon; bring me in before the king, and I will show unto the king the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) .</p>
<p>DAN 2:25 דענצמאל האָט אַריוֹכּ אַרויפֿגעפֿירט דניאלן אויף גיד פֿאַרן מלך, און האָט צו אים אַזוי געזאָגט: איד האָב געפֿונען אַ מאַן פֿון די גלות-קינדער פֿון יהודה, וואָס וועט דעם מלך מאַכן וויסן דעם פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:25 dentsmol hot Aryoch aroifgefirt Danielen oif gich faran melech, un hot tsu im azoi gezogt: ich hob gefunen a man fun di goles-kinder fun Yehudah, vos vet dem melech machen visen dem pitrun.</p>	<p>DAN 2:25 Then Aryoch brought in Daniel before the king in haste, and said thus unto him, I have found a man of the Bnei Golus of Yehudah, that will give da'as unto the king of the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) .</p>
<p>DAN 2:26 האָט דער מלך זיך אָפּגערופֿן צו דניאלן וואָס זיין נאָמען איז געווען בלִטְשַׁאֲצַר: קענסטו מיך מאַכן וויסן דעם חלום וואָס איד האָב געזען, און זיין פֿיתרון? edit</p>	<p>DAN 2:26 hot der melech zich oppgerufen tsu Danielen vos zain nomen iz geven Belteshatzar: kenstu mich machen visen dem cholem vos ich hob gezen, un zain pitrun?</p>	<p>DAN 2:26 The king answered and said to Daniel whose name was Beltshatzar, Art thou able to give da'as unto me of the chalom (<i>dream</i>) which I have seen, and the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) thereof?</p>
<p>DAN 2:27 האָט געענטפֿערט דניאל</p>	<p>DAN 2:27 hot geentfert Daniel far dem melech, un hot gezogt:</p>	<p>DAN 2:27 Daniel answered in the presence of the king and said,</p>

<p>פֶּאָר דעם מלך, און האָט געזאָגט: דעם סוד וואָס דער מלך פֶּאַרלאַנגט קענען קיין חכמים, צויבערשפרעכער, חרטומים, שטערנזעער, דעם מלך נישט זאָגן. edit</p>	<p>dem sod vos der melech farlangt kenen kein chachomim, tsoibershprecher, chartumim, shterenzeer, dem melech nisht zogen.</p>	<p>The raz which the king hath demanded cannot the wise men, the enchanters, the magicians, the soothsayers, show unto the king;</p>
<p>DAN 2:28 אָבער פֶּאַראַן אַ ג-ט אין הימל וואָס אַנטפלעקט סודות, און ער האָט געלאָזט וויסן דעם מלך נבֹּכְדַנְצַר וואָס וועט געשען אין די לעצטע טעג. דיין חלום, און די זעונגען פֿון דיין קאָפּ אויף דיין געלעגער, זיינען אַט-וואָס: edit</p>	<p>DAN 2:28 ober faran a G-t in himel vos antplekt soides, un er hot gelozt visen dem melech nvuchadnetsar vos vet geshen in di letste teg. dain cholem, un di zeungen fun dain kop oif dain geleger, zainen ot-vos:</p>	<p>DAN 2:28 But there is a G-d in Shomayim that revealeth razim, and maketh known to the king Nevukhadnetzar what shall be in the acharit hayamim. Thy chalom (dream), and the visions of thy head upon thy bed, are these:</p>
<p>DAN 2:29 דיר, מלך, זיינען אַרויפֿגעקומען רעיונות אויף דיין געלעגער, וואָס וועט געשען נאָך דעם, און דער וואָס אַנטפלעקט סודות האָט דיך געלאָזט וויסן וואָס וועט געשען. edit</p>	<p>DAN 2:29 dir, melech, zainen aroifgekumen reionut oif dain geleger, vos vet geshen noch dem, un der vos antplekt soides hot dich gelozt visen vos vet geshen.</p>	<p>DAN 2:29 As for thee, O king, thy thoughts came into thy mind upon thy bed, what should come to pass hereafter; and He that revealeth razim (secrets) maketh known to thee what shall come to pass.</p>
<p>DAN 2:30 און איך, נישט ווייל אין מיר איז דאָ מער חכמה פֿון אַלע לעבעדיקע, איז מיר דער דאָזיקער סוד אַנטפלעקט געוואָרן, נייערט בדי מע זאָל דעם פיתרון מאַכן וויסן דעם</p>	<p>DAN 2:30 un ich, nisht vail in mir iz do mer chochme fun ale lebedike, iz mir der doziker sod antplekt gevoren, naiert kedei me zol dem pitrun machen visen dem melech, un zolst farshtein di reionut fun dain</p>	<p>DAN 2:30 But as for me, this raz is not revealed to me for any chochmah that I have more than any living, but in order that the pesher (interpretation, explanation) may be known to the king, and that thou mightest</p>

<p>מלך, און זאָלסט פֿאַרשטיין די רעיונות פֿון דיין האַרצן. edit</p>	<p>hartsen.</p>	<p>understand the thoughts of thy heart.</p>
<p>DAN 2:31 דו, מלך, האָסט געזען, ערשט עס שטייט אַ געוואַלטיקע געשטאַלט. די דאָזיקע געשטאַלט איז געווען גרויס, און איר גלאַנץ איז געווען אויסנאַמיק; זי איז געשטאַנען פֿאַר דיר, און איר אַנבליק איז געווען מוראדיק. edit</p>	<p>DAN 2:31 du, melech, host gezen, ersht es shteit a gevaltike geshtalt. di dozike geshtalt iz geven grois, un ir glants iz geven oisnamik; zi iz geshtanen far dir, un ir onblik iz geven mordik.</p>	<p>DAN 2:31 Thou, O king, sawest, and behold a great tzelem (<i>image, idol, statue</i>) . This great tzelem, whose brightness was extraordinary, stood before thee; and the form thereof was awesome.</p>
<p>DAN 2:32 די דאָזיקע געשטאַלט, איר קאָפּ איז געווען פֿון טייערן גאָלד, איר ברוסט און אירע אַרעמס פֿון זילבער, איר בויך און אירע לענדן פֿון קופּער, edit</p>	<p>DAN 2:32 di dozike geshtalt, ir kop iz geven fun teyeren gold, ir Brust un ire orems fun zilber, ir boich un ire lenden fun kuper,</p>	<p>DAN 2:32 This tzelem's head was of fine gold, his chest and his arms of silver, his middle and his thighs of bronze,</p>
<p>DAN 2:33 אירע שענקלען פֿון אייזן, אירע פֿיס, טייל פֿון זיי פֿון אייזן און טייל פֿון זיי פֿון ליים. edit</p>	<p>DAN 2:33 ire shenklen fun izen, ire fis, teil fun zei fun izen un teil fun zei fun leim.</p>	<p>DAN 2:33 His legs of iron, his feet part of iron and part of clay.</p>
<p>DAN 2:34 האָסטו געקוקט ביז אַ שטיין האָט זיך אָפּגעריסן אַן עמיצנס האַנט, און האָט געשלאָגן די געשטאַלט אויף אירע פֿיס פֿון אייזן און ליים, און האָט זיי צעשטויסן. edit</p>	<p>DAN 2:34 hostu gekukt biz a shtein hot zich opgerisen on emitsns hant, un hot geshlogen di geshtalt oif ire fis fun izen un leim, un hot zei tseshtoisen.</p>	<p>DAN 2:34 Thou sawest till that an even (<i>stone</i>) was cut out without hands, which struck the tzelem upon his feet that were of iron and clay, and broke them to pieces.</p>
<p>DAN 2:35 דענצמאל זיינען</p>	<p>DAN 2:35 dentsmol zainen</p>	<p>DAN 2:35 Then was the iron, the</p>

<p>צעשטויסן געוואָרן אין איינעם דאָס אייזן, די ליים, דאָס קופער, דאָס זילבער, און דאָס גאַלד, און זיי זיינען געוואָרן אַזוי ווי שפּריי פֿון זומערשייערן, און דער ווינט האַט זיי אַוועקגעטראָגן, און קיינ צייכן איז פֿון זיי נישט געפֿונען געוואָרן. און דער שטיין וואָס האָט געשלאָגן די געשטאַלט איז געוואָרן אַ גרויסער באַרג, און האָט אַנגעפֿילט די גאַנצע ערד. edit</p>	<p>tseshtoisn gevoren in einem dos izen, di leim, dos kuper, dos zilber, un dos gold, un ze zainen gevoren azoi vi shprei fun zumershaieren, un der vint hot ze avekgetrogen, un kein tseichen iz fun ze nisht gefunen gevoren. un der shtein vos hot geschlogen di geshtalt iz gevoren a groiser barg, un hot ongefilt di gantse erd.</p>	<p>clay, the bronze, the silver, and the gold, broken to pieces together, and became like the chaff of the summer threshingfloors; and the wind carried them away, that no trace was found of them; and the even (stone) that struck the tzelem became a great mountain, and filled kol ha'aretz.</p>
<p>DAN 2:36 דאָס איז דער חלום; און מיר וועלן זאָגן פֿאַר דעם מלך זיין פּיתרון. edit</p>	<p>DAN 2:36 dos iz der cholem; un mir velen zogen far dem melech zain pitrun.</p>	<p>DAN 2:36 This is the chalom (dream) ; and we will tell the pesher thereof before the king.</p>
<p>DAN 2:37 דו, מלך, דער מלך פֿון מלכים, וואָס דער ג-ט פֿון די הימלען האָט דיר געגעבן מלוכה, רייכטום, און שטאַרקייט, און כּבֿוד, edit</p>	<p>DAN 2:37 du, melech, der melech fun Molechim, vos der G-t fun di himlen hot dir gegeben meluche, raichtum, un shtarkeit, un koved,</p>	<p>DAN 2:37 Thou, O king, art a king of kings; for the G-d of Shomayim hath given thee a kingdom, power, and strength, and glory.</p>
<p>DAN 2:38 און וווּ נאָר עס וווינען מענטשנקינדער, חיות פֿון פֿעלד, אָדער פֿויגלען פֿון הימל, האָט ער געגעבן אין דיין האַנט, און דו געמאַכט געוועלטיקן איבער זיי אַלעמען</p>	<p>DAN 2:38 un vu nor es voinen mentshnkinder, chayes fun feld, oder foiglen fun himel, hot er gegeben in dain hant, un dich gemacht geveltiken iber ze alemen – du bist der kop fun gold.</p>	<p>DAN 2:38 And wheresoever the children of men dwell, the beasts of the field and the fowls of the heaven hath He given into thine hand, and hath made thee shalit (ruler) over them all. Thou art this head of gold.</p>

<p>– דו ביסט דער קאָפּ פֿון גאַלד. edit</p>		
<p>DAN 2:39 און נאָך דיר וועט אויפֿשטיין אַן אַנדער מלוכה, נידעריקער פֿון דיר, און נאָך אַן אַנדערע אַ דריטע מלוכה, פֿון קופּער, וואָס וועט געוועלטיקן איבער דער גאַנצער ערד. edit</p>	<p>DAN 2:39 un noch dir vet oifshtein an ander meluche, nideriker fun dir, un noch an andere a drite meluche, fun kuper, vos vet geveltiken iber der gantser erd.</p>	<p>DAN 2:39 And after thee shall arise another kingdom inferior to thee, and another third kingdom of bronze, which shall bear rule over kol ha'aretz.</p>
<p>DAN 2:40 און אַ פֿירטע מלוכה וועט זיין שטאַרק אַזוי ווי אַיזן; וואָרום איזן צעשטויסט און צעהאַקט אַלצדינג, און אַזוי ווי איזן וואָס צעברעכט, אַזוי וועט זי אַלע די דאָזיקע צעשטויסן און צעברעכן. edit</p>	<p>DAN 2:40 un a firtel meluche vet zain shtark azoi vi izen; vorem izen tseshtoist un tsehakt altsding, un azoi vi izen vos tsebrecht, azoi vet zi ale di dozike tseshtoisen un tsebrechen.</p>	<p>DAN 2:40 And the fourth mamlachah shall be strong as iron; forasmuch as iron breaketh in pieces and subdueth all things; and as iron that breaketh all these, shall it break in pieces and crush.</p>
<p>DAN 2:41 און וואָס דו האָסט געזען די פֿיס און די פֿינגער, טייל פֿון זיי טעפּערליים און טייל פֿון זיי איזן באַטייט: עס וועט זיין אַ געטיילטע מלוכה, און פֿון דער פֿעסטיקייט פֿון איזן וועט זיין אין איר, אַזוי ווי דו האָסט געזען איזן צונויפֿגעמישט מיט ערדליים. edit</p>	<p>DAN 2:41 un vos du host gezen di fis un di finger, teil fun ze teperleim un teil fun ze izen batait: es vet zain a geteilte meluche, un fun der festikeit fun izen vet zain in ir, azoi vi du host gezen izen tsunoifgemisht mit erdleim.</p>	<p>DAN 2:41 And whereas thou sawest the feet and toes, part of potters' clay and part of iron, the mamlachah shall be divided; but there shall be in it of the strength of the iron, forasmuch as thou sawest the iron mixed with baked clay.</p>
<p>DAN 2:42 און די פֿינגער פֿון די</p>	<p>DAN 2:42 un di finger fun di fis, teil fun ze izen un teil fun ze leim</p>	<p>DAN 2:42 And as the toes of the feet were part of iron, and part of</p>

<p>פֿיס, טייל פֿון זיי אייזן און טייל פֿון זיי ליים באַטייטן: אַ טייל פֿון דער מלוכה וועט זיין שטאַרק, און אַ טייל פֿון איר וועט זיין צעבראַכן. edit</p>	<p>bataiten: a teil fun der meluche vet zain shtark, un a teil fun ir vet zain tsebrachen.</p>	<p>clay, so the mamlachah shall be partly strong, and partly fragile.</p>
<p>DAN 2:43 און וואָס דו האָסט געזען אייזן צונויפֿגעמישט מיט ערדליים [באַטייטן]: זיי וועלן זיך צונויפֿמישן דורך דעם זאַמען פֿון מענטשן, אָבער זיי וועלן זיך נישט באַהעפֿטן איינס אָן אַנדערן, אָט אַזוי ווי אייזן מישט זיך נישט אויס מיט ליים. edit</p>	<p>DAN 2:43 un vos du host gezen izen tsunoifgemisht mit erdleim [batait]: zei velen zich tsunoifmishen durch dem zomen fun mentshen, ober zei velen zich nisht baheften eins on anderen, ot azoi vi izen misht zich nisht ois mit leim.</p>	<p>DAN 2:43 And whereas thou sawest iron mixed with baked clay, so the zera of the people will be a mixture and will not remain united, even as iron is not mixed with clay.</p>
<p>DAN 2:44 און אין די טעג פֿון די דאַזיקע מלכים וועט דער ג-ט פֿון די הימלען אויפֿשטעלן אַ מלוכה וואָס וועט אייביק נישט צעשטערט ווערן, און די מלוכה וועט נישט איבערגעלאָזן ווערן צו קיין אַנדער פֿאַלק; זי וועט צעשטויסן און פֿאַרטיליקן אַלע די דאַזיקע מלוכות, און זי וועט באַשטיין אויף אייביק. edit</p>	<p>DAN 2:44 un in di teg fun di dozike Molechim vet der G-t fun di himlen oifshtelen a meluche vos vet eibik nisht tseshtert veren, un di meluche vet nisht ibergelozen veren tsu kein ander folk; zi vet tseshtosen un fartiliken ale di dozike mluchut, un zi vet bashtein oif eibik.</p>	<p>DAN 2:44 And in the days of these melachim shall the G-d of Shomayim set up a kingdom, which shall never be destroyed; and the kingdom shall not be left to other people, but it shall break in pieces and consume all these mamlechet (kingdoms), and it shall stand for ever.</p>
<p>DAN 2:45 וועגן וואָס דו האָסט</p>	<p>DAN 2:45 vegen vos du host gezen</p>	<p>DAN 2:45 Forasmuch as thou sawest</p>

<p>געזען ווי פֿון באַרג האָט זיך אָפּגעריסן אַ שטיין אָן עמיצנס הענט, און האָט צעשטויסן דאָס אייזן, דאָס קופּער, די ליים, דאָס זילבער, און דאָס גאַלד – דאָס האָט דער גרויסער ג-ט געלאָזט וויסן דעם מלך וואָס נאָך דעם וועט געשען; און געוויס איז דער חלום, און אמת איז זיין פיתרון. edit</p>	<p>vi fun barg hot zich opgerisen a shtein on emitsns hent, un hot tseshtoisen dos izen, dos kuper, di leim, dos zilber, un dos gold – dos hot der groiser G-t gelozt visen dem melech vos noch dem vet geshen; un gevis iz der cholem, un emes iz zain pitrun.</p>	<p>that the even (stone) was cut out of the mountain without hands, and that it broke in pieces the iron, the bronze, the clay, the silver, and the gold, the great G-d hath made known to the king what shall come to pass after this; and the chalom (dream) is certain, and the peshet (interpretation, explanation) thereof trustworthy.</p>
<p>DAN 2:46 דענצמאל איז דער מלך נבוכדנצר געפאלן אויף זיין פנים, און ער האָט זיך געבוקט צו דניאל; און ער האָט באפּוילן צו ברענגען אַן אפּפּערגעשאַנק און שמעקעדיקע ריחות צו אים. edit</p>	<p>DAN 2:46 dentsmol iz der melech nvuchadnetsar gefalen oif zain ponem, un er hot zich gebukt tsu Danielen; un er hot bafoilen tsu brengen an opfergeschank un shmekedike richut tsu im.</p>	<p>DAN 2:46 Then the king Nevukhadnetzar fell upon his face, prostrate before Daniel, and paid him honor and ordered that a minchah and incense be presented to him.</p>
<p>DAN 2:47 דער מלך האָט זיך אָפּגערופּן צו דניאל, און האָט געזאָגט: אמת אַז אלוקים איז אלקי אלקים, און דער אדון פֿון מלכים, און דער אַנטפלעקער פֿון סודות, אַז דו האַסט געקענט אַנטפלעקן דעם דאָזיקן סוד. edit</p>	<p>DAN 2:47 der melech hot zich opgerufen tsu Danielen, un hot gezogt: emes az Elokeichem iz lki Elokim, un der adoin fun Molechim, un der antpleker fun soides, az du host gekent antpleken dem doziken sod.</p>	<p>DAN 2:47 The king answered unto Daniel, and said, Of a surety it is, that your G-d is G-d of g-ds, and L-rd of melachim, and a revealer of razim (secrets), seeing thou couldst reveal this raz.</p>

<p>DAN 2:48 דענצמאל האָט דער מלך גרויס געמאַכט דניאלן, און האָט אים געגעבן פֿיל גרויסע מתנות, און אים געמאַכט פֿאַר געוועלטיקער איבער דער גאַנצער מדינה פֿון בבל, און פֿאַר דעם הויפטפֿאַרשטייער איבער אַלע חכמים פֿון בבל. edit</p>	<p>DAN 2:48 dentsmol hot der melech grois gemacht Danielen, un hot im gegeben fil groise matonus, un im gemacht far geveltiker iber der gantser mdine fun Bavel, un far dem hoiptforshteyer iber ale chachomim fun Bavel.</p>	<p>DAN 2:48 Then the king exalted Daniel to a high position, and gave him many great mattanot (<i>gifts</i>), and made him shalit (<i>ruler</i>) over the whole province of Babylon, and placed him in charge of all the chachamim of Babylon.</p>
<p>DAN 2:49 און דניאל האָט געבעטן ביים מלך, און ער האָט אויפֿגעזעצט שִדְרַכֿן, מִשַׁחֿן, און עבֿד-נְגוֹן, אויף דער פֿירונג פֿון דער מדינה פֿון בבל; און דניאל איז געווען אין טויער פֿון מלך. edit</p>	<p>DAN 2:49 un Daniel hot gebeten baim melech, un er hot oifgezetst Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon, oif der firung fun der mdine fun Bavel; un Daniel iz geven in toier fun melech.</p>	<p>DAN 2:49 Then Daniel requested of the king, and he set Shadrach, Meshach, and Abednego, over the affairs of the province of Babylon, but Daniel remained at the royal court.</p>
<p>DAN 3:1 דער מלך נבֿוכַדְנֶצַר האָט געמאַכט אַ געשטאַלט פֿון גאָלד, וואָס איר הייך איז געווען זעכציק איילן, איר ברייט זעקס איילן; ער האָט זי אויפֿגעשטעלט אין טאַל דוראַ, אין דער מדינה פֿון בבל. edit</p>	<p>DAN 3:1 der melech nvuchadnetsar hot gemacht a geshtalt fun gold, vos ir heich iz geven zechtsik ilen, ir breit zeks ilen; er hot zi oifgeshtelt in tal duro, in der mdine fun Bavel.</p>	<p>DAN 3:1 Nevukhadnetzar the king made a tzelem of gold, whose height was threescore cubits, and the breadth thereof six cubits; he set it up in the plain of Dura, in the province of Babylon.</p>
<p>DAN 3:2 און דער מלך נבֿוכַדְנֶצַר האָט געשיקט איינזאַמלען די סאַטראַפֿן, די הערשער, און די פֿירשטן, די ריכטער, די</p>	<p>DAN 3:2 un der melech nvuchadnetsar hot geshikt inzamlen di satrapn, di hersher, un di firshten, di richter, di shatsmainster, di rotgeber, di</p>	<p>DAN 3:2 Then Nevukhadnetzar the king sent to gather together the satraps, the prefects, and the governors, the judges, the treasurers, the counselors, the</p>

<p>שאַצמיינסטער, די ראַטגעבער, די אויפֿזעער, און אַלע געוועלטיקער פֿון דער מדינה, צו קומען צו דער באַניונג פֿון דער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבֿוכדנֿצר האָט אויפֿגעשטעלט. edit</p>	<p>oifzeer, un ale geveltiker fun der mdine, tsu kumen tsu der banaiung fun der geshtalt, vos der melech nvuchadnetsar hot oifgeshtelt.</p>	<p>magistrates, and all the rulers of the provinces, to come to the dedication of the tzelem which Nevukhadnetzar the king had set up.</p>
<p>DAN 3:3 דענצמאָל האָבן זיך איינגעזאַמלט די סאַטראַפֿן, די הערשער, און די פֿירשטן, די ריכטער, די שאַצמיינסטער, די ראַטגעבער, די אויפֿזעער, און אַלע געוועלטיקער פֿון דער מדינה, צו דער באַניונג פֿון דער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבֿוכדנֿצר האָט אויפֿגעשטעלט; און זיי האָבן זיך געשטעלט אַקעגן דער געשטאַלט, וואָס נבֿוכדנֿצר האָט אויפֿגעשטעלט. edit</p>	<p>DAN 3:3 dentsmol hoben zich ingezamlt di satrapn, di hersher, un di firshen, di richter, di shatsmainster, di rotgeber, di oifzeer, un ale geveltiker fun der mdine, tsu der banaiung fun der geshtalt, vos der melech nvuchadnetsar hot oifgeshtelt; un zeï hoben zich geshtelt akegen der geshtalt, vos nvuchadnetsar hot oifgeshtelt.</p>	<p>DAN 3:3 Then the satraps, the prefects, and governors, the judges, the treasurers, the counselors, the magistrates, and all the rulers of the provinces, were gathered together unto the dedication of the tzelem that Nevukhadnetzar the king had set up; and they stood before the tzelem that Nevukhadnetzar had set up.</p>
<p>DAN 3:4 און אַ אויסרופֿער האָט אויסגערופֿן אין דער הייך: איין באַפֿעלט מען, איר פֿעלקער, אומות און לשונות; edit</p>	<p>DAN 3:4 un a oisrufer hot oisgerufen in der heich: ich bafelt men, ir felker, umes un leshoines;</p>	<p>DAN 3:4 Then a karoiz (herald) cried aloud, To you it is commanded, O people, nations, and languages,</p>
<p>DAN 3:5 בעת איר וועט הערן דעם קול פֿון דעם האָרן, פֿלייט, edit</p>	<p>DAN 3:5 beis ir vet heren dem kol fun dem haren, flait , gitar, firstrune, harf, faifzak, un</p>	<p>DAN 3:5 That at what time ye hear the sound of the horn, flute, harp, lyre, psaltery, pipes, and</p>

<p>גיטאַר, פֿירסטרונע, האַרף, פֿיפֿזאַק, און אַלערליי בלי- זמֶר, זאַלט איר אַנדערפֿאַלן און זיך בוקן צו דער גילדערנער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבֿוכדנֶצַר האָט אויפֿגעשטעלט. edit</p>	<p>alerlei klei-zemer, zolt ir aniderfalen un zich buken tsu der gilderner geshtalt, vos der melech nvuchadnetsar hot oifgeshtelt.</p>	<p>all kinds of music, ye fall down and worship the golden tzelem that Nevukhadnetzar the king hath set up;</p>
<p>DAN 3:6 און ווער עס וועט נישט אַנדערפֿאַלן און זיך בוקן, וועט אין דער אייגענער שעה אַריינגעוואַרפֿן ווערן אין אַן אויזון מיט ברענעדיקן פֿייער. edit</p>	<p>DAN 3:6 un ver es vet nisht aniderfalen un zich buken, vet in der eigener sheh araingevorfen veren in an oiven mit brenediken faier.</p>	<p>DAN 3:6 And whoso falleth not down and worshipeth shall the same hour be cast into the midst of a burning fiery attun (<i>furnace</i>) .</p>
<p>DAN 3:7 דעריבער, אין יענער צייט, ווי אַלע פֿעלקער האָבן דערהערט דעם קול פֿון דעם האַרן, פֿלייט, גיטאַר, פֿירסטרונע, האַרף, און אַלערליי בלי-זמֶר, אַזוי זיינען אַלע פֿעלקער, אומות, און לשונות, אַנדערגעפֿאַלן און האַבן זיך געבוקט צו דער גילדערנער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבֿוכדנֶצַר האָט אויפֿגעשטעלט. edit</p>	<p>DAN 3:7 deriber, in yener tsait, vi ale felker hoben derhert dem kol fun dem haren, flait , gitar, firstrune, harf, un alerlei klei- zemer, azoi zainen ale felker, umes, un leshoines, anidergefalen un hoben zich gebukt tsu der gilderner geshtalt, vos der melech nvuchadnetsar hot oifgeshtelt.</p>	<p>DAN 3:7 Therefore at that time, when all the people heard the sound of the horn, flute, harp, lyre, psaltery, and all kinds of music, all the people, the nations, and the languages, fell down and worshiped the golden tzelem that Nevukhadnetzar the king had set up.</p>
<p>DAN 3:8 דעריבער האָבן אין יענער צייט גענענט מענער, כּשֵׁדִים,</p>	<p>DAN 3:8 deriber hoben in yener tsait genent mener, Kesedim, un hoben gemasrt oif di Yiden.</p>	<p>DAN 3:8 Wherefore at that time certain Kasdim (<i>Chaldeans</i>) came near, and accused the</p>

<p>און האָבן געמסרט אויף די ייִדן. edit</p>		<p>Yehudim.</p>
<p>DAN 3:9 זיי האָבן זיך אָפּגערופֿן און געזאָגט צו דעם מלך נְבוּכַדְנֶצַּר: אַיִבִּיק לֵעַבְן זָאָל דער מלך! edit</p>	<p>DAN 3:9 zei hoben zich opgerufen un gezogt tsu dem melech nvuchadnetsar: eibik leben zol der melech!</p>	<p>DAN 3:9 They spoke and said to the king Nevukhadnetzar, O king, live for ever.</p>
<p>DAN 3:10 דו, מלך, האָסט געגעבן אַ באַפֿעל, אַז יעטוועדער מענטש וואָס וועט הערן דעם קול פֿון דעם האָרן, פֿלייט, גיטאַר, פֿירסטרונע, האַרף, פֿיִפּזאַק, און אַלערליי כּלי- זָמֶר, זאָל אַנידערפֿאַלן און זיך בוקן צו דער גילדערנער געשטאַלט; edit</p>	<p>DAN 3:10 du, melech, host gegeben a bafel, az yetveder mentsh vos vet heren dem kol fun dem haren, flait , gitar, firstrune, harf, faifzak, un alerlei klei- zemer, zol aniderfalen un zich buken tsu der gilderner geshtalt;</p>	<p>DAN 3:10 Thou, O king, hast made a decree, that every man that shall hear the sound of the horn, flute, harp, lyre, psaltery, and pipes, and all kinds of music, shall fall down and worship the golden tzelem;</p>
<p>DAN 3:11 און ווער עס וועט נישט אַנידערפֿאַלן און זיך בוקן, זאָל אַריינגעוואָרפֿן ווערן אין אַן אויזון מיט ברענעדיקן פֿייער. edit</p>	<p>DAN 3:11 un ver es vet nisht aniderfalen un zich buken, zol araingevorfen veren in an oiven mit brenediken faier.</p>	<p>DAN 3:11 And whoso falleth not down and worshipeth, that he should be cast into the midst of a burning fiery attun (furnace) .</p>
<p>DAN 3:12 זיינען פֿאַראַן ייִדישע מענער וואָס דו האָסט אַרויפֿגעזעצט אויף דער פֿירונג פֿון דער מדינה פֿון בָּבֶל, שְׁדַרְך, מִישַׁךְ, און עַבְד־ נְגוּ; די דאָזיקע מענער לייגן נישט אַכט אויף דיר, מלך, צו</p>	<p>DAN 3:12 zainen faran yidishe mener vos du host aroifgezetst oif der firung fun der mdine fun Bavel, Shadrake, Meshach, un Abednego; di dozike mener leigen nisht acht oif dir, melech, tsu dain G-t zei nisht, un tsu der gilderner geshtalt vos du host oifgeshtelt, buken zei</p>	<p>DAN 3:12 There are certain Yehudim whom thou hast set over the affairs of the province of Babylon, Shadrach, Meshach, and Abednego; these men, O king, have disregarded thee; they serve not thy g-ds, nor worship the golden tzelem which thou hast set up.</p>

<p>{אלקיד} דיין ג-ט {דינען} {פּלח}</p> <p>זיי נישט, און צו דער גילדערנער געשטאַלט וואָס דו האַסט אויפגעשטעלט, בוקן זיי זיך נישט. edit</p>	<p>zich nisht.</p>	
<p>DAN 3:13 דענצמאַל האָט נְבוּכַדְנֶצַר מיט כּעס און גרימצאָרן באַפּוילן צו ברענגען שְׂדַרְכֵן, מִישַׁח, און עֶבֶד-נְגוּן. זיינען די דאָזיקע מענער דענצמאַל געבראַכט געוואָרן פֿאַרן מלך. edit</p>	<p>DAN 3:13 dentsmol hot nvuchadnetsar mit kaas un grimtsoren bafuilen tsu brengen Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon. zainen di dozike mener dentsmol gebracht gevoren faran melech.</p>	<p>DAN 3:13 Then Nevukhadnetzar in his rage and fury commanded to bring Shadrach, Meshach, and Abednego. Then they brought these men before the king.</p>
<p>DAN 3:14 האָט זיך אָפּגערופֿן נְבוּכַדְנֶצַר און האָט געזאָגט צו זיי: איז דאָס בפּיוון, שְׂדַרְךְ, מִישַׁךְ, און עֶבֶד-נְגוּן, וואָס איר דינט {פּלח} נישט צו מיין ג-ט {אלקי}, און איר בוקט זיך נישט צו דער גילדערנער געשטאַלט, וואָס איך האָב אויפגעשטעלט? edit</p>	<p>DAN 3:14 hot zich opgerufen nvuchadnetsar un hot gezogt tsu zei: iz dos bekiven, Shadrake, Meshach, un Abednego, vos ir dint nisht tsu main G-t, un ir bukt zich nisht tsu der gilderner geshtalt, vos ich hob oifgeshtelt?</p>	<p>DAN 3:14 Nevukhadnetzar spoke and said unto them, Is it true, O Shadrach, Meshach, and Abednego, do ye not serve my g-ds, nor worship the golden tzelem which I have set up?</p>
<p>DAN 3:15 אַצונד, אויב איר זייט גרייט, אַז בעת איר וועט הערן דעם קול פֿון דעם האָרן, פֿלײט, גיטאַר, פֿירסטרונע, האַרף, און פֿײַפּזאַק, און אַלערליי כּלי-זמֶר, זאַלט איר</p>	<p>DAN 3:15 atsund, oib ir zeit greit, az beis ir vet heren dem kol fun dem haren, flait , gitar, firstrune, harf, un faifzak, un alerlei klei-zemer, zolt ir aniderfalen un zich buken tsu der geshtalt, vos ich hob</p>	<p>DAN 3:15 Now if ye be ready that at what time ye hear the sound of the horn, flute, harp, lyre, psaltery, and pipes, and all kinds of music, ye fall down and worship the tzelem which I have made, well; but if ye</p>

<p>אֲנִידַעַר־פֶּאֶלֶן און זיך בוקן צו דער געשטאַלט, וואָס איך האַב געמאַכט - אויב אָבער איר וועט זיך נישט בוקן, וועט איר אין דער אייגענער שעה אַרײַנגעוואָרפֿן ווערן אין אַן אויזן מיט ברענעדיקן פֿײַער; און ווער איז דער ג-ט {האַל}, וואָס וועט אײַך מציל זײַן פֿון מיין האַנט? edit</p>	<p>gemacht – oib ober ir vet zich nisht buken, vet ir in der eigener sheh araingevorfen veren in an oiven mit brenediken faier; un ver iz der G-t, vos vet ich matsl zain fun main hant?</p>	<p>worship not, ye shall be cast the same hour into the midst of a burning fiery attun; and who is that G-d that shall deliver you out of my hands?</p>
<p>DAN 3:16 האָבן געענטפֿערט שְׁדֵרַךְ, מִישַׁךְ, און עֲבַד-נְגוּ, און האַבן געזאָגט צום מלך: נְבוּכַדְנֶצַּר, אונדז פֿעלט נישט אויף דעם דאָזיקן באַפֿעל דיר צו ענטפֿערן. edit</p>	<p>DAN 3:16 hoben geentfert Shadrake, Meshach, un Abednego, un hoben gezogt tsum melech: nvuchadnetsar, undz felt nisht oif dem doziken bafel dir tsu entferen.</p>	<p>DAN 3:16 Shadrach, Meshach, and Abednego, answered and said to the king, O Nevukhadnetzar, we are not needful to answer thee in this matter.</p>
<p>DAN 3:17 אויב אלוקיניו צו וועמען מיר דינען {פּלח}, קען אונדז מציל זײַן, וועט ער פֿון דעם אויזן מיט ברענעדיקן פֿײַער, און פֿון דיין האַנט, מלך, מציל זײַן. edit</p>	<p>DAN 3:17 oib Elokeinu tsu vemen mir dinen , ken undz matsl zain, vet er fun dem oiven mit brenediken faier, un fun dain hant, melech, matsl zain.</p>	<p>DAN 3:17 If it be so, Eloheinu whom we serve is able to deliver us from the burning fiery furnace, and He will deliver us out of thine hand, O king.</p>
<p>DAN 3:18 און אַפֿילו אַז נישט, זיי וויסן, מלך, אַז צו דיין ג-ט {אַלקיד} וועלן מיר נישט דינען {פּלח}, און צו דער גילדערנער געשטאַלט וואָס דו</p>	<p>DAN 3:18 un afile az nisht, zei visen, melech, az tsu dain G-t velen mir nisht dinen , un tsu der gilderner geshtalt vos du host oifgeshtelt, velen mir zich nisht buken.</p>	<p>DAN 3:18 But if not, be it known unto thee, O king, that we will not be the ones serving as deity thy g-ds, nor worship the golden tzelem which thou hast set up.</p>

<p>הָאָסֶט אויפֿגעשטעלט, וועלן מיר זיך נישט בוקן. edit</p>		
<p>DAN 3:19 דענצמאל איז נבֿוכדנָצַר אָנגעפֿילט געוואָרן מיט גרימצאָרן, און דער אָנבליק פֿון זײַן פנים האָט זיך געביטן אַקעגן שַדְרַכֿון, מִישַׁכֿון, און עבֿד-נגֿון; האָט ער זיך אָפּגערופֿן און האָט באַפֿוילן אָנצוהייצן דעם אויוון זיבן מאל אַזוי פֿיל ווי מע דאַרף אים אָנהייצן. edit</p>	<p>DAN 3:19 dentsmol iz nvuchadnetsar ongefilt gevoren mit grimtsoren, un der onblik fun zain ponem hot zich gebiten akegen Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon; hot er zich opgerufen un hot bafailen ontsuheitsen dem oiven ziben mol azoi fil vi me darf im onheitsen.</p>	<p>DAN 3:19 Then was Nevukhadnetzar full of fury, and the expression on his visage was changed against Shadrach, Meshach, and Abednego; therefore he spoke, and commanded that they should heat the attun seven times hotter than usual.</p>
<p>DAN 3:20 און עטלעכע שטאַרקע גיבורים וואָס אין זײַן חיל האָט ער באַפֿוילן צו בינדן שַדְרַכֿון, מִישַׁכֿון, און עבֿד-נגֿון, און אַרײַנצוואַרפֿן אין דעם אויוון מיט ברענעדיקן פֿײַער. edit</p>	<p>DAN 3:20 un etleche shtarke giborim vos in zain cheil hot er bafailen tsu binden Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon, un araintsuvarfen in dem oiven mit brenediken faier.</p>	<p>DAN 3:20 And he commanded certain gibborim (mighty men) of valor that were in his army to bind Shadrach, Meshach, and Abednego, and to cast them into the burning fiery attun.</p>
<p>DAN 3:21 דענצמאל זײַנען די דאָזיקע מענער געבונדן געוואָרן אין זײַערע הויזן, זײַערע העמדער, און זײַערע מאַנטלען, און זײַערע אַנדערע מלבושים, און מע האָט זיי אַרײַנגעוואַרפֿן אין דעם אויוון מיט ברענעדיקן פֿײַער. edit</p>	<p>DAN 3:21 dentsmol zainen di dozike mener gebunden gevoren in zeyere hoizen, zeyere hemder, un zeyere mantlen, un zeyere andere malbushem, un me hot zei araingevorfen in dem oiven mit brenediken faier.</p>	<p>DAN 3:21 Then these anashim (men) were bound in their mantles, their tunics, and their turbans, and their other garments, and were cast into the midst of the burning fiery furnace.</p>

<p>DAN 3:22 דעריבער, ווייל דאָס וואָרט פֿון דעם מלך איז געווען שטרענג, און דער אויוון איז געווען שטאַרק אָנגעהייצט, האָט די פֿלאַם פֿון דעם פֿייער געטייט יענע מענער וואָס האָבן אַרויפגעבראַכט שְׁדַרְכֵן, מִישַׁח, און עֲבַד-נְגוּן. edit</p>	<p>DAN 3:22 deriber, vail dos vort fun dem melech iz geven shtreng, un der oiven iz geven shtark ongehaitst, hot di flam fun dem faier geteit yene mener vos hoben aroifgebracht Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon.</p>	<p>DAN 3:22 Therefore because the king's commandment was severe, and the furnace exceedingly hot, the flames of the eish (fire) violently killed those men that took up Shadrach, Meshach, and Abednego.</p>
<p>DAN 3:23 און די דאָזיקע דריי מענער, שְׁדַרְך, מִישַׁח, און עֲבַד-נְגוּ, זיינען אַריינגעפֿאַלן געבונדענערהייט אין דעם אוייוון מיט ברענעדיקן פֿייער. edit</p>	<p>DAN 3:23 un di dozike drai mener, Shadrake, Meshach, un Abednego, zainen araingefalen gebundenerheit in dem oiven mit brenediken faier.</p>	<p>DAN 3:23 And these three men, Shadrach, Meshach, and Abednego, fell down bound into the midst of the burning fiery furnace.</p>
<p>DAN 3:24 דענצמאָל האָט דער מלך נבֿוכַדנֶצַר זיך דערשראָקן, און ער איז אויפגעשטאַנען אויף גיך, און ער האָט זיך אָפגערופֿן צו זיינע מיניסטאַרן, און האָט געזאָגט: האָבן מיר נישט דריי מענער אַריינגעוואָרן געבונדענערהייט אין פֿייער? האָבן זיי געענטפֿערט און געזאָגט צום מלך: געוויס, מלך. edit</p>	<p>DAN 3:24 dentsmol hot der melech nvuchadnetsar zich dershroken, un er iz oifgeshtanen oif gich, un er hot zich opgerufen tsu zaine ministoren, un hot gezogt: hoben mir nisht drai mener araingevoren gebundenerheit in faier? hoben zei geentfert un gezogt tsum melech: gevis, melech.</p>	<p>DAN 3:24 Then Nevukhadnetzar the king was astonished, and rose up in haste, and spoke, and said unto his counselors, Did not we cast shloshah anashim (three men) bound into the midst of the eish (fire) ? They answered and said unto the king, True, O king.</p>
<p>DAN 3:25 האָט ער זיך אָפגערופֿן</p>	<p>DAN 3:25 hot er zich opgerufen un</p>	<p>DAN 3:25 He answered and said, Lo,</p>

<p>און האָט געזאָגט: אָט זע איד פֿיר מענער לויזע אַרומגיין אין מיטן פֿייער, און קיין שעדיקונג איז אויף זיי נישטאָ; און דער אַנבליק פֿון דעם פֿירטן איז געגליכן צו דער בן אלקים } בר אלקים, זון פֿון דער אויבערשטער. {edit</p>	<p>hot gezogt: ot ze ich fir mener loize arumgein in miten faier, un kein shedikung iz oif zei nishto; un der onblik fun dem firten iz geglichen tsu der ben Elokim {br Elokim, zun fun der oibershter}.</p>	<p>I see anashim arba'ah (four men) free (not bound, loose) , walking in the midst of the eish (fire) , and they have no hurt; and the form of the fourth is like the Bar Elohin (Ben Elohim, Hebrew) .</p>
<p>DAN 3:26 דענצמאל האָט נְבוּכַדְנֶצַר גענענט צו דער טיר פֿון דעם אויוון מיט ברענעדיקן פֿייער; ער האָט אויסגערופֿן און געזאָגט: שִׁדְרָךְ, מִישַׁךְ, און עֲבַד-נְגֹו, קנעכט פֿון ג-ט דער אויבערשטער (עליון), גייט אַרויס, און קומט אַהער. דענצמאל זיינען שִׁדְרָךְ, מִישַׁךְ, און עֲבַד-נְגֹו, אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿייער. edit</p>	<p>DAN 3:26 dentsmol hot nvuchadnetsar genent tsu der tir fun dem oiven mit brenediken faier; er hot oisgerufen un gezogt: Shadrake, Meshach, un Abednego, knecht fun G-t der oibershter (Elyon), geit arois, un kumt aher. dentsmol zainen Shadrake, Meshach, un Abednego, aroisgegangen fun faier.</p>	<p>DAN 3:26 Then Nevukhadnetzar came near to the door of the burning fiery furnace, and spoke, and said, Shadrach, Meshach, and Abednego, ye servants of El Elyon (G-d Most High) , come forth, and come hither. Then Shadrach, Meshach, and Abednego, came forth of the midst of the eish (fire) .</p>
<p>DAN 3:27 און די סאַטראַפֿן, די הערשער, און די פֿירשטן, און די מיניסטאַרן פֿון דעם מלך, האַבן זיך איינגעזאַמלט, און האַבן באַקוקט די דאָזיקע מענער, וואָס דאָס פֿייער האָט נישט געהאַט קיין שליטה אויף זייערע לייבער, און די האָר פֿון</p>	<p>DAN 3:27 un di satrapn, di hersher, un di firshten, un di ministoren fun dem melech, hoben zich ingezamlt, un hoben bakukt di dozike mener, vos dos faier hot nisht gehat kein shlite oif zeyere leiber, un di Har fun zeyer kop iz nisht ongebrent gevoren, un zeyere hoizen hoben zich nisht farendert, un</p>	<p>DAN 3:27 And the satraps, governors, and administrators, and the king's counselors, being gathered together, saw these men, upon whose bodies the eish (fire) had no power, nor was a hair of their head singed, neither were their garments affected, nor the smell of eish (fire) had passed on them.</p>

<p>זייער קאָפּ איז נישט אָנגעברענט געוואָרן, און זייערע הויזן האָבן זיך נישט פֿאַרענדערט, און קיין ריח פֿון פֿייער איז נישט אַריבער אויף זיי. edit</p>	<p>kein reyech fun faier iz nisht ariber oif zei.</p>	
<p>DAN 3:28 האָט אויסגערופֿן נְבוּכַדְנֶצַר און האָט געזאָגט: געלויבט איז אלוקי שְׂדַרְכֹן, מִישְׁכֹן, און עַבְד־נְגוּן, וואָס ער האָט געשיקט זיין מלאך, און האָט מציל געווען זיינע קנעכט וואָס האָבן זיך פֿאַרלאָזט אויף אים, און האָבן געטאָן אַנדערש ווי דעם מלכס וואָרט, און אָפּגעגעבן זייערע לייבער, כדי זיי זאָלן נישט דינען {פּלח} און זיך נישט בוקן צו קיין ג-ט אַחוץ צו זייער ג-ט {אַלקיָהֶם}. edit</p>	<p>DAN 3:28 hot oisgerufen nvuchadnetsar un hot gezogt: geloibt iz Elochei Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon, vos er hot geshikt zain malech, un hot matsl geven zaine knecht vos hoben zich farlozt oif im, un hoben geton andersh vi dem melech's vort, un opgegeben zeyere leiber, kedei zei zolen nisht dinen un zich nisht buken tsu kein G-t achuts tsu zeyer G-t.</p>	<p>DAN 3:28 Then Nevukhadnetzar spoke, and said, Baruch Elohim shel Shadrach, Meshach, and Abednego, Who hath sent His malach, and delivered His servants that trusted in Him, and frustrated the king's word, and yielded their bodies, that they might not serve, nor worship any g-d, except their own G-d.</p>
<p>DAN 3:29 פֿון מיר ווערט געגעבן אַ באַפֿעל אַז יעטוועדער פֿאַלק, אומה, און לשון, וואָס וועט רעדן מיט אומכבֿוד אויף דעם ג-ט פֿון שְׂדַרְכֹן, מִישְׁכֹן, און עַבְד־נְגוּן, זאָל אין שטיקער צעריסן ווערן, און זיין הויז זאָל</p>	<p>DAN 3:29 fun mir vert gegeben a bafel az yetveder folk, ume, un loshen, vos vet reden mit umkoved oif dem G-t fun Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon, zol in shtiker tserisen veren, un zain hoiz zol gemacht veren far a misthoifen; vorem es iz nishto kein ander</p>	<p>DAN 3:29 Therefore I make a decree, that every people, nation, and language, which speak any thing amiss against the G-d of Shadrach, Meshach, and Abednego, shall be cut in pieces, and their houses shall be made a pile of rubble, because there is no other g-d that can</p>

<p>געמאַכט ווערן פֿאַר אַ מיסטהויפֿן; וואָרום עס איז נישטאָ קיין אַנדער ג-ט וואָס קען אַזוי מציל זיין. edit</p>	<p>G-t vos ken azoi matsl zain.</p>	<p>deliver like this.</p>
<p>DAN 3:30 דענצמאַל האָט דער מלך דערהויבן שדרכן, מישכן, און עבֿד-נגון, אין דער מדינה פֿון בבל. edit</p>	<p>DAN 3:30 dentsmol hot der melech derhoiben Shadrakhen, Meshachen, un eavd-ngon, in der mdine fun Bavel.</p>	<p>DAN 3:30 Then the king promoted Shadrach, Meshach, and Abednego, in the province of Babylon.</p>
<p>DAN 3:31 דער מלך נבֿוכדנֿצר צו אַלע פֿעלקער, אומות, און לשונות, וואָס וווינען אויף דער גאַנצער ערד: אייער פֿריד זאָל זיך מערן! edit</p>	<p>DAN 3:31 der melech nvuchadnetsar tsu ale felker, umes, un leshoines, vos voinen oif der gantser erd: ier frid zol zich meren!</p>	<p>DAN 3:31 Nevukhadnetzar the king, unto all people, nations and languages, that dwell in all the earth; Shalom aleichem l'machbir (<i>Peace be multiplied unto you</i>) .</p>
<p>DAN 3:32 די צייכנס און די ווונדער וואָס דער אויבערשטער (העכסטער ג-ט) האָט מיט מיר געטאָן, איז ווילגעפֿעלן פֿאַר מיר צו לאָזן וויסן. edit</p>	<p>DAN 3:32 di tseichens un di vunder vos der oibershter (hechster G-t) hot mit mir geton, iz voilgefelen far mir tsu lozen visen.</p>	<p>DAN 3:32 I thought it good to show the otot (<i>signs</i>) and mofetim (<i>wonders</i>) that El Elyon hath wrought toward me.</p>
<p>DAN 3:33 זיינע צייכנס, ווי גרויס! און זיינע ווונדער, ווי שטאַרק! זיין מלוכה איז אַן אייביקע מלוכה, און זיין געוועלטיקייט איז פֿון דור צו דור. edit</p>	<p>DAN 3:33 zaine tseichens, vi grois! un zaine vunder, vi shtark! zain meluche iz an eibike meluche, un zain geveltikeit iz fun dor tsu dor.</p>	<p>DAN 3:33 How great are His otot (<i>signs</i>) ! And how mighty are His mofetim (<i>wonders</i>) ! His kingdom is a malchut olam (<i>everlasting kingdom</i>) , and His dominion is from dor v'dor (<i>generation to generation</i>) .</p>
<p>DAN 4:1 איך נבֿוכדנֿצר בין געווען רואיק אין מיין הויז, און בליענדיק אין מיין פֿאַלאַץ. edit</p>	<p>DAN 4:1 ich nvuchadnetsar bin geven ruik in main hoiz, un bliendik in main palats.</p>	<p>DAN 4:1 I, Nevukhadnetzar, was at rest in mine bais, and prospering in my heikhal</p>

		(palace) .
<p>DAN 4:2 האָב איך אַ חלום געזען און ער האָט מיך דערשראָקן, און טראַכטענישן אויף מיין געלעגער, און זעונגען פֿון מיין קאָפּ האָבן מיך צעגרוילט. edit</p>	<p>DAN 4:2 hob ich a cholem gezen un er hot mich dershroken, un trachtenishen oif main geleger, un zeungen fun main kop hoben mich tsegroilt.</p>	<p>DAN 4:2 I saw a chalom (dream) which made me afraid, and the thoughts upon my bed and the chazonot (visions) of my head troubled me.</p>
<p>DAN 4:3 דערום איז פֿון מיר געגעבן געוואָרן אַ באַפֿעל, צו ברענגען פֿאַר מיר אַלע חכמים פֿון בָּבֶל, אַז זיי זאָלן מיך מאַכן וויסן דעם פֿיתרון פֿון דעם חלום. edit</p>	<p>DAN 4:3 derum iz fun mir gegeben gevoren a bafel, tsu brengen far mir ale chachomim fun Bavel, az zei zolen mich machen visen dem pitrun fun dem cholem.</p>	<p>DAN 4:3 Therefore made I a decree to bring in all the chachamim of Babylon before me, that they might give me da'as of the peshar (interpretation, explanation) of the chalom (dream) .</p>
<p>DAN 4:4 דענצמאָל זיינען געקומען די חרטומים, די צויבערשפרעכער, די פֿשדים, און די שטערנזעער, און איך האָב דערציילט מיין חלום פֿאַר זיי, אָבער זיי האָבן מיך נישט געמאַכט וויסן זיין פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 4:4 dentsmol zainen gekumen di chartumim, di tsoibershprecher, di Kesedim, un di shterenzeer, un ich hob dertseilt main cholem far ze, i, ober ze i hoben mich nisht gemacht visen zain pitrun.</p>	<p>DAN 4:4 Then came in the magicians, the enchanters, the Kasdim (Chaldeans) , and the soothsayers; and I told the chalom (dream) before them; but they did not make known unto me the peshar thereof.</p>
<p>DAN 4:5 נאָר צום לעצטן איז אַרײַנגעקומען פֿאַר מיר דַּנְיָאֵל, וואָס זײַן נאָמען איז בלטשאַצַר, אַזוי ווי דער נאָמען פֿון מײַן ג-ט {אַלִי}, און וואָס דער רוח אלקים הייליקע</p>	<p>DAN 4:5 nor tsum letsten iz araingekumen far mir Daniel, vos zain nomen iz Belteshatzar, azoi vi der nomen fun main G-t, un vos der ruach Elokim heilike iz in im; un ich hob dertseilt main cholem far im:</p>	<p>DAN 4:5 But at the last Daniel came in before me, whose name was Beltshatzar, according to hashem of my G-d, and in whom is the Ruach Elohim Kadishin (Ruach Elohim HaKadosh) ; and before him I told the chalom (dream) ,</p>

<p>איז אין אים; און איך האָב דערציילט מיין חלום פֿאַר אים: edit</p>		<p>saying,</p>
<p>DAN 4:6 בלטשאַצַר, דו הויפט פֿון די חרטומים, וואָס איך ווייס אַז דער רוח אלקים הייליקע איז אין דיר, און קיין סוד איז פֿון דיר נישט פֿאַרהוילן, די זעונגען פֿון מיין חלום וואָס איך האָב געזען און זיין פיתרון טו זאָגן. edit</p>	<p>DAN 4:6 Belteshatzar, du hoipt fun di chartumim, vos ich veis az der ruach Elokim heilike iz in dir, un kein sod iz fun dir nisht farhoilen, di zeungen fun main cholem vos ich hob gezen un zain pitrun tu zogen.</p>	<p>DAN 4:6 O Beltshatzar, chief of the magicians, because I know that the Ruach Elohim Kadishin <i>(Ruach Elohim HaKadosh)</i> is in thee, and no raz <i>(secret, mystery)</i> troubleth thee, tell me the visions of my chalom <i>(dream)</i> that I have seen, and the pesher thereof.</p>
<p>DAN 4:7 און [דאָס זיינען] די זעונגען פֿון מיין קאָפּ אויף מיין געלעגער: איך האָב געזען, ערשט אַ בוים איז אין מיטן דער ערד, און זיין הייך איז געווען גרויס. edit</p>	<p>DAN 4:7 un [dos zainen] di zeungen fun main kop oif main geleger: ich hob gezen, ersht a boim iz in miten der erd, un zain heich iz geven grois.</p>	<p>DAN 4:7 Thus were the chazonot of mine head in my bed; I was looking, and hinei, an etz <i>(tree)</i> in the midst of the earth, and the height thereof was great.</p>
<p>DAN 4:8 איז געוואַקסן דער בוים אונגעוואָרן שטאַרקער, ביז זיין הייך האָט דערגרייכט צום הימל, און זיין אָנזען איז געווען ביז צום עק פֿון דער גאַנצער ערד. edit</p>	<p>DAN 4:8 iz gevaksen der boim ungevoren shtarker, biz zain heich hot dergreicht tsum himel, un zain onzen iz geven biz tsum ek fun der gantser erd.</p>	<p>DAN 4:8 The etz grew, and was strong, and the height thereof reached unto Shomayim, and visibility thereof extended to the end of kol ha'aretz;</p>
<p>DAN 4:9 זיינע בלעטער זיינען געווען שיין, און זיין פֿרוכט פֿיל, און שפּייז פֿאַר אַלעמען</p>	<p>DAN 4:9 zaine bleter zainen geven shein, un zain frucht fil, un shpaiz far alemen iz oif im geven; unter im hoben zich</p>	<p>DAN 4:9 The leaves thereof were lovely, and the p'ri thereof abundant, and in it was food for all; the beasts of the field found</p>

<p>איז אויף אים געווען; אונטער אים האָבן זיך געשאַטנט די חיות פֿון פֿעלד, און אין זיינע צווייגן האָבן געוויינט די פֿויגלען פֿון הימל, און פֿון אים האָבן זיך געשפּייזט אַלע לייבער. edit</p>	<p>geshotnt di chayas fun feld, un in zaine tsvaigen hoben gevoint di foiglen fun himel, un fun im hoben zich geshpaizt ale leiber.</p>	<p>shade under it, and the fowls of the heaven dwelt in the boughs thereof, and kol basar was fed of it.</p>
<p>DAN 4:10 האָב איך געזען אין די זעונגען פֿון מיין קאָפּ אויף מיין געלעגער, ערשט אַ מלאַך און אַ הייליקער האָט אַראַפּגענידערט פֿון הימל. edit</p>	<p>DAN 4:10 hob ich gezen in di zeungen fun main kop oif main geleger, ersht a malech un a heiliker hot aropgenidert fun himel.</p>	<p>DAN 4:10 I saw in the chazonot of my head upon my bed, and, hinei, an ir (<i>watcher,</i> <i>messenger</i>), a malach hakodesh, came down from Shomayim.</p>
<p>DAN 4:11 האָט ער אויסגערופֿן אין דער הייך, און האָט אַזוי געזאָגט: האַקט אָפּ דעם בוים, און שניידט אָפּ זיינע צווייגן, שאַקלט אַראַפּ זיינע בלעטער, און צעשפּרייט זיין פֿרוכט; זאָלן די חיות אַוועקוואַנדערן פֿון אונטער אים, און די פֿויגלען פֿון זיינע צווייגן. edit</p>	<p>DAN 4:11 hot er oisgerufen in der heich, un hot azoi gezogt: hakt op dem boim, un shnaidt op zaine tsvaigen, shoklt arop zaine bleter, un tshshpreit zain frucht; zolen di chayas avekvanderen fun unter im, un di foiglen fun zaine tsvaigen.</p>	<p>DAN 4:11 He cried with strength, and said thus, Chop down the tree, and cut off his branches, strip off his leaves, and scatter his p'ri; let the beasts get away from under it, and the fowls from his branches.</p>
<p>DAN 4:12 נאָר דעם שטאַם פֿון זיינע וואַרצלען לאָזט אין דער ערד, און אין אַ קייט פֿון אייזן און קופּער, צווישן די גראַז פֿון פֿעלד; און פֿון דעם טוי פֿון הימל זאָל ער באַנעצט ווערן,</p>	<p>DAN 4:12 nor dem shtam fun zaine vortselen lozt in der erd, un in a keit fun izen un kuper, tsvishen di groz fun feld; un fun dem toi fun himel zol er banetst veren, un mit di chayas zol zain zain teil, tsvishen kreitechts fun der</p>	<p>DAN 4:12 Nevertheless leave the stump of his roots in the earth, even with a band of iron and bronze, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let him partake with the beasts in the</p>

<p>און מיט די חיות זאל זיין זיין טייל, צווישן קרייטעכץ פֿון דער ערד. edit</p>	<p>erd.</p>	<p>grass of ha'aretz;</p>
<p>זיין האַרץ זאל מען DAN 4:13 פֿאַרבייטן פֿון אַ מענטשנס, און אַ האַרץ פֿון אַ חיה זאל אים געגעבן ווערן, און זיבן צייטן זאלן אַריבערגיין איבער אים. edit</p>	<p>DAN 4:13 zain harts zol men farbaiten fun a mentshns, un a harts fun a chaye zol im gegeben veren, un ziben tsaiten zolen aribergein iber im.</p>	<p>DAN 4:13 Let his lev (heart) be changed from man's, and let a beast's lev be given unto him; and let seven times (seasons, years) pass over him.</p>
<p>לויט דער גזרה פֿון די DAN 4:14 וואַכערס איז דער שפרוך, און אַ באַפֿעל פֿון די הייליקע איז די זאַך, בדי די לעבעדיקע זאלן וויסן, אַז דער אויבערשטער געוועלטיקט איבער דער מלוכה פֿון מענטשן, און צו וועמען ער ווייל גיט ער זי, און דעם נידעריקסטן פֿון מענטשן קען ער זעצן דערויף. edit</p>	<p>DAN 4:14 loit der gzere fun di vachers iz der shpruch, un a bafel fun di heilike iz di zach, kedei di lebedike zolen visen, az der oibershter geveltikt iber der meluche fun mentshen, un tsu vemen er vil git er zi, un dem nideriksten fun mentshen ken er zetsen deroif.</p>	<p>DAN 4:14 This matter is by the decree of the irin (watchers) , and the demand by the word of the Kedoshim (holy ones) , to the intent that the living may have da'as that Elyon (Most High) ruleth in the malchut haAdam, and giveth it to whomsoever He will, and setteth up over it the basest of men.</p>
<p>דעם דאָזיקן חלום האָב אִיך, מלך נְבוּכַדְנֶצַר, געזען, און דו, בלִטְשַׁאֲצַר, זאָג דעם פֿיתרון, ווײַל אַלע חכמים פֿון מײַן קיניגרייך קענען מײַך נישט מאַכן וויסן דעם פֿיתרון; אָבער דו קענסט יאָ, ווײַל דער רוח</p>	<p>DAN 4:15 dem doziken cholem hob ich, melech nvuchadnetsar, gezen, un du, Belteshatzar, zog dem pitrun, vail ale chachomim fun main kinigraich kenen mich nisht machen visen dem pitrun; ober du kenst yo, vail der ruach Elokim heilike iz in dir.</p>	<p>DAN 4:15 This chalom (dream) I, king Nevukhadnetzar, have seen. Now thou, O Beltshatzar, declare the pesher (interpretation, explanation) thereof, forasmuch as all the chachamim of my malchut are not able to make known unto</p>

<p>אלקים הייליקע איז אין דיר. edit</p>		<p>me the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) ; but thou art able; for the Ruach Elohim Kadishin (<i>Ruach Elohim HaKadosh</i>) is in thee.</p>
<p>DAN 4:16 דענצמאל איז דניאל, וואָס זיין נאָמען איז געווען בלטשאַצַר, פֿאַרשטאַרט געוואָרן אַ ווײַלע, און זײַנע רעיונות האָבן אים געשראַקן. האַט זיך אָפּגערופֿן דער מלך און האָט געזאָגט: בלטשאַצַר, זאָל דער חלום און דער פיתרון דיך נישט דערשרעקן. האַט געענטפֿערט בלטשאַצַר און האָט געזאָגט: מײַן האַר, דיין חלום אויף דיײַנע פֿײַנט, און זײַן פיתרון אויף דיײַנע שונאים! edit</p>	<p>DAN 4:16 dentsmol iz Daniel, vos zain nomen iz geven Belteshatzar, farshtart gevoren a vaile, un zaine reionut hoben im geshroken. hot zich opgerufen der melech un hot gezogt: Belteshatzar, zol der cholem un der pitrun dich nisht dershrecken. hot geentfert Belteshatzar un hot gezogt: main Har, dain cholem oif daine faint, un zain pitrun oif daine sonem!</p>	<p>DAN 4:16 Then Daniel, whose name was Beltshatzar, was perplexed for a time, and his thoughts troubled him. The king spoke, and said, Beltshatzar, let not the chalom (<i>dream</i>) , or the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) thereof, trouble thee. Beltshatzar answered and said, Mari (<i>my master</i>) , if only the chalom (<i>dream</i>) concerned them that hate thee, and the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) thereof thine enemies.</p>
<p>DAN 4:17 דער בוים וואָס דו האָסט געזען, וואָס איז געוואַקסן און געוואָרן שטאַרקער, און זיין הײך האָט דערגרײכט ביזן הימל, און זיין אָנזען ביז דער גאַנצער ערד, edit</p>	<p>DAN 4:17 der boim vos du host gezen, vos iz gevaksen un gevoren shtarker, un zain heich hot dergreicht bizen himel, un zain onzen biz der gantser erd,</p>	<p>DAN 4:17 The etz that thou sawest, which grew, and was strong, whose height reached unto Shomayim, and the visibility thereof extended to kol ha'aretz;</p>
<p>DAN 4:18 און זײַנע בלעטער זײַנען געווען שיין, און זײַן פֿרוכט פֿיל, און שפּײַז פֿאַר אַלעמען</p>	<p>DAN 4:18 un zaine bleter zainen geven shein, un zain frucht fil, un shpaiz far alemen iz oif im</p>	<p>DAN 4:18 Whose leaves were lovely, and the p'ri thereof abundant, and in it was food for all; under</p>

<p>איז אויף אים געווען; וואָס אונטער אים האָבן געווינט די חיות פֿון פֿעלד, און אין זײַנע צווייגן האָבן גערוט די פֿויגלען פֿון הימל – edit</p>	<p>geven; vos unter im hoben gevoint di chayas fun feld, un in zaine tsvaigen hoben gerut di foiglen fun himel –</p>	<p>which the beasts of the field dwelt, and upon whose branches the fowls of heaven had their habitation;</p>
<p>DAN 4:19 דאָס ביסט דו, מלך, וואָס דו ביסט געוואַקסן און געוואָרן שטאַרקער, און וואָס דיין גרויסקייט איז געוואַקסן און האָט דערגרייכט ביזן הימל, און דיין געוועלטיקייט ביז עק ערד. edit</p>	<p>DAN 4:19 dos bist du, melech, vos du bist gevaksen un gevoren shtarker, un vos dain groiskeit iz gevaksen un hot dergreicht bizen himel, un dain geveltikeit biz ek erd.</p>	<p>DAN 4:19 It is thou, O king, that art grown and become strong; for thy greatness is grown, and reacheth unto Shomayim, and thy dominion to the end of ha'aretz.</p>
<p>DAN 4:20 און וואָס דער מלך האָט געזען ווי אַ מלאַך און אַ הייליקער האָט אַראַפגענידערט פֿון הימל, און האָט געזאָגט: האַקט אָפּ דעם בוים און צעשטערט אים, נאָר דעם שטאַם פֿון זײַנע וואַרצלען לאַזט איבער אין דער ערד, און אין אַ קייט פֿון אַיזן און קופּער, צווישן די גראַז פֿון פֿעלד; און פֿון דעם טוי פֿון הימל זאָל ער באַנעצט ווערן, און מיט די חיות פֿון פֿעלד זאָל זײַן זײַן טייל, ביז זיבן צײַטן וועלן אַריבערגיין</p>	<p>DAN 4:20 un vos der melech hot gezen vi a malech un a heiliker hot aropgenidert fun himel, un hot gezogt: hakt op dem boim un tseshtert im, nor dem shtam fun zaine vortselen lozt iber in der erd, un in a keit fun izen un kuper, tsvishen di groz fun feld; un fun dem toi fun himel zol er banetst veren, un mit di chayas fun feld zol zain zain teil, biz ziben tsaiten velen aribergein iber im –</p>	<p>DAN 4:20 And whereas the king saw an ir (<i>watcher</i>), a malach hakodesh, come down from Shomayim, and saying, Chop the etz down, and destroy it; yet leave the stump of the roots thereof in the earth, even with a band of iron and bronze, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let him partake with the beasts of the field, till seven times (<i>seasons, years</i>) pass over him.</p>

<p>edit – איבער אים</p>		
<p>DAN 4:21 דאָס, מלך, איז דער פיתרון, און עס איז די גזרה פֿון דעם אויבערשטן וואָס איז געקומען אויף מיין האַר דעם מלך; edit</p>	<p>DAN 4:21 dos, melech, iz der pitrun, un es iz di gzere fun dem oibershten vos iz gekumen oif main Har dem melech;</p>	<p>DAN 4:21 This is the pesher (<i>interpretation, explanation</i>), O king, and this is the decree of Elyon (<i>Most High</i>), which is come upon mari (<i>my master</i>) the king;</p>
<p>DAN 4:22 מע וועט דיד פֿאַרטרייבן פֿון מענטשן, און מיט די חיות פֿון פֿעלד וועט זיין דיין וווינונג, און גראָז ווי אָקסן וועט מען דיד מאַכן עסן, און מיט דעם טוי פֿון הימל וועט מען דיד באַנעצן, און זיבן צייטן וועלן אַריבערגיין איבער דיר; ביז דו וועסט וויסן אַז דער אויבערשטער געוועלטיקט איבער דער מלוכה פֿון מענטשן, און צו וועמען ער וויל גיט ער זי. edit</p>	<p>DAN 4:22 me vet dich fartraiben fun mentshen, un mit di chayas fun feld vet zain dain voinung, un groz vi oxsen vet men dich machen esen, un mit dem toi fun himel vet men dich banetsen, un ziben tsaiten velen aribergein iber dir; biz du vest visen az der oibershter geveltikt iber der meluche fun mentshen, un tsu vemen er vil git er zi.</p>	<p>DAN 4:22 That they shall drive thee from anashim, and thy dwelling shall be with the beasts of the field, and they shall make thee to eat grass as oxen, and they shall wet thee with the dew of heaven, and seven times (<i>seasons, years</i>) shall pass over thee, till thou have da'as that Elyon (<i>Most High</i>) ruleth in the malchut haAdam, and giveth it to whomsoever He will.</p>
<p>DAN 4:23 און וואָס מע האָט אָנגעזאָגט, צו לאָזן דעם שטאַם פֿון די וואַרצלען פֿון בוים [באַטייט]: דיין מלוכה וועט דיר בלייבן נאָך דעם ווי דו וועסט דערקענען אַז די הימלען זיינען די וואָס געוועלטיקן. edit</p>	<p>DAN 4:23 un vos me hot ongezogt, tsu lozen dem shtam fun di vortselen fun boim [batait]: dain meluche vet dir blaiben noch dem vi du vest derkenen az di himlen zainen di vos geveltiken.</p>	<p>DAN 4:23 And whereas they commanded to leave the stump of the etz with its roots, thy malchut shall be assured unto thee, after that thou shalt have da'as that Shomayim (<i>G-d</i>) does rule.</p>

<p>DAN 4:24 דערום, מלך, זאל מיין עצה וווילגעפֿעלן פֿאַר דיר, און טו אָפּ דיִינע זינד דורך צדקה, און דיִינע פֿאַרברעכן דורך דערבאַרימונג אויף די אַרימע; אויב עס קען נאָך זיין אַ פֿאַרלענגערונג פֿאַר דיִין שלווה. edit</p>	<p>DAN 4:24 derum, melech, zol main eitse voilgefelen far dir, un tu op daine zind durch tsedoke, un daine farbrechen durch derbarimung oif di orime; oib es ken noch zain a farlengerung far dain shalve.</p>	<p>DAN 4:24 Wherefore, O king, let my counsel be acceptable unto thee, and break off thy sins by tzedek (righteousness), and thine iniquities by showing mercy to the poor; if it may be a prolonging of thy tranquillity.</p>
<p>DAN 4:25 דאָס אַלץ איז געקומען אויפֿן מלך נבֿוכדנֿצַר. edit</p>	<p>DAN 4:25 dos alts iz gekumen oifen melech nvuchadnetsar.</p>	<p>DAN 4:25 All this came upon the king Nevukhadnetzar.</p>
<p>DAN 4:26 צום סוף פֿון צוועלף חדשים איז ער אומגעגאַנגען אויף דעם קיניגלעכן פֿאַלאַץ פֿון בַּבֿל. edit</p>	<p>DAN 4:26 tsum sof fun tself Chodeshim iz er umgegangen oif dem kiniglechen palats fun Bavel.</p>	<p>DAN 4:26 At the end of twelve months he walked about the heikhal of the malchut of Babylon.</p>
<p>DAN 4:27 האָט אויסגערופֿן דער מלך און האָט געזאָגט: איז דאָס נישט די גרויסע בַּבֿל, וואָס איך האָב געבויט פֿאַר אַ קיניגלעכן וווינאַרט מיט מיין גרויס רייכטום, און פֿאַר דעם כבוד פֿון מיין פֿראַכטיקייט? edit</p>	<p>DAN 4:27 hot oisgerufen der melech un hot gezogt: iz dos nisht di groise Bavel, vos ich hob geboit far a kiniglechen voinort mit main grois raichtum, un far dem koved fun main prachtikeit?</p>	<p>DAN 4:27 The melech spoke, and said, Is not this great Babylon, that I have built for a royal dwelling by the might of my power, and for the honor of my majesty?</p>
<p>DAN 4:28 דאָס וואָרט איז נאָך געווען אין מלכס מויל, איז אַראָפּ אַ קול פֿון הימל: דיר זאָגט מען אָן, מלך נבֿוכדנֿצַר: די מלוכה האָט זיך אָפּגעטאַן</p>	<p>DAN 4:28 dos vort iz noch geven in melech's moil, iz arop a kol fun himel: dir zogt men on, melech nvuchadnetsar: di meluche hot zich opgeton fun dir.</p>	<p>DAN 4:28 While the word was in the king's mouth, there fell a voice from Shomayim, saying, O king Nevukhadnetzar, to thee it is spoken: The malchut has been taken from thee.</p>

<p>פֿון דיר. edit</p>		
<p>DAN 4:29 און פֿון מענטשן וועט מען דיד פֿאַרטרייבן, און מיט די חיות פֿון פֿעלד וועט זיין דיין וווינונג, גראָז ווי אָקסן וועט מען דיד מאַכן עסן, און זיבן צייטן וועלן אַריבערגיין איבער דיר; ביז דו וועסט וויסן אַז דער אויבערשטער געוועלטיקט איבער דער מלוכה פֿון מענטשן, און צו וועמען ער וויל גיט ער זי. edit</p>	<p>DAN 4:29 un fun mentshen vet men dich fartraiben, un mit di chayes fun feld vet zain dain voinung, groz vi oxsen vet men dich machen esen, un ziben tsaiten velen aribergein iber dir; biz du vest visen az der oibershter geveltikt iber der meluche fun mentshen, un tsu vemen er vil git er zi.</p>	<p>DAN 4:29 And they shall drive thee from anashim, and thy dwelling shall be with the beasts of the field; they shall make thee to eat grass as oxen, and seven times (<i>seasons, years</i>) shall pass over thee, until thou have da'as that Elyon ruleth in the malchut haAdam, and giveth it to whomsoever He will.</p>
<p>DAN 4:30 אין דער אייגענער שעה איז דערפֿילט געוואָרן דאָס וואָרט אויף נבֿוכדנֿצֿרן, און ער איז פֿון מענטשן פֿאַרטריבן געוואָרן, און גראָז ווי אָקסן האָט ער געגעסן, און פֿון דעם טוי פֿון הימל איז באַגעצט געוואָרן זיין לייב, ביז זיינע האָר זיינען אויסגעוואַקסן אַזוי ווי ביי אַדלערס, און זיינע נעגל אַזוי ווי ביי פֿויגלען. edit</p>	<p>DAN 4:30 in der eigener sheh iz derfilt gevoren dos vort oif nvuchadnetsaren, un er iz fun mentshen fartriben gevoren, un groz vi oxsen hot er gegesen, un fun dem toi fun himel iz banetst gevoren zain laib, biz zaine Har zainen oisgevaksen azoi vi bai odlers, un zaine nogel azoi vi bai foiglen.</p>	<p>DAN 4:30 The same hour was the thing fulfilled upon Nevukhadnetzar, and he was driven from anashim, and did eat grass as oxen, and his body was wet with the dew of heaven, till his hair had grown like eagles' feathers, and his nails like birds' claws.</p>
<p>DAN 4:31 און צום סוף פֿון די טעג, האָב איך, נבֿוכדנֿצֿר, אויפֿגעהויבן מינע אויגן צום הימל, און מיין שכל האָט זיך</p>	<p>DAN 4:31 un tsum sof fun di teg, hob ich, nvuchadnetsar, oifgehoiben maine oigen tsum himel, un main seichel hot zich umgekert tsu mir, un ich hob</p>	<p>DAN 4:31 And at the end of the time, I, Nevukhadnetzar, lifted up mine eyes unto Shomayim, and mine da'as returned unto me, and I said Baruch El Elyon,</p>

<p>אומגעקערט צו מיר, און איד האָב געבענטשט דעם אויבערשטער, און געלויבט און געאַכפערט דעם וואָס לעבט אייביק, וואָס זײַן געוועלטיקייט איז אַן אייביקע געוועלטיקייט, און זײַן מלוכה איז אויף דור-דורות. edit</p>	<p>gebentsht dem oibershter, un geloibt un geachpert dem vos lebt eibik, vos zain geveltikeit iz an eibike geveltikeit, un zain meluche iz oif dor-dorut.</p>	<p>and I praised and honored Him that liveth forever, Whose dominion is an everlasting dominion, and His Malchut is from dor v'dor;</p>
<p>DAN 4:32 און אַלע באַוווּינער פֿון דער ערד זײַנען ווי גאַרנישט גערעכנט; און לויט זײַן רצון טוט ער מיט דעם חיל פֿון הימל, און מיט די באַוווּינער פֿון דער ערד, און נישטאַ ווער זאָל ווערן זײַן האַנט, און אים זאָגן: וואָס טוסטו? edit</p>	<p>DAN 4:32 un ale bavoiner fun der erd zainen vi gornisht gerecht; un loit zain rotsen tut er mit dem cheil fun himel, un mit di bavoiner fun der erd, un nishto ver zol veren zain hant, un im zogen: vos tustu?</p>	<p>DAN 4:32 And all the inhabitants of ha'arets are considered as nothing, and He doeth according to His will in the Tzivos HaShomayim, and among the inhabitants of ha'arets; and none can restrain His hand, or say unto Him, What doest Thou?</p>
<p>DAN 4:33 אין דער אייגענער שעה האָט מיין שכל זיד אומגעקערט צו מיר, און צו דעם כבוד פֿון מיין מלוכה, האָט מיין פראַכט און מיין גלאַנץ זיד אומגעקערט צו מיר; און מיין מיניסטאַרן און מיין גרויסע לייט האָבן מיך געזוכט; און איד בין באַפֿעסטיקט געוואָרן אין מיין מלוכה, און נאָך אַ גרעסערע</p>	<p>DAN 4:33 in der eigener sheh hot main seichel zich umgekert tsu mir, un tsu dem koved fun main meluche, hot main pracht un main glants zich umgekert tsu mir; un maine ministoren un maine groise lait hoben mich gezucht; un ich bin bafestikt gevoren in main meluche, un noch a gresere macht iz mir tsugeleigt gevoren.</p>	<p>DAN 4:33 At the same time my da'as returned unto me; and for the kavod of my malchut, mine honor and splendor returned unto me; and my counselors and my nobles sought unto me; and I was established in my malchut, and excellent majesty was added unto me.</p>

<p>מאַכט איז מיר צוגעלייגט געוואָרן. edit</p>		
<p>DAN 4:34 אַצונד טו איך, נְבוֹכַדְנֶצַּר, לוֹיבֵן און דערהייבן און אַכפּערן דעם קיניג פֿון די הימלען, וואָס אַלע זיינע טוונגען זיינען אמת, און זיינע וועגן גערעכטיקייט, און די וואָס גייען מיט גאווה קען ער מאַכן עניוּתדיק. edit</p>	<p>DAN 4:34 atsund tu ich, nvuchadnetsar, loiben un derheiben un achperen dem kinig fun di himlen, vos ale zaine tuungen zainen emes, un zaine vegen gerechtikeit, un di vos geyen mit gaive ken er machen enivtdik.</p>	<p>DAN 4:34 Now I Nevukhadnetzar praise and extol and honor the Melech HaShomayim, all Whose works are emes, and His ways mishpat; and those that walk in ga'avah (pride) He is able to abase.</p>
<p>DAN 5:1 דער מלך בלשאַצַר האָט געמאַכט אַ גרויסן מאָלצייט פֿאַר טויזנט פֿון זיינע גרויסע לייט, און האָט געטרונקען וויין מיט די טויזנט. edit</p>	<p>DAN 5:1 der melech Belshatzar hot gemacht a groisen moltsait far toizent fun zaine groise lait, un hot getrunken vain mit di toizent.</p>	<p>DAN 5:1 Belshatzar the king made a mishteh gadol (great feast) to a thousand of his nobles, and drank wine before the thousand.</p>
<p>DAN 5:2 האָט בלשאַצַר, אַז ער האָט פֿאַרזוכט דעם וויין, באַפֿוילן צו ברענגען די גילדערנע און זילבערנע פֿליס, וואָס זיין פֿאַטער נְבוֹכַדְנֶצַּר האָט אַרויסגענומען פֿון דעם היכל וואָס אין ירושלים; כדי דער מלך, און זיינע גרויסע לייט, זיינע ווייבער, און זיינע קעפּסווייבער, זאָלן טרינקען אין זיי. edit</p>	<p>DAN 5:2 hot Belshatzar, az er hot farzucht dem vain, bafoilen tsu brenge di gilderne un zilberne keilim, vos zain foter nvuchadnetsar hot aroisgenumen fun dem heichl vos in Yerusholayim; kedei der melech, un zaine groise lait, zaine vaiber, un zaine kepsvaiber, zolen trinken in zei.</p>	<p>DAN 5:2 Belshatzar, while he tasted the wine, commanded to bring the golden and silver vessels which his forefather Nevukhadnetzar had taken out of the Beis Hamikdash which was in Yerushalayim, that the king, and his princes, his wives, and his concubines, might drink therein.</p>

<p>דענצמאל האָט מען DAN 5:3 געבראַכט די גילדערנע כליים, וואָס מע האָט אַרויסגענומען פֿון דעם היכל פֿון ה'ס הויז וואָס אין ירושלים, און דער מלך, און זיינע גרויסע לייט, זיינע ווייבער, און זיינע קעפסווייבער, האָבן געטרונקען אין זיי. edit</p>	<p>DAN 5:3 dentsmol hot men gebracht di gilderne keilim, vos me hot aroisgenumen fun dem heichl fun Hashem's hoiz vos in Yerusholayim, un der melech, un zaine groise lait, zaine vaiber, un zaine kepsvaiber, hoben getrunken in zei.</p>	<p>DAN 5:3 Then they brought the golden vessels that were taken out of the Beis Hamikdash of the Beis HaElohim which was at Yerushalayim, and the king, and his princes, his wives, and his concubines, drank in them.</p>
<p>DAN 5:4 זיי האָבן געטרונקען וויין, און געלויבט די אלקי הזהב און זילבער, פֿון קופער, אייזן, האַלץ, און שטיין. edit</p>	<p>DAN 5:4 zei hoben getrunken vain, un geloibt di lki hzhb un zilber, fun kuper, izen, holts, un shtein.</p>	<p>DAN 5:4 They drank wine, and praised the g-ds of gold, and of silver, of bronze, of iron, of wood, and of stone.</p>
<p>DAN 5:5 אין דער אייגענער שעה זיינען אַרויס פֿינגער פֿון אַ מענטשנס האַנט, און האָבן געשריבן אַקעגן דעם לייכטער, אויפֿן קאַלך פֿון דער וואַנט פֿון דעם מלכס פֿאַלאַץ; און דער מלך האָט געזען די האַנטפֿלעך וואָס האָט געשריבן. edit</p>	<p>DAN 5:5 in der eigener sheh zainen arois finger fun a mentshns hant, un hoben geshriben akegen dem laichter, oifen kalch fun der vant fun dem melech's palats; un der melech hot gezen di hantflech vos hot geschriben.</p>	<p>DAN 5:5 In the same hour came forth fingers of a man's yad (hand) , and wrote opposite the menorah upon the plaster of the wall of the king's heikhal, and the king saw the part of the yad that wrote.</p>
<p>DAN 5:6 דענצמאל האָט זיך געביטן דעם מלכס פֿאַרב, און זיינע רעיונות האָבן אים געשראַקן, און די געלענקען פֿון זיינע לענדן זיינען לויז</p>	<p>DAN 5:6 dentsmol hot zich gebiten dem melech's farb, un zaine reionut hoben im geshroken, un di gelenken fun zaine lenden zainen loiz gevoren, un zaine kni hoben zich geklapt eins on</p>	<p>DAN 5:6 Then the king's countenance was changed, and his machsh'vot troubled him, so that the joints of his hips were loosed, and his knees knocked together.</p>

<p>געוואָרן, און זיינע קני האָבן זיך געקלאַפט איינס אָן אַנדערן. edit</p>	<p>anderen.</p>	
<p>DAN 5:7 האָט דער מלך אויסגערופֿן אין דער הייך, מע זאָל אַרײַברענגען די צויבערשפרעכער, די כַּשְׁדִּים, און די שטערנזעער. דער מלך האָט זיך אָפּגערופֿן און האָט געזאָגט צו די חכמים פֿון בָּבֶל: ווער נאָר עס וועט איבערלייענען דאָס דאָזיקע געשריפֿטס, און וועט דעם פיתרון דערפֿון מיר באַשיידן, וועט אין פֿורפֿל אָנגעקליידט ווערן, מיט אַ גילדערנער קייט אויף זײַן האַלדז, און ווי אַ דריטער אין דער מלוכה געוועלטיקן. edit</p>	<p>DAN 5:7 hot der melech oisgerufen in der heich, me zol arainbrenge di tsoibershprecher, di Kesedim, un di shterenzeer. der melech hot zich opgerufen un hot gezogt tsu di chachomim fun Bavel: ver nor es vet iberliyenen dos dozike geshrifts, un vet dem pitrun derfun mir basheiden, vet in purpl ongekleidt veren, mit a gilderner keit oif zain haldz, un vi a driter in der meluche geveltiken.</p>	<p>DAN 5:7 The king cried aloud to bring in the enchanters, the Kasdim (<i>Chaldeans</i>), and the soothsayers. And the king spoke, and said to the chachamim of Babylon, Whosoever shall read this mikhtav (<i>writing</i>), and show me the peshet (<i>interpretation,</i> <i>explanation</i>) thereof, shall be clothed with purple, and have a chain of gold about his neck, and shall be the third ruler in the malchut.</p>
<p>DAN 5:8 דענצמאָל זיינען אַרײַנגעקומען אַלע חכמים פֿון מלך, אָבער זיי האָבן נישט געקענט איבערלייענען דאָס געשריפֿטס, און דעם פיתרון לאַזן וויסן דעם מלך. edit</p>	<p>DAN 5:8 dentsmol zainen araingekumen ale chachomim fun melech, ober zei hoben nisht gekent iberliyenen dos geshrifts, un dem pitrun lozen visen dem melech.</p>	<p>DAN 5:8 Then came in all the king's chachamim, but they could not read the mikhtav (<i>writing</i>), nor make known to the king the peshet (<i>interpretation,</i> <i>explanation</i>) thereof.</p>
<p>DAN 5:9 האָט דענצמאָל דער מלך בלשאַצַר זיך שטאַרק</p>	<p>DAN 5:9 hot dentsmol der melech Belshatzar zich shtark</p>	<p>DAN 5:9 Then was king Belshatzar greatly troubled, and his</p>

<p>דערשראָקן, און זיין פֿאַרב האַט זיך אויף אים געביטן, און זיינע גרויסע לייט זיינען געוואָרן צעטומלט. edit</p>	<p>dershroken, un zain farb hot zich oif im gebiten, un zaine groise lait zainen gevoren tsetumlt.</p>	<p>countenance was changed in him, and his nobles were perplexed.</p>
<p>DAN 5:10 איז פֿון וועגן די ווערטער פֿון דעם מלך און זיינע גרויסע לייט אַרײַנגעקומען די מלכה אין הויז פֿון מאָלצײט; האָט זיך אָפּגערופֿן די מלכה און האַט געזאָגט: אייביק לעבן זאָל דער מלך! זאָלן דײַנע רעיונות דיך נישט שרעקן, און דײַן פֿאַרב זאָל זיך נישט בײַטן. edit</p>	<p>DAN 5:10 iz fun vegen di verter fun dem melech un zaine groise lait araingekumen di Milcah in hoiz fun moltsait; hot zich opgerufen di Milcah un hot gezogt: eibik leben zol der melech! zolen daine reionut dich nisht shreken, un dain farb zol zich nisht baiten.</p>	<p>DAN 5:10 Now the malkah (queen) by reason of the words of the king and his nobles came into the banquet house; and the malkah (queen) spoke and said, O king, live forever; let not thy thoughts trouble thee, nor let thy countenance be changed.</p>
<p>DAN 5:11 פֿאַראַן אַ מאַן אין דײַן קיניגרייך, וואָס דער רוח אַלקים הייליקע {רוח הקדש} איז אין אים, און אין די טעג פֿון דײַן פֿאַטער איז געפֿונען געוואָרן אין אים ליכטיקייט, און פֿאַרשטאַנדיקייט, און חכמה אַזוי ווי די חכמה פֿון די אַלקים; און דער מלך נבֿוכדנֿצַר דײַן פֿאַטער האָט אים פֿאַר דעם הויפט פֿון די חֶרטומים, די צויבערשפרעכער, די פֿשדים,</p>	<p>DAN 5:11 faran a man in dain kinigraich, vos der ruach Elokim heilike iz in im, un in di teg fun dain foter iz gefunen gevoren in im lichtikeit, un forshtandikeit, un chochme azoi vi di chochme fun di Elokim; un der melech nvuchadnetsar dain foter hot im far dem hoipt fun di chartumim, di tsoibershprecher, di Kesedim, un di shterenzeer oifgeshtelt – dain foter der melech.</p>	<p>DAN 5:11 There is a man in thy malchut, in whom is the Ruach Elohin Kadishin (Ruach Elohim HaKadosh) and in the days of thy forefather ohr and seichel and chochmah, like the chochmah of HaElohim, was found in him; the king Nevukhadnetzar thy forefather, the king, I say, thy forefather, made him chief of the magicians, enchanters, Kasdim (Chaldeans) , and soothsayers;</p>

<p>און די שטערנזעער אויפגעשטעלט – דיין פֿאַטער דער מלך. edit</p>		
<p>DAN 5:12 ווייל אַן אויסנאַמיקער גייסט, און קענשאַפֿט, און פֿאַרשטאַנדיקייט, פֿותר זיין חלומות, און באַשיידונג פֿון רעטענישן, און אָפֿבינדונג פֿון קנופֿן, זיינען געפֿונען געוואָרן אין אים, אין דִנְיָאֵל, וואָס דער מלך האָט געמאַכט זיין נאָמען בלטשאַצֶר. אַצונד, זאָל דִנְיָאֵל גערופֿן ווערן, און ער וועט באַשיידן דעם פֿיתרון. edit</p>	<p>DAN 5:12 vail an oisnamiker Gaist, un kenshaft, un forshtandikeit, Petor zain chaloimes, un basheidung fun retenishen, un opbindung fun knupn, zainen gefunen gevoren in im, in Danielen, vos der melech hot gemacht zain nomen Belteshatzar. atsund, zol Daniel gerufen veren, un er vet basheiden dem pitrun.</p>	<p>DAN 5:12 Forasmuch as an excellent ruach, and da'as, and seichel, interpreting of chalomot, and solving riddles, and explaining enigmas, were found in the same Daniel, whom the king named Beltshatzar. Now let Daniel be called, and he will show the peshet <i>(interpretation, explanation)</i> .</p>
<p>DAN 5:13 דענצמאָל איז דִנְיָאֵל אַריינגעבראַכט געוואָרן פֿאַר דעם מלך. האָט זיך אָפֿגערופֿן דער מלך און האָט געזאָגט צו דִנְיָאֵל: ביסטו דאָס דער דִנְיָאֵל וואָס פֿון די גלות- קינדער פֿון יהודה, וואָס מיין פֿאַטער דער מלך האָט געבראַכט פֿון יהודה? edit</p>	<p>DAN 5:13 dentsmol iz Daniel araingebracht gevoren far dem melech. hot zich opgerufen der melech un hot gezogt tsu Danielen: bistu dos der Daniel vos fun di goles-kinder fun Yehudah, vos main foter der melech hot gebracht fun Yehudah?</p>	<p>DAN 5:13 Then was Daniel brought in before the king. And the king spoke and said unto Daniel, Art thou that Daniel, which art of the Bnei Golus of Yehudah, whom the king my forefather brought out of Yehudah?</p>
<p>DAN 5:14 וואָרום איך האָב געהערט אויף דיר, אַז דער רוח אלקים {רוח הקדש} איז אין דיר, און ליכטיקייט, און</p>	<p>DAN 5:14 vorem ich hob gehert oif dir, az der ruach Elokim iz in dir, un lichtikeit, un forshtandikeit, un oisnamike chochme, gefinen zich in dir.</p>	<p>DAN 5:14 I have even heard of thee, that the Ruach Elohim is in thee, and that ohr and seichel and excellent chochmah is found in thee.</p>

<p>פֿאַרשטאַנדיקייט, און אויסנאַמיקע חכמה, געפֿינען זיך אין דיר. edit</p>		
<p>DAN 5:15 און אַצונד זיינען אַריינגעבראַכט געוואָרן פֿאַר מיר די חכמים, די צויבערשפרעכער, אַז זיי זאָלן איבערלייענען דאָס דאָזיקע געשריפֿטס, און מיך מאַכן וויסן דעם פֿיתרון דערפֿון, אָבער זיי קענען דעם פֿיתרון פֿון דער זאַך נישט באַשיידן. edit</p>	<p>DAN 5:15 un atsund zainen araingebracht gevoren far mir di chachomim, di tsoibershprecher, az zei zolen iberliyen dos dozike geshrifts, un mich machen visen dem pitrun derfun, ober zei kenen dem pitrun fun der zach nisht basheiden.</p>	<p>DAN 5:15 And now the chachamim, the enchanters, have been brought in before me, that they should read this mikhtav (writing), and give me da'as of the peshet (interpretation, explanation) thereof, but they could not show the peshet (interpretation, explanation) of the thing;</p>
<p>DAN 5:16 און איך האָב געהערט אויף דיר, אַז דו קענסט פֿותר זיין פֿיתרונים, און אָפֿבינדן קנופן; אַצונד, אויב דו קענסט איבערלייענען דאָס געשריפֿטס, און מיך מאַכן וויסן דעם פֿיתרון דערפֿון, וועסטו אין פֿורפֿל אָנגעקליידט ווערן, מיט אַ גילדערנער קייט אויף דיין האַלדז, און ווי אַ דריטער אין דער מלוכה געוועלטיקן. edit</p>	<p>DAN 5:16 un ich hob gehert oif dir, az du kenst Petor zain pitronim, un opbinden knupn; atsund, oib du kenst iberliyen dos geshrifts, un mich machen visen dem pitrun derfun, vestu in purpl ongekleidt veren, mit a gilderner keit oif dain haldz, un vi a driter in der meluche geveltiken.</p>	<p>DAN 5:16 And I have heard of thee, that thou canst give interpretations, and explain enigmas; now if thou canst read the mikhtav (writing), and make known to me the peshet (interpretation, explanation) thereof, thou shalt be clothed with purple, and have a chain of gold about thy neck, and shalt be the third ruler in the malchut.</p>
<p>DAN 5:17 דענצמאָל האָט געענטפֿערט דניאַל און האָט</p>	<p>DAN 5:17 dentsmol hot geentfert Daniel un hot gezogt far dem melech: daine matonus zolen</p>	<p>DAN 5:17 Then Daniel answered and said before the king, Let thy gifts be to thyself, and give</p>

<p>געזאָגט פֿאַר דעם מלך: דיִינע מִתְּנֹת זאָלן בלייבן ביי דיר, און דיִינע באַלוינונגען גיב אַן אַנדערן; אָבער דאָס געשריפֿטס וועל איך דעם מלך איבערלייענען, און דעם פיתרון וועל איך אים מאַכן וויסן. edit</p>	<p>blaiben bai dir, un daine baloinungen gib an anderen; ober dos geshrifts vel ich dem melech iberliyenen, un dem pitrun vel ich im machen visen.</p>	<p>thy rewards to another; yet I will read the mikhtav (<i>writing</i>) unto the king, and make known to him the pesher (<i>interpretation, explanation</i>) .</p>
<p>DAN 5:18 דו, מלך – האַל העליון האָט געגעבן דיין פֿאַטער נבֿוכדנֿצֿרן מלוכה, און גרויסקייט, און כְּבוֹד, און פּראַכט. edit</p>	<p>DAN 5:18 du, melech – hoel heliun hot gegeben dain foter nvuchadnetsaren meluche, un groiskeit, un koved, un pracht.</p>	<p>DAN 5:18 O thou king, El Elyon gave Nevukhadnetzar thy forefather a malchut, and gedulah (<i>greatness</i>) , and kavod (<i>glory</i>) , and hadar (<i>majesty</i>) ;</p>
<p>DAN 5:19 און פֿון וועגן דער גרויסקייט וואָס ער האָט אים געגעבן, האָבן אַלע פֿעלקער, אומות, און לשונות, געציטערט און מורא געהאַט פֿאַר אים; וועמען ער האָט געוואָלט האָט ער געטייט, און וועמען ער האָט געוואָלט האָט ער געלאָזט לעבן, און וועמען ער האָט געוואָלט האָט ער דערהויבן, און וועמען ער האָט געוואָלט האָט ער דערנידערט. edit</p>	<p>DAN 5:19 un fun vegen der groiskeit vos er hot im gegeben, hoben ale felker, umes, un leshoines, getsitert un moire gehat far im; vemen er hot gevolt hot er geteit, un vemen er hot gevolt hot er gelozt leben, un vemen er hot gevolt hot er derhoiben, un vemen er hot gevolt hot er dernidert.</p>	<p>DAN 5:19 And for the gedulah that he gave him, all people, nations, and languages, trembled and feared before him; whom he would he violently killed; and whom he would he kept alive; and whom he would he set up; and whom he would he put down.</p>
<p>DAN 5:20 אָבער אַז זיין האַרץ</p>	<p>DAN 5:20 ober az zain harts hot</p>	<p>DAN 5:20 But when his heart was</p>

<p>הָאָט זיך דערהויבן, און זיין גייסט איז געוואָרן תקיף ביז צום מוטוויליקן, איז ער אַראָפּגעזעצט געוואָרן פֿון דעם טראָן פֿון זיין מלוכה, און דעם כבוד האָט מען אָפּגעטאַן פֿון אים. edit</p>	<p>zich derhoiben, un zain Gaist iz gevoren takif biz tsum mutviliken, iz er aropgezetst gevoren fun dem tron fun zain meluche, un dem koved hot men opgeton fun im.</p>	<p>lifted up, and his ruach hardened in ga'avah (<i>pride</i>), he was deposed from his kingly throne, and they took his kavod (<i>glory</i>) from him;</p>
<p>DAN 5:21 און פֿון מענטשנקינדער איז ער פֿאַרטריבן געוואָרן, און זיין האַרץ האָט מען געמאַכט גלייך צו אַ חיהס, און מיט וואַלדאייזלען איז געווען זיין ווינונג; גראַז אַזוי ווי אַקסן האָט מען אים געמאַכט עסן, און פֿון דעם טוי פֿון הימל איז ער באַנעצט געוואָרן; ביז ער האָט געוואוסט אַז האַל העליון געוועלטיקט איבער דער מלוכה פֿון מענטשן, און וועמען ער וויל זעצט ער דערויף. edit</p>	<p>DAN 5:21 un fun mentshnikinder iz er fartriben gevoren, un zain harts hot men gemacht gleich tsu a chihs, un mit valdeizlen iz geven zain voinung; groz azoi vi oxsen hot men im gemacht esen, un fun dem toi fun himel iz er banetst gevoren; biz er hot gevust az hoel heliun geveltikt iber der meluche fun mentshen, un vemen er vil zetst er deroif.</p>	<p>DAN 5:21 And he was driven from the bnei haAdam; and his lev was made like the beasts, and his dwelling was with the wild donkeys; they fed him with grass like oxen, and his body was wet with the dew of heaven; till he knew that El Elyon ruled in the malchut haAdam, and that He appointeth over it whomsoever He will.</p>
<p>DAN 5:22 און דו, זיין זון בלשאַצַר, האָסט נישט געבייגט דיין האַרץ, הגם דו האָסט דאָס אַלץ געוואוסט, edit</p>	<p>DAN 5:22 un du, zain zun Belshatzar, host nisht gebeigt dain harts, hagam du host dos alts gevust,</p>	<p>DAN 5:22 And thou his son, O Belshatzar, hast not humbled thine lev, though thou had da'as of all this;</p>
<p>DAN 5:23 נאָר דו האָסט זיך דערהויבן אַקעגן דעם אדון</p>	<p>DAN 5:23 nor du host zich derhoiben akegen dem adoin</p>	<p>DAN 5:23 But hast lifted up thyself against HASHEM of Shomayim;</p>

<p>השמים, און די כלים פֿון זײַן הויז האָט מען געבראַכט פֿאַר דיר, און דו, און דײַנע גרויסע לײַט, דײַנע ווייבער, און דײַנע קעפּסווייבער, האָבן ווייזן געטרונקען אין זײ, און אַלקי הכסף, און גאַלד, קופּער, אײזן, האַלץ, און שטיין, וואָס נישט זײ זעען, און נישט זײ הערן, און נישט זײ ווייסן, האָסטו געלויבט; און האַל וואָס דײַן נשמה איז אין זײַן האַנט, און אַלע דײַנע וועגן זײַנען בײַ אים, האַסטו נישט געאַכפּערט. edit</p>	<p>Hashemim, un di keilim fun zain hoiz hot men gebracht far dir, un du, un daine groise lait, daine vaiber, un daine kepsvaiber, hoben vain getrunken in ze, un lki hchsf, un gold, kuper, izen, holts, un shtein, vos nisht ze zeen, un nisht ze heren, un nisht ze veisen, hostu geloibt; un hoel vos dain neshome iz in zain hant, un ale daine veges zainen bai im, hostu nisht geachpert.</p>	<p>and they have brought the vessels of His Beis Hamikdash before thee, and thou, and thy nobles, thy wives, and thy concubines, have drunk wine in them; and thou hast praised the g-ds of silver, and gold, of bronze, iron, wood, and stone, which see not, nor hear, nor know; and the G-d in Whose hand thy breath is, and Whose are all thy ways, hast thou not glorified.</p>
<p>DAN 5:24 דענצמאַל איז אַרויסגעשיקט געוואָרן פֿון פֿאַר אים די האַנטפֿלעך, און האַט אָנגעצײכנט דאָס דאָזיקע געשריפֿטס. edit</p>	<p>DAN 5:24 dentsmol iz aroisgeshikt gevoren fun far im di hantflech, un hot ongetseichnt dos dozike geshrifts.</p>	<p>DAN 5:24 Then was the part of the yad sent from Him; and this mikhtav (writing) was written.</p>
<p>DAN 5:25 און דאָס איז דאָס געשריפֿטס וואָס איז אָנגעצײכנט געוואָרן; מִנָּא מִנָּא תִּקְל אופֿרסין. edit</p>	<p>DAN 5:25 un dos iz dos geshrifts vos iz ongetseichnt gevoren; mane mane takel ufarsiin.</p>	<p>DAN 5:25 And this is the mikhtav (writing) that was written, MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN.</p>
<p>DAN 5:26 דאָס איז דער פֿיתרון פֿון דער זאָד: מִנָּא, אַלקים האָט אָפּגעצײלט דײַן מלוכה, און האַט זײ געענדיקט. edit</p>	<p>DAN 5:26 dos iz der pitrun fun der zach: mane, Elokim hot opgetseilt dain meluche, un hot zi geendikt.</p>	<p>DAN 5:26 This is the peshet (interpretation, explanation) of the thing; MENE; G-d hath numbered thy malchut, and finished with it.</p>

<p>תִּקַּל, דו ביסט געוויגן DAN 5:27 געוואָרן אויף אַ וואָגשאַל, און ביסט געפֿונען געוואָרן פֿעליק. edit</p>	<p>DAN 5:27 takel, du bist gevoigen gevoren oif a vagshal, un bist gefunen gevoren felik.</p>	<p>DAN 5:27 TEKEL; Thou art weighed in the balances, and art found wanting.</p>
<p>פֿרס, דיין מלוכה ווערט צעטיילט, און אוועקגעגעבן צו פֿרס און מדי. edit</p>	<p>DAN 5:28 Paras, dain meluche vert tseteilt, un avekgegeben tsu Paras un Madai.</p>	<p>DAN 5:28 PERES; Thy malchut is divided, and given to the Medes and Persians.</p>
<p>דענצמאל האָט בלשאַצַר באַפֿוילן, און מע האָט אָנגעקליידט דניאלן אין פורפל, מיט אַ גילדערנער קייט אויף זיין האַלדז, און מע האָט אויסגערופֿן אויף אים, אַז ער זאָל זיין אַ דריטער געוועלטיקער אין דער מלוכה. edit</p>	<p>DAN 5:29 dentsmol hot Belshatzar bafoilen, un me hot ongekleidt Danielen in purpl, mit a gilderner keit oif zain haldz, un me hot oisgerufen oif im, az er zol zain a driter geveltiker in der meluche.</p>	<p>DAN 5:29 Then commanded Belshatzar, and they clothed Daniel with purple, and put a chain of gold about his neck, and made a proclamation concerning him, that he should be the third ruler in the malchut.</p>
<p>אין דער אייגענער נאַכט איז בלשאַצַר דער מלך פֿון די כְּשָׁדִים געטייט געוואָרן. edit</p>	<p>DAN 5:30 in der eigener nacht iz Belshatzar der melech fun di Kesedim geteit gevoren.</p>	<p>DAN 5:30 In that night was Belshatzar the king of the Kasdim slain.</p>
<p>און דַרְיוֹשׁ פֿון מדי האָט איבערגענומען די מלוכה, ווען ער איז געווען אַרום צוויי און זעכציק יאָר אַלט. edit</p>	<p>DAN 6:1 un Daryavesh fun Madai hot ibergenumen di meluche, ven er iz geven arum tsvei un zachtsik yor alt.</p>	<p>DAN 6:1 And Daryavesh the Mede took the malchut, being about 62 years old.</p>
<p>איז ווילגעפעלן פֿאַר דַרְיוֹשׁ, און ער האָט אַרויפֿגעזעצט איבער דעם קיניגרייך הונדערט און צוואַנציג סאַטראַפֿן, וואָס זאלן זיין אין גאַנצן מאַלחוט; edit</p>	<p>DAN 6:2 iz voilgefelen far Daryaveshen, un er hot aroi fgezetzet iber dem kinigraich hundert un tsvantsik satrapn, vos zolen zain in gantsen</p>	<p>DAN 6:2 It pleased Daryavesh to set over the malchut an hundred and twenty satraps, which should be over the whole malchut;</p>

<p>צוואַנציק סאַטראַפּן, וואָס זאָלן זיין אין גאַנצן קיניגרייך; edit</p>	<p>kinigraich;</p>	
<p>DAN 6:3 און איבער זיי דריי אויפֿזעערס וואָס דניאַל איז געווען איינער פֿון זיי; כדי די דאָזיקע סאַטראַפּן זאָלן אָפּגעבן צו זיי רעכנשאַפֿט, און דער מלך זאָל נישט האָבן קיין הֶזֶק. edit</p>	<p>DAN 6:3 un iber zeı draı oifzeers vos Daniel iz geven einer fun zeı; kedei di dozike satrapn zolen opgeben tsu zeı rechenshaft, un der melech zol nisht hoben kein hezk.</p>	<p>DAN 6:3 And over these three overseers, of whom Daniel was one, that the satraps might give accounts unto them, and that the king should suffer no loss.</p>
<p>DAN 6:4 דענצמאָל האָט דער דאָזיקער דניאַל זיך אויסגעצייכנט איבער די אויפֿזעערס און די סאַטראַפּן, ווייל אַן אויסנאַמיקער גייסט איז געווען אין אים; און דער מלך האָט געקלערט אים אַרויפֿצוזעצן איבער דעם גאַנצן קיניגרייך. edit</p>	<p>DAN 6:4 dentsmol hot der doziker Daniel zich oisgetseichnt iber di oifzeers un di satrapn, vail an oisnamiker Gaist iz geven in im; un der melech hot geklert im aroiftsizetsen iber dem gantsen kinigraich.</p>	<p>DAN 6:4 Then this Daniel distinguished himself above the overseers and satraps, because an excellent ruach was in him; and the king thought to set him over the whole malchut.</p>
<p>DAN 6:5 דענצמאָל האָבן די אויפֿזעערס און די סאַטראַפּן געזוכט אַן אויסרעד אַקעגן דניאַלן בנוגע צו דער מלוכה, אָבער זיי האָבן קיין אויסרעד און קיין פֿעלער נישט געקענט געפֿינען, ווייל ער איז געווען געטריי, און קיין פֿאַרזע אָדער</p>	<p>DAN 6:5 dentsmol hoben di oifzeers un di satrapn gezucht an oisred akegen Danielen benegeye tsu der meluche, ober zeı hoben kein oisred un kein feler nisht gekent gefinen, vail er iz geven getrai, un kein farze oder feler iz bai im nisht gefunen gevoren.</p>	<p>DAN 6:5 Then the overseers and satraps sought to find occasion against Daniel concerning the malchut; but they could find none occasion nor fault; forasmuch as he was trustworthy, neither was there any negligence or corrupt thing found in him.</p>

<p>פֿעלער איז בײַ אים נישט געפֿונען געוואָרן. edit</p>		
<p>DAN 6:6 האָבן דענצמאָל די דאָזיקע מענער געזאָגט: מיר וועלן נישט געפֿינען קײן אורזאָך אַקעגן דעם דאָזיקן דַניאַלן, סײַדן מיר געפֿינען עס אין דעם געזעץ פֿון זײַן ג-ט. edit</p>	<p>DAN 6:6 hoben dentsmol di dozike mener gezogt: mir velen nisht gefinen kein urzach akegen dem doziken Danielen, saiden mir gefinen es in dem gezets fun zain G-t.</p>	<p>DAN 6:6 Then said these anashim, We shall not find any occasion against this Daniel, except we find it against him concerning the dat (law, religion) of his G-d.</p>
<p>DAN 6:7 דענצמאָל זײַנען די דאָזיקע אויפֿזעערס און סאַטראַפֿן געקומען מיט אימפעט צום מלך, און האָבן צו אים אַזוי געזאָגט: אייביק לעבן זאָל דער מלך דַרײַןש! edit</p>	<p>DAN 6:7 dentsmol zainen di dozike oifzeers un satrapn gekumen mit impet tsum melech, un hoben tsu im azoi gezogt: eibik leben zol der melech Daryavesh!</p>	<p>DAN 6:7 Then these overseers and satraps assembled together to the king, and said thus unto him, King Daryavesh, L'olam yicheyeh (live for ever!)</p>
<p>DAN 6:8 אַלע אויפֿזעערס פֿון דער מלוכה, די הערשער, און די סאַטראַפֿן, די ראַטגעבער, און די פֿירשטן, האָבן זיך באַקלערט, אַז דער מלך זאָל אויפֿשטעלן אַ געזעץ, און מאַכן אַ שטאַרקן פֿאַרווער, אַז איטלעכער וואָס וועט בעטן אַ געבעט פֿון וואָסער עס איז ג-ט אָדער מענטשן ביז דרייסיק טעג, אַחוץ פֿון דיר, מלך, זאָל אַרײַנגעוואָרפֿן ווערן אין דער גרוב פֿון לײבן. edit</p>	<p>DAN 6:8 ale oifzeers fun der meluche, di hersher, un di satrapn, di rotgeber, un di firshten, hoben zich baklert, az der melech zol oifshtelen a gezets, un machen a shtarken farver, az itlecher vos vet beten a gebet fun vaser es iz G-t oder mentshen biz draisik teg, achuts fun dir, melech, zol araingevorfen veren in der grub fun leiben.</p>	<p>DAN 6:8 All the overseers of the malchut, the administrators, and the satraps, the counselors, and the governors, have consulted together to establish a royal statute, and to make a firm decree, that whosoever shall make a petition of any g-d or man for shloshim yom (thirty days) , except of thee, O king, he shall be cast into the den of lions.</p>

<p>DAN 6:9 אַצונד, מלך, זאַלסטו אויפֿשטעלן דעם פֿאַרווער, און חתמען דאָס געשריפֿטס, אַז מע זאָל עס נישט ענדערן, לויט דעם געזעץ פֿון מִדִּי און פֿאַרס וואָס ווערט נישט בטל.</p> <p>edit</p>	<p>DAN 6:9 atsund, melech, zolstu oifshtelen dem farver, un Chotamen dos geshrifts, az me zol es nisht enderen, loit dem gezets fun Madai un Paras vos vert nisht batl.</p>	<p>DAN 6:9 Now, O king, establish the decree and sign the ketav (writing, document), that it cannot be changed, according to the law of the Medes and Persians, which altereth not.</p>
<p>DAN 6:10 איבער דעם האָט דער מלך דִּרְיוֹש געחתמעט דאָס געשריפֿטס און דעם פֿאַרווער.</p> <p>edit</p>	<p>DAN 6:10 iber dem hot der melech Daryavesh gechtmets dos geshrifts un dem farver.</p>	<p>DAN 6:10 Wherefore king Daryavesh signed the written decree.</p>
<p>DAN 6:11 און דִּנְיָאֵל, אַז ער האָט זיך דערוואַסט אַז דאָס געשריפֿטס איז געחתמעט געוואָרן, איז ער אַרײַנגעגאַנגען אין זײַן הויז – און ער האָט געהאַט פֿענצטער אין זײַן אויבערשטוב אָפֿן אַקעגן ירושלים – און דרײַ מאָל אין טאָג האָט ער געקניט אויף זײַנע קני, און תּפֿילה געטאָן, און געגעבן אַ לויב פֿאַר זײַן ג-ט {אלקיו}, אַזוי ווי ער פֿלעגט טאָן פֿריער.</p> <p>edit</p>	<p>DAN 6:11 un Daniel, az er hot zich dervust az dos geshrifts iz gechtmets gevoren, iz er araingegangen in zain hoiz – un er hot gehat fentster in zain oibershtub ofen akegen Yerusholayim – un drai mol in tog hot er geknit oif zaine kni, un tfile geton, un gegeben a loib far zain G-t, azoi vi er flegt ton frier.</p>	<p>DAN 6:11 Now when Daniel knew that the ketav was signed, he went into his bais; and his windows being open in his chamber toward Yerushalayim, he kneeled down three times that day, and davened, and gave thanks before his G-d, as he had been doing before this.</p>
<p>DAN 6:12 דענצמאָל זײַנען די דאַזיקע מענער אַרײַן מיט אימפּעט, און האָבן געפֿונען</p>	<p>DAN 6:12 dentsmol zainen di dozike mener arain mit impet, un hoben gefunen Danielen, vi er bet un iz mispalel far zain G-t.</p>	<p>DAN 6:12 Then these anashim assembled, and found Daniel davening and making supplication before his G-d.</p>

<p>דְּנִיאֵל, ווי ער בעט און איז מתפלל פֿאַר זײַן ג-ט {אלקיו}.</p> <p>edit</p>		
<p>DAN 6:13 האָבן זיי דענצמאַל גענענט, און האָבן גערעדט פֿאַר דעם מלך וועגן דעם מלכס פֿאַרווער: האָסטו נישט געחתמעט אַ פֿאַרווער, אַז איטלעכער מענטש וואָס וועט בעטן פֿון וואָסער עס איז ג-ט אָדער מענטשן ביז דרײַסיק טעג, אַחוץ פֿון דיר, מלך, זאָל אַרײַנגעוואַרפֿן ווערן אין דער גרוב פֿון לײַבן? האָט געענטפֿערט דער מלך און האָט געזאָגט: די זאך איז פֿעסט, לויט דעם געזעץ פֿון מִדִּי און פֿרס וואָס טאָר נישט אַפֿגעשאַפֿט ווערן. edit</p>	<p>DAN 6:13 hoben zei dentsmol genent, un hoben geredt far dem melech vegen dem melech's farver: hostu nisht gechtmet a farver, az itlecher mentsh vos vet beten fun vaser es iz G-t oder mentshen biz draisik teg, achuts fun dir, melech, zol araingevorfen veren in der grub fun leiben? hot geentfert der melech un hot gezogt: di zach iz fest, loit dem gezets fun Madai un Paras vos tor nisht opgeshaft veren.</p>	<p>DAN 6:13 Then they came near, and spoke before the king concerning the king's decree: Hast thou not signed a decree, that every man that shall make a petition of any g-d or man within shloshim yom, except of thee, O king, shall be cast into the den of lions? The king answered and said, The thing is true, according to the law of the Medes and Persians, which cannot be changed.</p>
<p>DAN 6:14 דענצמאַל האָבן זיי זיך אַפֿגערופֿן און האָבן געזאָגט פֿאַרן מלך אַז: דְּנִיאֵל וואָס איז פֿון די גלות-קינדער פֿון יהודה לײַגט נישט אַכט אויף דיר, מלך, און אויף דעם פֿאַרווער וואָס דו האָסט געחתמעט, און דרײַ מאל אין טאָג בעט ער</p>	<p>DAN 6:14 dentsmol hoben zei zich opgerufen un hoben gezogt faran melech az: Daniel vos iz fun di goles-kinder fun Yehudah leigt nisht acht oif dir, melech, un oif dem farver vos du host gechtmet, un drai mol in tog bet er zain gebet.</p>	<p>DAN 6:14 Then answered they and said before the king, That Daniel, which is of the Bnei Golus of Yehudah, shows no regard for thee, O king, nor the decree that thou hast signed, but maketh his petition three times a day.</p>

<p>זיין געבעט. edit</p>		
<p>DAN 6:15 דענצמאל, אז דער מלך האָט געהערט די זאָך, האָט אים זייער פֿאַרדראָסן, און ער האָט געלייגט דעם געדאַנקען אויף דניאַלן, אים צו ראַטעווען, און ביז זון-אונטערגאַנג האָט ער זיך געמיט אים מציל צו זיין. edit</p>	<p>DAN 6:15 dentsmol, az der melech hot gehert di zach, hot im zeyer fardrosen, un er hot gelegigt dem gedanken oif Danielen, im tsu rateven, un biz zun-untergang hot er zich gemit im matsl tsu zain.</p>	<p>DAN 6:15 Then the king, when he heard these words, was greatly displeased with himself, and set his heart on Daniel to deliver him, and he did strive till the going down of the shemesh to deliver him.</p>
<p>DAN 6:16 דענצמאל זיינען די דאָזיקע מענער געקומען מיט אימפעט צום מלך, און האָבן געזאָגט צום מלך: זיי וויסן, מלך, אז עס איז אַ געזעץ פֿון מדי און פֿרס, אַז אַיטלעך פֿאַרווער אָדער באַפֿעל וואָס דער מלך שטעלט אויף, איז נישט צום ענדערן. edit</p>	<p>DAN 6:16 dentsmol zainen di dozike mener gekumen mit impet tsum melech, un hoben gezogt tsum melech: ze visen, melech, az es iz a gezets fun Madai un Paras, az itlech farver oder bafel vos der melech shtelt oif, iz nisht tsum enderen.</p>	<p>DAN 6:16 Then these anashim assembled unto the king, and said unto the king, Have da'as, O king, that the law of the Medes and Persians is, That no decree nor statute which the king establisheth may be changed.</p>
<p>DAN 6:17 דענצמאל האָט דער מלך באַפֿוילן, און מע האָט געבראַכט דניאַלן און אים אַריינגעוואָרפֿן אין דער גרוב פֿון ליבן. האָט זיך אָפּגערופֿן דער מלך און האָט געזאָגט צו דניאַלן: דיין ג-ט וואָס דו דינסט {פּלח} צו אים שטענדיק, ער וועט דיך מציל</p>	<p>DAN 6:17 dentsmol hot der melech bafuilen, un me hot gebracht Danielen un im araingevorfen in der grub fun leiben. hot zich opgerufen der melech un hot gezogt tsu Danielen: dain G-t vos du dinst tsu im shtendik, er vet dich matsl zain.</p>	<p>DAN 6:17 Then the king commanded, and they brought Daniel, and cast him into the den of lions. Now the king spoke and said unto Daniel, Eloheicha (Thy G-d) whom thou servest continually, He will deliver thee.</p>

<p>edit זיין.</p>		
<p>DAN 6:18 און אַ שטיין איז געבראַכט געוואָרן, און איז אַרויפֿגעלייגט געוואָרן אויפֿן מויל פֿון דער גרוב, און דער מלך האָט עס פֿאַרחתמעט מיט זיין זיגלרינג און מיט דעם זיגלרינג פֿון זיינע גרויסע לייט, כדי קיין זאך זאל נישט געענדערט ווערן מיט דניאלן.</p> <p>edit</p>	<p>DAN 6:18 un a shtein iz gebracht gevoren, un iz aroifgeleigt gevoren oifen moil fun der grub, un der melech hot es farchasmet mit zain zigling un mit dem zigling fun zaine groise lait, kedei kein zach zol nisht geendert veren mit Danielen.</p>	<p>DAN 6:18 And an even (stone) was brought, and laid upon the mouth of the den; and the king sealed it with his own signet ring, and with the signet ring of his nobles, that the purpose might not be changed concerning Daniel.</p>
<p>DAN 6:19 דענצמאל איז דער מלך אַוועק אין זיין פֿאַלאַץ, און ער האָט צוגעבראַכט די נאַכט אין פֿאַסטן, און פֿאַרוויילונגען זיינען נישט געבראַכט געוואָרן פֿאַר אים, און זיין שלאָף האָט זיך אָפּגעטאָן פֿון אים.</p> <p>edit</p>	<p>DAN 6:19 dentsmol iz der melech avek in zain palats, un er hot tsugebracht di nacht in fasten, un farvailungen zainen nisht gebracht gevoren far im, un zain shlof hot zich opgeton fun im.</p>	<p>DAN 6:19 Then the king went to his heikhal, and spent the night fasting, neither were entertainments brought before him, and his sheynah fled from him.</p>
<p>DAN 6:20 דענצמאל איז דער מלך אויפֿגעשטאַנען באַגינען מיטן פֿרימאַרגנליכט, און איז האַסטיק אַוועק צו דער גרוב פֿון לייבן.</p> <p>edit</p>	<p>DAN 6:20 dentsmol iz der melech oifgeshtanen baginen miten frimorgnlicht, un iz hastik avek tsu der grub fun leiben.</p>	<p>DAN 6:20 Then the king arose very early in the boker, and went in haste unto the den of lions.</p>
<p>DAN 6:21 און ווי ער האָט געענט צו דער גרוב, האָט ער געשריען צו דניאלן מיט אַ טרויעריקן קול; דער מלך</p>	<p>DAN 6:21 un vi er hot genent tsu der grub, hot er geshrien tsu Danielen mit a troieriken kol; der melech hot gerufen tsu Danielen un hot gezogt: Daniel,</p>	<p>DAN 6:21 And when he came to the den, he cried with an anguished voice unto Daniel; and the king spoke and said to Daniel, O Daniel, eved of HaElohim</p>

<p>הָאָט גֵּרׁוּפֿן צוּ דְּנִיָּאָלן און הָאָט גֵּעֲזָאָגט: דְּנִיָּאָל, דו קנעכט פֿון דעם אַלְקִים הַחַי, אַלְקִיד וואָס דו האָט דינסט {פּלח} צו אים תמיד, דיך געקענט מציל זײַן פֿון די לייבן? edit</p>	<p>du knecht fun dem Elokim hchi, lkich vos du hot dinst tsu im tmid, dich gekent matsl zain fun di leiben?</p>	<p>HaChai, is thy G-d, whom thou servest continually, able to deliver thee from the lions?</p>
<p>דענצמאל האָט דְּנִיָּאָל DAN 6:22 געזאָגט צום מלך: אייביק לעבן זאָל דער מלך! edit</p>	<p>DAN 6:22 dentsmol hot Daniel gezogt tsum melech: eibik leben zol der melech!</p>	<p>DAN 6:22 Then said Daniel unto the king, O king, L'olam yichayah <i>(live for ever)</i> .</p>
<p>DAN 6:23 {אַלְקִי} מִיין ג-ט האָט געשיקט זײַן מלאך, און ער האָט פֿאַרשלאָסן דאָס מויל פֿון די לייבן, און זיי האָבן מיר נישט שלעכטס געטאָן; ווייל פֿאַר אים איז מיר געפֿונען געוואָרן אַ זכות; און אויך אַקעגן דיר, מלך, האָב איך שלעכטס נישט געטאָן. edit</p>	<p>DAN 6:23 main G-t hot geshikt zain malech, un er hot farshlosen dos moil fun di leiben, un zei hoben mir nisht shlechts geton; vail far im iz mir gefunen gevoren a zechus; un oich akegen dir, melech, hob ich shlechts nisht geton.</p>	<p>DAN 6:23 My G-d hath sent his malach, and hath shut the lions' mouths that they have not hurt me; forasmuch as before Him innocence was found in me; and also before thee, O king, have I done no rah <i>(wrong)</i> .</p>
<p>דענצמאל האָט זיך דער DAN 6:24 מלך זייער דערפֿרייט, און ער האָט באַפֿוילן אַרױפֿברענגען דְּנִיָּאָלן פֿון דער גרוב; און דְּנִיָּאָל איז אַרױפֿגעבראַכט געוואָרן פֿון דער גרוב, און קיין שעדיקונג איז אויף אים נישט געפֿונען געוואָרן, ווייל ער</p>	<p>DAN 6:24 dentsmol hot zich der melech zeyer derfreit, un er hot bafuilen aroifbrenge Danielen fun der grub; un Daniel iz aroi fgebracht gevoren fun der grub, un kein shedikung iz oif im nisht gefunen gevoren, vail er hot gegloibt in zain G-t.</p>	<p>DAN 6:24 Then was the king exceedingly glad for him, and commanded that they should take Daniel up out of the den. So Daniel was taken up out of the den, and no manner of hurt was found upon him, because he had emunah in his G-d.</p>

<p>הָאָט געגלויבט אין זײַן ג-ט {אלקיו}. edit</p>		
<p>און דער מלך האָט DAN 6:25 באַפּוילן, און מע האָט געבראַכט יענע מענער וואָס האָבן געמסרט אויף דניאַלן, און מע האָט זיי אַרײַנגעוואָרפֿן אין דער גרוב פֿון לײַבן, זיי, זייערע קינדער, און זייערע ווייבער; און זיי האָבן צו מאַל נישט דערגרייכט צום דעק פֿון דער גרוב, האָבן שוין די לײַבן געוועלטיקט איבער זיי, און אַלע זייערע ביינער צעמאַלן. edit</p>	<p>DAN 6:25 un der melech hot bafailen, un me hot gebracht yene mener vos hoben gemasrt oif Danielen, un me hot ze araingevorfen in der grub fun leiben, ze, zeyere kinder, un zeyere vaiber; un ze hoben tsu mol nisht dergreicht tsum dek fun der grub, hoben shoin di leiben geveltikt iber ze, un ale zeyere beiner tsemolen.</p>	<p>DAN 6:25 And the king commanded, and they brought those anashim which had accused Daniel, and they cast them into the den of lions, them, their children, and their wives; and the lions overpowered them, and broke all their bones in pieces before they ever came to the bottom of the den.</p>
<p>דענצמאַל האָט דער DAN 6:26 מלך דרויש געשיקט צו אַלע פֿעלקער, אומות, און לשונות, וואָס וווינען אויף דער גאַנצער ערד: אייער פֿריד זאָל זיך מערן! edit</p>	<p>DAN 6:26 dentsmol hot der melech Daryavesh geshikt tsu ale felker, umes, un leshoines, vos voinen oif der gantser erd: ier frid zol zich meren!</p>	<p>DAN 6:26 Then king Daryavesh wrote unto all people, nations, and languages, that dwell in kol ha'aretz; Shalom aleichem l'machbir (<i>Peace be multiplied unto you</i>) .</p>
<p>פֿון מיר ווערט געגעבן אַ DAN 6:27 באַפֿעל, אַז אין דער גאַנצער געוועלטיקייט פֿון מיין קיניגרייך זאָל מען ציטערן און מורא האָבן פֿאַר אלקיו דעם ג-ט פֿון דניאַלן; וואָרום ער איז</p>	<p>DAN 6:27 fun mir vert gegeben a bafel, az in der gantser geveltikeit fun main kinigraich zol men tsiteren un moire hoben far lkiu dem G-t fun Danielen; vorem er iz der lebediker G-t, un er bashteit eibik, un zain meluche iz aza</p>	<p>DAN 6:27 I make a decree, That in every dominion of my malchut men must tremble and fear before the G-d of Daniel, for He is HaElohim HaChai, and stedfast l'olamim (<i>forever</i>) , and His malchut that which shall not be destroyed, and His</p>

<p>דער לעבעדיקער ג-ט {אלקים החי}, און ער באַשטייט אייביק, און זײַן מלוכה איז אַזאַ וואָס ווערט נישט צעשטערט, און זײַן געוועלטיקייט איז ביז צום סוף.</p> <p>edit</p>	<p>vos vert nisht tseshtert, un zain geveltikeit iz biz tsum sof.</p>	<p>dominion shall be even ad hasof <i>(unto the end)</i> .</p>
<p>DAN 6:28 ער ראַטעוועט און איז מציל, און ער מאַכט צייכנס און ווונדער, אין הימל און אויף דער ערד; ער איז דער וואָס האָט מציל געווען דניאלן פֿון דער מאַכט פֿון די לייבן. edit</p>	<p>DAN 6:28 er ratevet un iz matsl, un er macht tseichens un vunder, in himel un oif der erd; er iz der vos hot matsl geven Danielen fun der macht fun di leiben.</p>	<p>DAN 6:28 He delivereth and rescueth, and He worketh otot and mofetim in Shomayim and in ha'aretz, Who hath delivered Daniel from the power of the lions.</p>
<p>DAN 6:29 און דער דאָזיקער דניאל האָט באַגליקט אונטער דער מלוכה פֿון דריוֹשן, און אונטער דער מלוכה פֿון פֿורש דעם פֿרסער. edit</p>	<p>DAN 6:29 un der doziker Daniel hot baglikt unter der meluche fun Daryaveshen, un unter der meluche fun Koresh dem praser.</p>	<p>DAN 6:29 So this Daniel prospered in the reign of Daryavesh, and in the reign of Koresh <i>(Cyrus)</i> the Persian.</p>
<p>DAN 7:1 אין ערשטן יאָר פֿון בלשאַצַר דעם מלך פֿון בבל, האָט דניאל געזען אַ חלום, און זעונגען פֿון זײַן קאָפּ אויף זײַן געלעגער; דענצמאָל האָט ער אויפֿגעשריבן דעם חלום, און האָט דערציילט דעם עיקר פֿון דער זאך. edit</p>	<p>DAN 7:1 in ershten yor fun Belshatzar dem melech fun Bavel, hot Daniel gezen a cholem, un zeungen fun zain kop oif zain geleger; dentsmol hot er oifgeschriben dem cholem, un hot dertseilt dem iker fun der zach.</p>	<p>DAN 7:1 In the first year of Belshatzar melech Babylon, Daniel saw a dream and visions of his head upon his bed; then he wrote down the dream, and the sum of the matters he related.</p>

<p>DAN 7:2 דְּנִיאֵל הָאֵט אָנְגֵּהוּיבן און דערציילט: איך האָב געזען אין מיין זעונג ביי נאַכט, ערשט די פֿיר ווינטן פֿון הימל האָבן אויסגעבראַכן אויפֿן גרויסן ים. edit</p>	<p>DAN 7:2 Daniel hot ongehoiben un dertseilt: ich hob gezen in main zeung bai nacht, ersht di fir vinten fun himel hoben oisgebrachen oifen groisen yam.</p>	<p>DAN 7:2 Daniel answered and said, I saw in my vision that came by night, and, hinei, the arbah ruchot (four winds) of Shomayim burst forth upon the yam hagadol (great sea) .</p>
<p>DAN 7:3 און פֿיר גרויסע חיות זיינען אַרויסגעקומען פֿון ים, איינע אַנדערש פֿון דער אַנדערער. edit</p>	<p>DAN 7:3 un fir groise chayes zainen aroisgekumen fun yam, eine andersh fun der anderer.</p>	<p>DAN 7:3 And four chayyot hagedolot (great beasts) came up from the yam, different one from another.</p>
<p>DAN 7:4 די ערשטע איז געווען אַזוי ווי אַ לייב, און פֿליגלען פֿון אַן אַדלער האָט זי געהאַט; איך האָב געקוקט ביז אירע פֿליגלען זיינען אויסגעפֿליקט געוואָרן, און זי איז אויפֿגעהויבן געוואָרן פֿון דער ערד, און איז אַוועקגעשטעלט געוואָרן אויף צוויי פֿיס אַזוי ווי אַ מענטש, און אַ האַרץ פֿון אַ מענטשן איז איר געגעבן געוואָרן. edit</p>	<p>DAN 7:4 di ershte iz geven azoi vi a laib, un fliglen fun an odler hot zi gehat; ich hob gekukt biz ire fliglen zainen oisgeflikt gevoren, un zi iz oifgehoiben gevoren fun der erd, un iz avekgeshtelt gevoren oif tsvei fis azoi vi a mentsh, un a harts fun a mentshen iz ir gegeben gevoren.</p>	<p>DAN 7:4 Harishonah (the first) was like an arye (lion) , and had eagle’s wings. I was beholding until its wings were plucked off, and it was lifted up from ha'aretz, and was made to stand upon two feet like a man, and a man’s lev was given to it.</p>
<p>DAN 7:5 און זע, אַן אַנדער חיה, אַ צווייטע, איז געווען געגליכן צו אַ בער, און זי איז געשטעלט געוואָרן אויף איין זייט, און דריי ריפֿן זיינען געווען אין איר</p>	<p>DAN 7:5 un ze, an ander chaye, a tsveite, iz geven geglichen tsu a Beor, un zi iz geshtelt gevoren oif ein zeit, un drai ripn zainen geven in ir moil tsvishen ire tseiner; un azoi hot men tsu ir</p>	<p>DAN 7:5 And hinei another beast, a second, like a bear, and it was raised up on one side, and three ribs were in its mouth between its teeth; and it was said thus unto it, Arise, devour much</p>

<p>מויל צווישן אירע ציינער; און אזוי האָט מען צו איר געזאָגט: שטיי אויף, עס פֿלייש אַ סך. edit</p>	<p>gezogt: shtei oif, es fleish a sach.</p>	<p>basar (flesh) .</p>
<p>DAN 7:6 דערנאָך האָב איך געזען, ערשט אַן אַנדערע, אַזוי ווי אַ לעמפּערט; און זי האָט געהאַט פֿיר פֿליגלען פֿון אַ פֿויגל אויף איר רוקן, און פֿיר קעפּ האָט די חיה געהאַט; און געוועלטיקייט איז איר געגעבן געוואָרן. edit</p>	<p>DAN 7:6 dernoach hob ich gezen, ersht an andere, azoi vi a lempert; un zi hot gehat fir fliglen fun a foigel oif ir ruchen, un fir kef hot di chaye gehat; un geveltikeit iz ir gegeben gevoren.</p>	<p>DAN 7:6 After this I beheld, and hinei another, like a leopard, which had upon its sides four wings of a bird; the beast had also arba'ah rashim (four heads) and dominion was given to it.</p>
<p>DAN 7:7 דערנאָך האָב איך געזען אין די זעונגען פֿון דער נאַכט, ערשט אַ פֿירטע חיה, שרעקלעך און מזראַדיק, און געוואַלטיק שטאַרק; און גרויסע אייזערנע ציינער האָט זי געהאַט; זי האָט געגעסן און האַט צעמאַלן, און דעם רעשט האַט זי צעטראָטן מיט אירע פֿיס; און זי איז געווען אַנדערש פֿון אַלע חיות וואָס פֿאַר איר, און צען הערנער האָט זי געהאַט. edit</p>	<p>DAN 7:7 dernoach hob ich gezen in di zeungen fun der nacht, ersht a firte chaye, shreklech un mordik, un gevoltik shtark; un groise izerne tseiner hot zi gehat; zi hot gegesen un hot tsemolen, un dem resht hot zi tsetroten mit ire fis; un zi iz geven andersh fun ale chayas vos far ir, un Tzoan herner hot zi gehat.</p>	<p>DAN 7:7 After this I saw in the night visions, and hinei a fourth Chayyah (Beast) , dreadful and terrible, and strong exceedingly; and it had great iron teeth; it was devouring and crushing, and trampling the residue with its feet; and it was different from all the beasts that were before it, and it had eser karnayim (ten horns) .</p>
<p>DAN 7:8 האָב איך באַטראַכט די הערנער, ערשט אַן אַנדער</p>	<p>DAN 7:8 hob ich batracht di herner, ersht an ander haren, a kleiner, iz aroisgevaksen tsvishen zei,</p>	<p>DAN 7:8 I was contemplating the karnayim (horns) , and, hinei, there came up among them</p>

<p>הָאָרֶן, אַ קליינער, איז אַרויסגעוואַקסן צווישן זיי, און דריי פֿון די פֿאַדערשטע הערנער זיינען אויסגעריסן געוואָרן פֿון פֿאַר אים; און זע, אויגן אַזוי ווי די אויגן פֿון אַ מענטשן זיינען געווען אין דעם דאָזיקן הָאָרֶן, און אַ מויל וואָס האַט גערעדט גרויס. edit</p>	<p>un drai fun di fodershte herner zainen oisgerisen gevoren fun far im; un ze, oigen azoi vi di oigen fun a mentshen zainen geven in dem doziken haren, un a moil vos hot geredt grois.</p>	<p>another keren (horn) , a little one, before whom there were three of the first karnayim plucked up by the roots; and, hinei, in this keren were eyes like the eyes of man, and a mouth speaking great things.</p>
<p>DAN 7:9 איך האָב געקוקט ביז טראַנען האָט מען אויפֿגעשטעלט, און אַן אַלטבאַטאַגטער האָט זיך געזעצט; זיין מלבוש איז געווען ווי ווייסער שניי, און די האָר פֿון זיין קאַפּ ווי לויטערע וואָל; זיין טראַן איז געווען פֿלאַמען פֿייער, די רעדער דערפֿון, ברענעדיק פֿייער. edit</p>	<p>DAN 7:9 ich hob gekukt biz tronen hot men oifgeshtelt, un an altbatogter hot zich gezetst; zain malbesh iz geven vi veiser shnei, un di Har fun zain kop vi loitere vol; zain tron iz geven flamen faier, di reder derfun, brenedik faier.</p>	<p>DAN 7:9 I was beholding until kisot (thrones) were placed, and the Atik Yomin (Ancient of Days) , did sit, whose raiment was like white snow, and the hair of His rosh like pure wool; His kes (throne) was like the fiery flames, and its wheels like burning eish.</p>
<p>DAN 7:10 אַ טייך פֿייער האָט אַרויסגעשטראַמט, און איז אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿאַר אים; טויזנט מאָל טויזנט האָבן אים באַדינט, און צען טויזנט מאָל צען טויזנט זיינען פֿאַר אים געשטאַנען; אַ בית-דין איז געזעסן, און ביכער זיינען</p>	<p>DAN 7:10 a taich faier hot aroisgeshtromt, un iz aroisgegangen fun far im; toizent mol toizent hoben im badint, un Tzoan toizent mol Tzoan toizent zainen far im geshtanen; a beit-din iz gezesen, un bicher zainen geven geefent.</p>	<p>DAN 7:10 A river of eish was flowing and came forth from before Him; thousand thousands ministered unto Him, and ten thousand times ten thousand stood before Him; the court sat, and the sfarim (books) were opened.</p>

<p>געווען געעפֿנט. edit</p>		
<p>DAN 7:11 האָב איך דענצמאַל געקוקט פֿון וועגן דעם קול פֿון די גרויסע ווערטער וואָס דער האָרן האָט גערעדט – איך האָב געקוקט ביז די חיה איז געטייט געוואָרן, און איר לייב איז פֿאַרטיליקט געוואָרן, און איבערגעגעבן געוואָרן צום בראַנד פֿון פֿייער. edit</p>	<p>DAN 7:11 hob ich dentsmol gekukt fun vegen dem kol fun di groise verter vos der haren hot geredt – ich hob gekukt biz di chaye iz geteit gevoren, un ir laib iz fartilikt gevoren, un ibergegeben gevoren tsum brand fun faier.</p>	<p>DAN 7:11 I was beholding from (<i>the time of</i>) the voice of the arrogant words which the keren spoke, I was beholding even till the Chayyah (<i>Beast</i>) was slain, and his body destroyed, and given to the burning eish.</p>
<p>DAN 7:12 און פֿון די איבעריקע חיות האָט מען אָפּגעטאַן זייער געוועלטיקייט, אָבער אַ פֿאַרלענגערונג פֿון לעבן איז זיי געגעבן געוואָרן ביז אַ צייט און שעה. edit</p>	<p>DAN 7:12 un fun di iberike chayes hot men opgeton zeyer geveltikeit, ober a farlengerung fun leben iz zeि gegeben gevoren biz a tsait un sheh.</p>	<p>DAN 7:12 As concerning the rest of the beasts, their dominion was taken away, yet their lives were prolonged for a time and a season.</p>
<p>DAN 7:13 איך האָב געזען אין זעונגען פֿון דער נאַכט, ערשט אויף וואַלקנס פֿון הימל איז אָנגעקומען אַזוי ווי אַ בר אָנש, און ביז דעם עתיק ימים האָט ער דערגרייכט, און מע האָט אים געבראַכט פֿאַר אים. edit</p>	<p>DAN 7:13 ich hob gezen in zeungen fun der nacht, ersht oif volkens fun himel iz ongekumen azoi vi a bar Enosh, un biz dem etik ymiim hot er dergreicht, un me hot im gebracht far im.</p>	<p>DAN 7:13 I was beholding in visions of the night, and, hinei, one like a Bar Enosh (<i>Ben Adam</i>) , came with the clouds of Shomayim, and came to the Atik Yomin (<i>Ancient of Days</i>) , and before Him He was brought.</p>
<p>DAN 7:14 און אים איז געגעבן געוואָרן געוועלטיקייט, און כְּבוֹד, און מלוכה, אַז אַלע</p>	<p>DAN 7:14 un im iz gegeben gevoren geveltikeit, un koved, un meluche, az ale felker, umes, un leshoines, zolen buken zich</p>	<p>DAN 7:14 And there was given Him (<i>Moshiach, see Rashi on Daniel</i>) dominion, and honor, and sovereignty, that all people,</p>

<p>פֿעלקער, אומות, און לשונות, זאָלן בוקן זיך דינען {פּלח} צו אים; זיין געוועלטיקייט אָן איביקע געוועלטיקייט, וואָס פֿאַרגייט נישט, און זיין מלוכה, אַזאַ וואָס ווערט נישט צעשטערט. edit</p>	<p>dinen tsu im; zain geveltikeit an eibike geveltikeit, vos fargeit nisht, un zain meluche, aza vos vert nisht tseshtert.</p>	<p>Goyim, tongues, should pey- lammed-chet him. His dominion is an everlasting dominion, which shall not pass away, and His (Messianic) Kingdom that which shall not be destroyed.</p>
<p>DAN 7:15 איז מיר, דָּנִיֵּאל, באַטריבט געוואָרן מיין גייסט אין לייב, און די זעונגען פֿון מיין קאָפּ האָבן מיך געשראַקן. edit</p>	<p>DAN 7:15 iz mir, Daniel, batribt gevoren main Gaist in laib, un di zeungen fun main kop hoben mich geshroken.</p>	<p>DAN 7:15 As for me, Daniel, my ruach was anxious in the midst of my body, and the visions of my head were troubling me.</p>
<p>DAN 7:16 האָב איך גענענט צו איינעם פֿון די וואָס זיינען געשטאַנען דערביי, און איך האָב געפֿרעגט די ריכטיקייט וועגן דעם אַלעם, און ער האָט מיר דערציילט, און האָט מיך געמאַכט וויסן דעם פּיתרון פֿון די זאַכן: edit</p>	<p>DAN 7:16 hob ich genent tsu einem fun di vos zainen geshtanen derbai, un ich hob gefregt di richtikeit vegen dem alem, un er hot mir dertseilt, un hot mich gemacht visen dem pitrun fun di zachen:</p>	<p>DAN 7:16 I drew near to one of the attendants to ask him the certainty concerning all this; and he said to me that he would make me to have da'as of the peshet (interpretation) of the things.</p>
<p>DAN 7:17 די דאַזיקע גרויסע חיות, וואָס זיינען פֿיר, זיינען פֿיר מלכים וואָס וועלן אויפֿשטיין אויף דער ערד. edit</p>	<p>DAN 7:17 di dozike groise chayes, vos zainen fir, zainen fir Molechim vos velen oifshtein oif der erd.</p>	<p>DAN 7:17 These chayyot hagedolot (great beasts) , which are arbah (four) , are four melachim, which shall arise out of ha'aretz.</p>
<p>DAN 7:18 אָבער די קדושים פֿון דעם אויבערשטער (עליון)</p>	<p>DAN 7:18 ober di kedoishem fun dem oibershter (Elyon) velen ibernemen di meluche, un zei</p>	<p>DAN 7:18 But the kedoshim Elyon (holy ones of the Most High) shall receive the Kingdom, and</p>

<p>וועלן איבערנעמען די מלוכה, און זיי וועלן האַלטן די מלוכה ביז אייביקייט און ביז אייביקאייביקייטן. edit</p>	<p>velen halten di meluche biz eibikeit un biz eibikeibikeiten.</p>	<p>shall possess the Kingdom forever, even forever and ever.</p>
<p>DAN 7:19 דענצמאָל האָב איך געוואָלט וויסן די ריכטיקייט וועגן דער פֿירטער חיה, וואָס איז געווען אַנדערש פֿון זיי אַלעמען – זייער מוראדיק, וואָס אירע ציינער זיינען געווען פֿון אייזן, און אירע נעגל פֿון קופער, וואָס האָט געגעסן, צעמאָלן, און דעם רעשט צעטראָטן מיט אירע פֿיס; edit</p>	<p>DAN 7:19 dentsmol hob ich gevolt visen di richtikeit vegen der firter chaye, vos iz geven andersh fun zei alemen – zeyer mordik, vos ire tseiner zainen geven fun izen, un ire nogel fun kuper, vos hot gegesen, tsemolen, un dem resht tsetroten mit ire fis;</p>	<p>DAN 7:19 Then I desired to make sure concerning the fourth Chayyah (Beast), which was different from all the others, exceeding dreadful, whose teeth were of iron, and its claws brass; it was devouring, crushing, and stamped the residue with its feet;</p>
<p>DAN 7:20 און וועגן די צען הערנער וואָס אויף איר קאָפּ, און דעם אַנדערן וואָס איז אויסגעוואַקסן, און דריי זיינען אַרויסגעפֿאַלן פֿון פֿאַר אים – דעם דאָזיקן האָרן וואָס האָט געהאַט אויגן, און אַ מויל וואָס האָט גערעדט גרויס, און זיין אויסזען איז געווען גרעסער ווי פֿון זיינע חברים. edit</p>	<p>DAN 7:20 un vegen di Tzoan herner vos oif ir kop, un dem anderen vos iz oisgevaksen, un drai zainen aroisgefallen fun far im – dem doziken haren vos hot gehat oigen, un a moil vos hot geredt grois, un zain oiszen iz geven greser vi fun zaine Chavorim.</p>	<p>DAN 7:20 And concerning the eser karnayim (ten horns) that were in its head, and of the other which came up, and before whom three fell, even of that horn that had eyes, and a mouth that spoke arrogant things, which seemed greater than the others.</p>
<p>DAN 7:21 איך האָב געזען ווי דער דאָזיקער האָרן האָט געמאַכט אַ מלחמה מיט די קדושים,</p>	<p>DAN 7:21 ich hob gezen vi der doziker haren hot gemacht a milchome mit di kedoishem, un</p>	<p>DAN 7:21 I was beholding, and the same keren (horn), made war against the kedoshim, and</p>

<p>און איז זיי בייגעקומען; edit</p>	<p>iz zei baigekumen;</p>	<p>prevailed against them;</p>
<p>DAN 7:22 ביז דער עתיק ימים איז געקומען, און רעכט איז געגעבן געוואָרן די קדושים פֿון דעם אייבערשטער (עליון), און די צייט איז געקומען, און די מלוכה האָבן פֿאַרנומען די קדושים. edit</p>	<p>DAN 7:22 biz der etik ymiim iz gekumen, un recht iz gegeben gevoren di kedoishem fun dem eibershter (Elyon), un di tsait iz gekumen, un di meluche hoben farnumen di kedoishem.</p>	<p>DAN 7:22 Until the Atik Yomin (Ancient of Days, HASHEM) came, and judgment was given for the kedoshim Elyon; and the time came that the kedoshim possessed the Kingdom.</p>
<p>DAN 7:23 האָט ער אזוי געזאָגט: די פֿירטע חיה באַטייט: אַ פֿירטע מלוכה וועט זיין אויף דער ערד, וואָס וועט זיין אַנדערש פֿון אַלע מלוכות, און זי וועט פֿאַרצערן די גאַנצע ערד, און וועט זי צעטרעטן און צעמאַלן. edit</p>	<p>DAN 7:23 hot er azoi gezogt: di firte chaye batait: a firte meluche vet zain oif der erd, vos vet zain andersh fun ale mluchut, un zi vet fartseren di gantse erd, un vet zi tsetreten un tsemolen.</p>	<p>DAN 7:23 This is what he said: The fourth Chayyah (Beast) shall be a fourth kingdom upon earth, which shall be different from all kingdoms, and shall devour kol ha'aretz, and shall tread it down, and break it in pieces.</p>
<p>DAN 7:24 און די צען הערנער באַטייטן: פֿון דער דאָזיקער מלוכה וועלן אויפֿשטיין צען מלכים, און נאָך אַן אַנדערער וועט אויפֿשטיין נאָך זיי, און ער וועט זיין אַנדערש פֿון די פֿריערדיקע, און דריי מלכים וועט ער אַראָפּוואַרפֿן. edit</p>	<p>DAN 7:24 un di Tzoan herner bataiten: fun der doziker meluche velen oifshtein Tzoan Molechim, un noch an anderer vet oifshtein noch zei, un er vet zain andersh fun di frierdike, un drai Molechim vet er aropvarfen.</p>	<p>DAN 7:24 And the eser karnayim (ten horns) out of this kingdom are asarah melachim (ten kings) that shall arise, and another shall arise after them; and he shall be different from the first, and he shall subdue three melachim.</p>
<p>DAN 7:25 און ווערטער אַקעגן דעם אויבערשטער (עליון) וועט ער רעדן, און די הייליקע פֿון דעם</p>	<p>DAN 7:25 un verter akegen dem oibershter (Elyon) vet er reden, un di heilike fun dem eibershter (Elyon) vet er materen, un er</p>	<p>DAN 7:25 And he shall speak great words against Elyon, and shall wear out the kedoshim Elyon, and think to change set times</p>

<p>אייבערשטער (עליון) וועט ער מאַטערן, און ער וועט טראַכטן צו ענדערן די צייטן און דאָס געזעץ; און זיי וועלן איבערגעגעבן ווערן אין זיין האַנט, ביז אַ צייט און צייטן און אַ האַלבן צייט. edit</p>	<p>vet trachten tsu enderen di tsaiten un dos gezets; un zeiven ibergegeben veren in zain hant, biz a tsait un tsaiten un a halbe tsait.</p>	<p>and law, and they shall be given into his hand until a time and times and half a time.</p>
<p>DAN 7:26 אָבער אַ בֵּית-דין וועט זיצן, און זיין געוועלטיקייט וועט מען אַוועקנעמען, פֿדי זי צו פֿאַרטיליקן און אונטערברענגען ביזן סוף. edit</p>	<p>DAN 7:26 ober a beit-din vet zitsen, un zain geveltikeit vet men aveknemen, kedei zi tsu fartiliken un unterbrengen bizen sof.</p>	<p>DAN 7:26 But judgment was given, and there was taken away its power to destroy and to annihilate unto the end.</p>
<p>DAN 7:27 און די מלוכה, און די געוועלטיקייט, און די גרויסקייט פֿון די קיניגרייכן אונטערן גאַנצן הימל, וועט איבערגעגעבן ווערן צו דעם פֿאַלק פֿון קדושים פֿון דעם אויבערשטער (עליון); זייער מלוכה וועט זיין אַן אייביקע מלוכה, און אַלע געוועלטיקער וועלן דינען {פֿלח} און געהאַרכן צו אים. edit</p>	<p>DAN 7:27 un di meluche, un di geveltikeit, un di groiskeit fun di kinigraichen untern gantsen himel, vet ibergegeben veren tsu dem folk fun kedoishem fun dem oibershter (Elyon); zeyer meluche vet zain an eibike meluche, un ale geveltiker velen dinen un gehorchen tsu im.</p>	<p>DAN 7:27 And the dominion and sovereignty, and greatness of the kingdom under kol HaShomayim, shall be given to the people of the kedoshim Elyon, whose kingdom is a malchut olam (<i>an everlasting kingdom</i>) , and all dominions shall serve and obey Him.</p>
<p>DAN 7:28 ביז דאָנען איז דער סוף פֿון דער זאַך. מיד, דְּנִיָּאֵל, האָבן מײַנע רעיונות זייער געשראַקן, און מײַן פֿאַרב</p>	<p>DAN 7:28 biz danen iz der sof fun der zach. mich, Daniel, hoben maine reionut zeyer geshroken, un main farb hot zich oif mir gebiten, un ich hob di zach</p>	<p>DAN 7:28 Unto this point is the end of the matter. As for me, Daniel, my thoughts much troubled me, and the color of my countenance changed upon me,</p>

<p>הָאֵט זיך אויף מיר געביטן, און איד האָב די זאָך באַהאַלטן אין מיין האַרצן. edit</p>	<p>bahalten in main hartsen.</p>	<p>but I kept the matter in my lev.</p>
<p>DAN 8:1 אין דריטן יאָר פֿון מלך בלשאַצַרס מלוכה האָט זיך אַ זעונג באַוויזן צו מיר, צו מיר דְּנִיאֵל, נאָך דעם וואָס האָט זיך צו מיר באַוויזן אין אָנהייב. edit</p>	<p>DAN 8:1 in driten yor fun melech Belshatzars meluche hot zich a zeung bavizen tsu mir, tsu mir Daniel, noch dem vos hot zich tsu mir bavizen in onheib.</p>	<p>DAN 8:1 In the shnat shalosh (third year) of the reign of Belshatzar HaMelech, a chazon (vision) appeared unto me, Daniel, after that which appeared unto me in the beginning.</p>
<p>DAN 8:2 און איד האָב געזען אין אַ זעונג – און אַז איד האָב עס געזען, בין איד געווען אין דער הויפטשטאָט שושן, אין דער מדינה עֵילָם – איד האָב געזען אין אַ זעונג, ווי איד בין ביי דעם שטראָם אולי. edit</p>	<p>DAN 8:2 un ich hob gezen in a zeung – un az ich hob es gezen, bin ich geven in der hoiptshtot Shushan, in der mdine Eilam – ich hob gezen in a zeung, vi ich bin bai dem shtrom Ulai.</p>	<p>DAN 8:2 And I beheld in a chazon; and it came to pass, while I was seeing, that I was in Shushan (Susa) the fortress, which is in the province of Eilam; and I saw in a chazon, and I was by the stream Ulai.</p>
<p>DAN 8:3 און איד האָב אויפֿגעהויבן מינע אויגן, און האָב אַ קוק געטאָן, ערשט אַ ווידער שטייט פֿאַר דעם שטראָם, און ער האָט צוויי הערנער, און די צוויי הערנער זיינען הויכע, און איינער איז העכער פֿון צווייטן, און דער העכערער איז אַרויסגעוואַקסן צולעצט. edit</p>	<p>DAN 8:3 un ich hob oifgehoiben maine oigen, un hob a kuk geton, ersht a vider shteit far dem shtrom, un er hot tsvei herner, un di tsvei herner zainen hoiche, un einer iz hecher fun tsveiten, un der hecherer iz aroisgevaksen tsuletst.</p>	<p>DAN 8:3 Then I lifted up mine eyes, and saw, and, hinei, there stood before the stream a ram which had two karnayim (horns), and the two karnayim were high; but one was higher than the other, and the higher was coming up last.</p>

<p>DAN 8:4 האָב איך געזען דעם ווידער שטויסן צו מערב, און צו צפון, און צו דרום, און קיין חיה האָט זיך נישט געקענט שטעלן אַקעגן אים, און עס איז נישט געווען ווער זאָל מציל זיין פֿון זיין האַנט; און ער האָט געטאַן לויט זיין ווילן, און האָט זיך געגרייסט. edit</p>	<p>DAN 8:4 hob ich gezen dem vider shtoisn tsu mayrev, un tsu tsofen, un tsu dorem, un kein chaye hot zich nisht gekent shtelen akegen im, un es iz nisht geven ver zol matsl zain fun zain hant; un er hot geton loit zain vilen, un hot zich gegreist.</p>	<p>DAN 8:4 I saw the ram pushing westward, and northward, and southward; so that no chayyot (<i>beasts</i>) might stand before him, neither was there any that could deliver out of his hand; but he did according to his will, and made a great display of strength.</p>
<p>DAN 8:5 און ווי איך האָב דאָס באַטראַכט, ערשט אַ ציגנבאַק איז אָנגעקומען פֿון מערבֿ-זייט איבערן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד, אָבער ער האָט נישט אָנגערירט די ערד; און דער באַק האָט געהאַט אַן אַנזעעוודיקן האַרן צווישן זיינע אויגן. edit</p>	<p>DAN 8:5 un vi ich hob dos batracht, ersht a tsignbok iz ongekumen fun mayrev-zeit iberen gezicht fun der gantser erd, ober er hot nisht ongerirt di erd; un der bak hot gehat an onzeevdiken haren tsvishen zaine oigen.</p>	<p>DAN 8:5 And as I was considering, hinei, a he-goat was coming from the west on the face of kol ha'aretz, and it was not touching the earth; and as to the goat it had a conspicuous keren (<i>horn</i>) between its eyes.</p>
<p>DAN 8:6 און ער איז צוגעקומען ביז צו דעם ווידער מיט די הערנער, וואָס איך האָב געזען שטיין פֿאַרן שטראָם, און ער איז אַרויפֿגעלאָפֿן אויף אים מיט דעם אימפעט פֿון זיין כּוּחַ. edit</p>	<p>DAN 8:6 un er iz tsugekumen biz tsu dem vider mit di herner, vos ich hob gezen shtein faran shtrom, un er iz aroifgelofen oif im mit dem impet fun zain koiech.</p>	<p>DAN 8:6 And he came to the ram that had two karnayim, which I had seen standing before the stream, and he ran against him with the wrath of his koach (<i>strength</i>) .</p>
<p>DAN 8:7 און איך האָב אים געזען זיך אָנשטויסן אָן דעם ווידער,</p>	<p>DAN 8:7 un ich hob im gezen zich onshtoisn on dem vider, un er</p>	<p>DAN 8:7 And I saw him approaching the ram, and he</p>

<p>און ער איז געווען דערביטערט אויף אים, און ער האָט געשלאָגן דעם ווידער, און האָט צעבראַכן זיינע ביידע הערנער; און דער ווידער האָט נישט געהאַט קיין פּוּח צו באַשטיין פֿאַר אים; און ער האָט אים אַנדערגעוואָרפֿן אויף דער ערד, און האָט אים געטרעטן, און עס איז נישט געווען ווער זאָל מציל זיין דעם ווידער פֿון זיין האַנט. edit</p>	<p>iz geven derbitert oif im, un er hot geshlogen dem vider, un hot tsebrachen zaine beide herner; un der vider hot nisht gehat kein koiech tsu bashtein far im; un er hot im anidergevorfen oif der erd, un hot im getreten, un es iz nisht geven ver zol matsl zain dem vider fun zain hant.</p>	<p>was enraged against him, and he smote the ram, broke his two karnayim, and there was no koach in the ram to stand before him, and he cast him down to the ground, and trampled him; there was none to deliver the ram from him.</p>
<p>DAN 8:8 און דער ציגנבאָק האָט זיך זייער געגרייסט; אָבער אין זיין רעכטער שטאַרקייט, האָט זיך אָפּגעבראַכן דער גרויסער האַרן, און דאָס אויסזען פֿון פֿיר איז אַרויסגעוואַקסן אויף זיין אָרט, אַקעגן די פֿיר ווינטן פֿון הימל. edit</p>	<p>DAN 8:8 un der tsignbok hot zich zeyer gegreist; ober in zain rechter shtarkeit, hot zich opgebracht der groiser haren, un dos oiszen fun fir iz araisgevaksen oif zain ort, akegen di fir vinten fun himel.</p>	<p>DAN 8:8 Therefore the he-goat was acting very presumptuously; and when he was powerful, the keren hagedolah (<i>great horn</i>), was broken; and in the place of it came up conspicuously four, toward the arbah ruchot HaShomayim (<i>the four winds of Heaven</i>).</p>
<p>DAN 8:9 און פֿון איינעם פֿון זיי איז אַרויסגעגאַנגען אַ קליינער האַרן, און ער איז געוואָרן זייער גרויס קעגן דרום, און קעגן מזרח, און קעגן דעם שיינעם לאַנד. edit</p>	<p>DAN 8:9 un fun einem fun zei iz araisgegangen a kleiner haren, un er iz gevoren zeyer grois kegen dorem, un kegen mizrech, un kegen dem sheinem land.</p>	<p>DAN 8:9 And out of one of them came forth a little horn, which became exceeding great, toward the south, and toward the east, and toward the [eretz] hatzevi (<i>the glorious [land]</i>).</p>

<p>און ער איז געוואָרן DAN 8:10 גרויס ביז צו דעם חיל פֿון הימל, און האָט אַראָפּגעוואָרפֿן צו דער ערד טייל פֿון דעם חיל – פֿון די שטערן, און האָט זיי צעטרעטן. edit</p>	<p>DAN 8:10 un er iz gevoren grois biz tsu dem cheil fun himel, un hot aropgevorfen tsu der erd teil fun dem cheil – fun di shteren, un hot ze tsetreten.</p>	<p>DAN 8:10 And it became great, even unto the tzva HaShomayim; and it caused to fall down to the earth some of the host and some of the kokhavim it trampled.</p>
<p>און ביז צו דעם האַר פֿון DAN 8:11 חיל האָט ער זיך געגרייסט; און דער שטענדיקער קרבן איז פֿון אים אַוועקגענומען געוואָרן, און דער אָרט פֿון זיין מקדש איז איינגעוואָרפֿן געוואָרן. edit</p>	<p>DAN 8:11 un biz tsu dem Har fun cheil hot er zich gegreist; un der shtendiker korben iz fun im avekgenumen gevoren, un der ort fun zain mikdash iz ingevorfen gevoren.</p>	<p>DAN 8:11 Yea, he magnified himself even unto the Sar HaTzava, and the daily sacrifice was taken away from Him, and the place of His Mikdash was cast down.</p>
<p>און דער חיל איז DAN 8:12 איבערגעגעבן געוואָרן אין איינעם מיט דעם שטענדיקן קרבן דורך פֿאַרברעד; און ער האָט געשליידערט דעם אמת צו דער ערד, און ער האָט אויפֿגעטאָן און האָט באַגליקט. edit</p>	<p>DAN 8:12 un der cheil iz übergegeben gevoren in einem mit dem shtendiken korben durch farbrech; un er hot geshlaidert dem emes tsu der erd, un er hot oifgeton un hot baglikt.</p>	<p>DAN 8:12 And a tzva (army) was given over to oppose the daily sacrifice on account of peysha (transgression, rebellion), and it cast down emes to the ground; and it acted, and prospered.</p>
<p>און איך האָב געהערט DAN 8:13 ווי איין קדוש האָט גערעדט, און איין קדוש האָט געזאָגט צו דעם אומבאַקענטן וואָס האָט גערעדט: אויף ביז וואַנען איז</p>	<p>DAN 8:13 un ich hob gehert vi ein kodesh hot geredt, un ein kodesh hot gezogt tsu dem umbakenten vos hot geredt: oif biz vanen iz di zeung vegen dem shtendiken korben, un dem</p>	<p>DAN 8:13 Then I heard one kadosh (angel) speaking, and another kadosh said unto that certain kadosh which spoke, How long shall be the chazon concerning the daily sacrifice, and the</p>

<p>די זעונג וועגן דעם שטענדיקן קרבן, און דעם פֿאַרברעך וואָס צעגרוילט, דאָס איבערגעבן אי דאָס הייליקטום אי דעם חיל צום צעטרעטן? edit</p>	<p>farbrech vos tsegroilt, dos ibergeben i dos heiliktum i dem cheil tsum tsetreten?</p>	<p>desolating peyscha (transgression) , to give both the Kodesh (Sanctuary) and the tzva (host) to be trodden under foot?</p>
<p>DAN 8:14 האָט ער צו מיר געזאָגט: ביז צוויי טויזנט און דריי הונדערט אָוונטן און פֿרימאַרגנס; דענצמאָל וועט דאָס הייליקטום קומען צו זיין רעכט. edit</p>	<p>DAN 8:14 hot er tsu mir gezogt: biz tsvei toizent un drai hundert ovnten un frimorgns; dentsmol vet dos heiliktum kumen tsu zain recht.</p>	<p>DAN 8:14 And he said unto me, Unto erev-boker two thousand and three hundred; then shall the Kodesh (Sanctuary) be vindicated.</p>
<p>DAN 8:15 און עס איז געווען, ווי איד, דְּנִיאֵל, האָב געזען די זעונג, און האָב געזוכט צו פֿאַרשטיין, ערשט אַקעגן מיר שטייט אַזוי ווי דאָס אויסזען פֿון אַ מאַן. edit</p>	<p>DAN 8:15 un es iz geven, vi ich, Daniel, hob gezen di zeung, un hob gezucht tsu farshtein, ersht akegen mir shteit azoi vi dos oiszen fun a man.</p>	<p>DAN 8:15 And it came to pass, when I, even I Daniel, was beholding the chazon, that I sought the meaning; then, hinei, there stood before me as the appearance of a man.</p>
<p>DAN 8:16 און איד האָב געהערט דעם קול פֿון אַ מענטשן איבערן אולי, און ער האָט אויסגערופֿן און האָט געזאָגט: גַּבְרִיאֵל, גיב דעם דאָזיקן צו פֿאַרשטיין די זעונג. edit</p>	<p>DAN 8:16 un ich hob gehert dem kol fun a mentshen iberen Ulai, un er hot oisgerufen un hot gezogt: Gavriel, gib dem doziken tsu farshtein di zeung.</p>	<p>DAN 8:16 And I heard a kol adam (man's voice) amidst the Ulai, and he called, and said, Gavriel, cause this one to understand the vision.</p>
<p>DAN 8:17 איז ער צוגעקומען לעבן ווי איד בין געשטאַנען, און ווי ער איז צוגעקומען, אַזוי בין</p>	<p>DAN 8:17 iz er tsugekumen leben vu ich bin geshtanen, un vi er iz tsugekumen, azoi bin ich dershroken gevoren, un bin</p>	<p>DAN 8:17 So he came near where I stood; and as he came, I was filled with fear, and I fell down upon my face, but he said unto</p>

<p>איך דערשראָקן געוואָרן, און בין געפֿאַלן אויף מיין פנים; האַט ער צו מיר געזאָגט: פֿאַרשטיי, דו מענטשנקינד, וואָרום פֿאַר דער צייט פֿון קץ איז די זעונג. edit</p>	<p>gefallen oif main ponem; hot er tsu mir gezogt: farshtei, du mentshnkind, vorem far der tsait fun Kotz iz di zeung.</p>	<p>me, Understand, O ben adam, the chazon (vision) points to the time of the ketz (end) .</p>
<p>DAN 8:18 און ווי ער האָט צו מיר גערעדט, בין איך אַנטשלאָפֿן געוואָרן אויף מיין פנים צו דער ערד; האָט ער מיך אָנגערירט, און האָט מיך ווידער אויפֿגעשטעלט וווּ איך בין געשטאַנען. edit</p>	<p>DAN 8:18 un vi er hot tsu mir geredt, bin ich antshlofen gevoren oif main ponem tsu der erd; hot er mich ongerirt, un hot mich vider oifgeshtelt vu ich bin geshtanen.</p>	<p>DAN 8:18 Now while he was speaking with me, I swooned upon my face toward the ground, but he touched me, and made me stand upright.</p>
<p>DAN 8:19 און ער האָט געזאָגט: זע, איך מאַך דיד וויסן וואָס וועט געשען אין סוף פֿון דעם צאָרן, וואָרום דאָס איז פֿאַר דער צייט פֿון קץ. edit</p>	<p>DAN 8:19 un er hot gezogt: ze, ich mach dich visen vos vet geshen in sof fun dem tsoren, vorem dos iz far der tsait fun Kotz.</p>	<p>DAN 8:19 And he said, Hineni, I will cause thee to know that which shall take place in the latter part of HaZa'am (the Wrath period) , since at a mo'ed (an appointed time) the Ketz (End) shall be.</p>
<p>DAN 8:20 דער ווידער וואָס דו האַסט געזען, מיט די צוויי הערנער, דאָס זיינען די מלכים פֿון מדי און פֿרס. edit</p>	<p>DAN 8:20 der vider vos du host gezen, mit di tsvei herner, dos zainen di Molechim fun Madai un Paras.</p>	<p>DAN 8:20 The ram which thou sawest having two karnayim are the melachim of Media and Paras (Persia) .</p>
<p>DAN 8:21 און דער האַריקער באַק איז דער מלך פֿון יוון; און דער גרויסער האָרן וואָס צווישן זיינע אויגן, דאָס איז דער</p>	<p>DAN 8:21 un der horiker bak iz der melech fun Yavan; un der groiser haren vos tsvishen zaine oigen, dos iz der ershter melech.</p>	<p>DAN 8:21 And the shaggy he-goat is melech Yavan (the king of Greece) , and the keren hagedolah (great horn) that is between his eyes is the melech</p>

<p>ערשטער מלך. edit</p>		<p>harishon (<i>the first king</i>) .</p>
<p>DAN 8:22 און דער צעבראָכענער וואָס אויף זײַן אָרט זײַנען אויפֿגעשטאַנען פֿיר [באַטייט]: פֿיר מלוכות וועלן אויפֿשטיין פֿון דעם פֿאַלק, אַבער אָן זײַן מאַכט. edit</p>	<p>DAN 8:22 un der tsebrochener vos oif zain ort zainen oifgeshtanen fir [batait]: fir mluchut velen oifshtein fun dem folk, ober on zain macht.</p>	<p>DAN 8:22 Now one being broken and four stood up in its place, four kingdoms shall stand up out of the nation, but not in its koach (<i>strength</i>) .</p>
<p>DAN 8:23 און אין סוף פֿון זייער מלוכה, אַז די פֿאַרברעכער וועלן האָבן אויסגעפֿירט, וועט אויפֿשטיין אַ מלך מיט אַ פֿאַרשייטן פנים, וואָס פֿאַרשטייט זיך אויף ליסטיקייטן. edit</p>	<p>DAN 8:23 un in sof fun zeyer meluche, az di farbrecher velen hoben oisgefirt, vet oifshtein a melech mit a farshaiten ponem, vos farshteit zich oif listikeiten.</p>	<p>DAN 8:23 And in the latter time of their kingdom, when haposhe'im (<i>the transgressors,</i> <i>the ones rebelling</i>) are come to the full, a melech of unyielding countenance, and mastering intrigues, shall stand up.</p>
<p>DAN 8:24 און זײַן מאַכט וועט זײַן גרויס, אַבער נישט מיט זײַן אייגענעם כּוח; און ער וועט וונדערלעך צעשטערן, און וועט באַגליקן און אויפֿטאַן; און ער וועט אומברענגען די מאַכטיקע, און דאָס פֿאַלק פֿון הייליקע. edit</p>	<p>DAN 8:24 un zain macht vet zain grois, ober nisht mit zain eigenem koiech; un er vet vunderlech tseshteren, un vet bagliken un oifton; un er vet umbrenge di machtike, un dos folk fun heilike.</p>	<p>DAN 8:24 And his koach shall be mighty, but not by his own koach; and he shall cause astounding destruction, and shall prosper, and accomplish, and shall destroy the mighty and Am Kedoshim (<i>the Holy</i> <i>People</i>) .</p>
<p>DAN 8:25 און דורך זײַן שכל וועט ער באַגליקן אין דעם באַטרוג {מַרְמָה} פֿון זײַן האַנט; און ער וועט זיך גרייסן אין זײַן</p>	<p>DAN 8:25 un durch zain seichel vet er bagliken in dem batrug fun zain hant; un er vet zich greisen in zain hartsen, un in miten fun shalom vet er umbrenge fil, un akegen dem Har fun di haren</p>	<p>DAN 8:25 And by his cunning also he shall cause mirmah (<i>deceit</i>) to prosper through his hand; and he shall magnify himself in his lev, and by peace shall destroy rabbim (<i>many</i>) ; he</p>

<p>הָאָרְצָן, און אין מיטן פֿון שְׁלוֹם וועט ער אומברענגען פֿיל, און אַקעגן דעם האָר פֿון די האָרן וועט ער זיך שטעלן; אָבער אָן עמיצנס האַנט וועט ער צעבראַכן ווערן. edit</p>	<p>vet er zich shtelen; ober on emitsns hant vet er tsebrachen veren.</p>	<p>shall also stand up against the Sar Sarim (<i>Prince of Princes</i>); but he shall be broken without [human] hand.</p>
<p>DAN 8:26 און די זעונג פֿון די אַוונטן און פֿרימאָרגנס וואָס איז אָנגעזאָגט געוואָרן איז אמת; אָבער דו באַהאַלט די זעונג, וואָרום דאָס איז אויף פֿיל טעג אַרום. edit</p>	<p>DAN 8:26 un di zeung fun di ovnten un frimorgns vos iz ongezogt gevoren iz emes; ober du bahalt di zeung, vorem dos iz oif fil teg arum.</p>	<p>DAN 8:26 And the vision of the evening and the morning which was told is emes; and thou! Shut up the chazon; for it shall be for many yamim.</p>
<p>DAN 8:27 און איד, דְּנִיָּאל, בין פֿיל טעג געווען צעבראַכן און קראַנק; דערנאָך בין איד אויפֿגעשטאַנען, און האָב געטאָן די אַרבעט פֿאַרן מלך; און איד בין געווען אַ צעגרילטער פֿון דער זעונג, אָבער קיינער האָט נישט געמערקט. edit</p>	<p>DAN 8:27 un ich, Daniel, bin fil teg geven tsebrachen un krank; dernoch bin ich oifgeshtanen, un hob geton di arbet faran melech; un ich bin geven a tsegroilter fun der zeung, ober keiner hot nisht gemerkt.</p>	<p>DAN 8:27 And I Daniel was faint, and lay ill several yamim; afterward I rose up, and did the king's business; and I was astonished at the vision, but without understanding it.</p>
<p>DAN 9:1 אין ערשטן יאָר פֿון דְּרִיּוֹש דען זון פֿון אַחַשְׁוֵרוֹשׁ פֿון דעם אָפּשטאַם פֿון מְדִי, וואָס איז געמאַכט געוואָרן פֿאַר אַ מלך איבער דעם קיניגרייך פֿון די כְּשָׁדִים, edit</p>	<p>DAN 9:1 in ershten yor fun Daryavesh den zun fun Achashverosh fun dem opshtam fun Madai, vos iz gemacht gevoren far a melech iber dem kinigraich fun di Kesedim,</p>	<p>DAN 9:1 In the shnat achat (<i>first year</i>) of Daryavesh ben Achashverosh, by zera (<i>descent</i>) a Mede, who was made melech over the realm of the Kasdim (<i>Chaldeans</i>);</p>

<p>DAN 9:2 אין ערשטן יאָר פֿון זײַן מלוכה, האָב איך, דָּנְיָאֵל, נאָכגעקוקט אין די ספֿרים די צאָל פֿון די יאָרן וואָס דאָס וואָרט פֿון ה' איז געווען צו ירמיה הנביא, צו דערפֿילן אויף די חורבות פֿון ירושָׁלַיִם – זיבעציק יאָר. edit</p>	<p>DAN 9:2 in ershten yor fun zain meluche, hob ich, Daniel, nochgekukt in di sforim di tsol fun di yoren vos dos vort fun Hashem iz geven tsu Yirmeyah hanovi, tsu derfilen oif di churbut fun Yerusholayim – zibetsik yor.</p>	<p>DAN 9:2 In the shnat achat of his reign, I, Daniel, received binah (<i>understanding</i>) from the Sfarim (<i>books, Kitvei Hakodesh</i>) of the number of the shanim, that the Devar HASHEM was unto Yirmeyah HaNavi, with respect to the desolations of Yerushalayim, SHIVIM SHANAH must be completed.</p>
<p>DAN 9:3 און איך האָב געקערט מיין פנים צו אָדְנֵי האַלְקִים, צו בעטן אַ תְּפִילָה און אַ בקשה מיט פֿאַסטן, און זאַק און אַש. edit</p>	<p>DAN 9:3 un ich hob gekert main ponem tsu Adonoi HaElokim, tsu beten a tfile un a bakoshe mit fasten, un zak un ash.</p>	<p>DAN 9:3 And I set my face unto Adonoi HaElohim, to plead by tefillah and tachanunim (<i>supplications</i>), with a tzom, and sackcloth, and ashes;</p>
<p>DAN 9:4 און איך האָב מתפלל געווען צו ה' מיין ג-ט, און האָב מיך מתוודה געווען, און האָב געזאָגט: איך בעט דײַך אָדְנֵי, דו גרויסער און פֿאַרכטיקער ג-ט, וואָס היט דעם בְּרִית און די גענאָד צו די וואָס האָבן אים ליב, און צו די וואָס היטן זײַנע געבאָט, edit</p>	<p>DAN 9:4 un ich hob mispalel geven tsu Hashem main G-t, un hob mich misvade geven, un hob gezogt: ich bet dich Adonoi, du groiser un forchtiker G-t, vos hit dem bris un di genod tsu di vos hoben im lib, un tsu di vos hiten zaine gebot,</p>	<p>DAN 9:4 And I davened unto HASHEM Elohai, and I made vidduy (<i>confession of sin</i>), and said, O Adonoi, HaEl HaGadol V'HaNorah (<i>the great and dreadful G-d</i>), Shomer HaBrit V'HaChesed (<i>Who keepeth covenant and lovingkindness</i>) to them that love Him, and to them that are shomrei mitzvot;</p>
<p>DAN 9:5 מיר האָבן געזינדיקט, און פֿאַרבראַכן, און שלעכטס געטאָן, און ווידערשפעניקט, און זיך אָפּגעקערט פֿון דײַנע געבאָט און דײַנע געזעצן; edit</p>	<p>DAN 9:5 mir hoben gezindikt, un farbroschen, un shlechts geton, un vidershpenikt, un zich opgekert fun daine gebot un daine gezetsen;</p>	<p>DAN 9:5 We have sinned, and we have committed iniquity, and we have done wickedly, and we have rebelled, even by departing from Thy mitzvot and from Thy mishpatim;</p>

<p>DAN 9:6 און מיר האָבן נישט צוגעהערט צו דיִינע קנעכט די נְבִיאִים, וואָס האָבן גערעדט אין דיִין נאָמען צו אונדזערע מלכים, אונדזערע האָרן, און אונדזערע עלטערן, און צו דעם גאַנצן פֿאָלק פֿון לאַנד. edit</p>	<p>DAN 9:6 un mir hoben nisht tsugehert tsu daine knecht di neviim, vos hoben geredt in dain nomen tsu undzere Molechim, undzere haren, un undzere elteren, un tsu dem gantsen folk fun land.</p>	<p>DAN 9:6 Neither have we heeded or listened unto Thy avadim the nevi'im, which spoke in Thy Name unto our Melachim, our Sarim (<i>princes</i>), and our Avot, and to kol Am HaAretz.</p>
<p>DAN 9:7 צו דיר, אָדוֹנֵי, איז די גערעכטיקייט, און צו אונדז איז היינטיקן טאָג די שאַנד פֿון פנים – צו די מענער פֿון יהודה, און צו די באַוווינער פֿון ירושלִים, און צו גאַנץ ישׂראֵל, די נאָנטע און די ווייטע, אין אַלע לענדער וואָס דו האָסט זיי פֿאַרשטויסן אַהין, פֿון וועגן דער פֿעלשונג וואָס זיי האָבן געפֿעלשט אָן דיר. edit</p>	<p>DAN 9:7 tsu dir, Adonoi, iz di gerechtikeit, un tsu undz iz haintiken tog di shand fun ponem – tsu di mener fun Yehudah, un tsu di bavoiner fun Yerusholayim, un tsu gants Yisroel, di nonte un di veite, in ale lender vos du host ze farshtoisn ahin, fun vegn der felshung vos zei hoben gefelsht on dir.</p>	<p>DAN 9:7 To Thee, Adonoi, is the tzedakah, but unto us is boshet hapanim (<i>shame of face</i>), as at yom hazeh; to the men of Yehudah, and to the yoshvei Yerushalayim, and unto kol Yisroel, that are near, and that are far off, through all the countries whither Thou hast driven them, because of their ma'al (<i>betrayal, treachery</i>) wherein they have dealt unfaithfully against Thee.</p>
<p>DAN 9:8 ה', צו אונדז איז די שאַנד פֿון פנים, צו אונדזערע מלכים, צו אונדזערע האָרן, און צו אונדזערע עלטערן, ווייל מיר האָבן געזינדיקט צו דיר. edit</p>	<p>DAN 9:8 Hashem, tsu undz iz di shand fun ponem, tsu undzere Molechim, tsu undzere haren, un tsu undzere elteren, vail mir hoben gezindikt tsu dir.</p>	<p>DAN 9:8 O HASHEM, to us belongeth boshet hapanim, to our Melachim, to our Sarim (<i>princes</i>), and to our Avot, because we have sinned against Thee.</p>
<p>DAN 9:9 בײַ אָדוֹנֵי אַלוקינו איז די דערבאַרימונג און די פֿאַרגעבונג; וואָרום מיר האָבן</p>	<p>DAN 9:9 bai Adonoi Elokeinu iz di derbarimung un di fargebung; vorem mir hoben vidershpenikt on im,</p>	<p>DAN 9:9 To Adonoi Eloheinu belong the rachamim and the selichot (<i>forgiveness</i>), for we have rebelled against Him;</p>

<p>ווידערשפעניקט אָן אים, edit</p>		
<p>DAN 9:10 און מיר האָבן נישט צוגעהערט צו דעם קול פֿון ה' אלוקינו, צו גיין אין זיינע לערנונגען, וואָס ער האָט אַוועקגעלייגט פֿאַר אונדז דורך דער האַנט פֿון זיינע קנעכט די נבֿיאים. edit</p>	<p>DAN 9:10 un mir hoben nisht tsugehert tsu dem kol fun Hashem Elokeinu, tsu gein in zaine lernungen, vos er hot avekgelegt far undz durch der hant fun zaine knecht di neviim.</p>	<p>DAN 9:10 Neither have we obeyed the voice of HASHEM Eloheinu, to walk in His torot, which He has set before us by the hand of His avadim the Nevi'im.</p>
<p>DAN 9:11 און גאַנץ ישׂראֵל האָבן איבערגעטרעטן דיין תּוֹרָה, און זיך אָפּגעקערט, נישט צוצוהערן צו דיין קול, און אויף אונדז איז אויסגעגאַסן געוואָרן די קללה און די שבוֹעה וואָס שטייט געשריבן אין דער תּוֹרָה פֿון משה דעם קנעכט פֿון האַלקים, ווייל מיר האָבן געזינדיקט צו אים. edit</p>	<p>DAN 9:11 un gants Yisroel hoben ibergetreten dain ture, un zich opgekert, nisht tsutsuheren tsu dain kol, un oif undz iz oisgegosen gevoren di klole un di shvue vos shteit geshriben in der ture fun Moshe dem knecht fun HaElokim, vail mir hoben gezindikt tsu im.</p>	<p>DAN 9:11 Yea, kol Yisroel has transgressed Thy Torah, even by departing, refusing to obey Thy kol (voice) ; therefore ha'alah (the curse) is poured upon us, and hashevu'ah (the oath) that is written in the Torat Moshe the Eved HaElohim, because we have sinned against Him.</p>
<p>DAN 9:12 און ער האָט מקיים געווען זיין וואָרט, וואָס ער האָט גערעדט וועגן אונדז, און וועגן אונדזערע שופֿטים וואָס האָבן אונדז געמשפט, צו ברענגען אויף אונדז אַ גרויס ביז, וואָס איז נישט געשען אונטערן גאַנצן הימל אַזוי ווי עס איז געשען צו ירושלים. edit</p>	<p>DAN 9:12 un er hot mekaiem geven zain vort, vos er hot geredt vegen undz, un vegen undzere Shaphatim vos hoben undz gemishpet, tsu brengen oif undz a grois beiz, vos iz nisht geshen unteren gantsen himel azoi vi es iz geshen tsu Yerusholayim.</p>	<p>DAN 9:12 And He hath confirmed His words, which He spoke concerning us, and concerning our shofetim who judged us, that He would bring upon us a ra'ah gedolah, so that there has not been done under kol HaShomayim what has been done to Yerushalayim.</p>

<p>אָזוי ווי עס שטייט DAN 9:13 געשריבן אין דער תורה פֿון משהן, איז דאָס דאָזיקע גאַנצע ביז געקומען אויף אונדז; אָבער מיר האָבן נישט געבעטן פֿאַר ה' אלוקינו, כדי זיך אומצוקערן פֿון אונדזערע זינד, און זיך צו קליגן אין דיין אמת. edit</p>	<p>DAN 9:13 azoi vi es shteit geshriben in der ture fun Mosheen, iz dos dozike gantse beiz gekumen oif undz; ober mir hoben nisht gebeten far Hashem Elokeinu, kedei zich umtsukeren fun undzere zind, un zich tsu kligen in dain emes.</p>	<p>DAN 9:13 Even as it is written in the Torat Moshe, all hara'ah hazot (<i>this evil</i>) is come upon us, yet we have not mollified the face of HASHEM Eloheinu, by turning away from avoneinu (<i>our iniquities</i>) , and by having seichel (<i>discernment</i>) in Thy Emes.</p>
<p>און ג-ט האָט DAN 9:14 אויפֿגעפֿאַסט אויף דעם ביז, און האָט עס געבראַכט אויף אונדז, וואָרום ה' אלוקינו איז גערעכט אין אַלע זיינע טוונגען וואָס ער האָט געטאָן, און מיר האָבן נישט צוגעהערט צו זיין קול. edit</p>	<p>DAN 9:14 un G-t hot oifgepast oif dem beiz, un hot es gebracht oif undz, vorem Hashem Elokeinu iz gerecht in ale zaine tuungen vos er hot geton, un mir hoben nisht tsugehert tsu zain kol.</p>	<p>DAN 9:14 Therefore hath HASHEM watched upon the rah, and brought it upon us; for HASHEM Eloheinu is tzaddik in all His ma'asim which He doeth, for we obeyed not His kol (<i>voice</i>) .</p>
<p>און אַצונד, אָדני אלוקינו, דו וואָס האָסט אַרויסגעצויגן דיין פֿאַלק פֿון לאַנד מצרים מיט אַ שטאַרקער האַנט, און דיר געמאַכט אַ נאַמען אָזוי ווי אויף היינטיקן טאָג – מיר האָבן געזינדיקט, מיר האָבן שלעכטס געטאָן. edit</p>	<p>DAN 9:15 un atsund, Adonoi Elokeinu, du vos host aroisgetsoigen dain folk fun land Mitsrayim mit a shtarker hant, un dir gemacht a nomen azoi vi oif haintiken tog – mir hoben gezindikt, mir hoben shlechts geton.</p>	<p>DAN 9:15 And now, Adonoi Eloheinu, Who hast brought Thy people forth out of Eretz Mitzrayim with a yad chazakah (<i>mighty hand</i>) , and hast gotten Thee renown, as at yom hazeh, we have sinned, we have done wickedly.</p>
<p>אָדני, לויט אַלע דייע גערעכטיקייטן, זאָל, איך בעט</p>	<p>DAN 9:16 Adonoi, loit ale daine gerechtheiten, zol, ich bet dich,</p>	<p>DAN 9:16 O Adonoi, according to all Thy tzidkot, I beseech Thee,</p>

<p>דיך, זיך אָפּקערן דיין כּעס און דיין גרימצאָרן פֿון דיין שטאָט ירושָׁלַיִם, דיין הייליקן באַרג, וואָרום פֿון וועגן אונדזערע זינד, און פֿון וועגן די פֿאַרברעכן פֿון אונדזערע עלטערן, איז ירושָׁלַיִם און דיין פֿאַלק צו שאַנד ביי אַלע אונדזערע אַרומיקע. edit</p>	<p>zich opkeren dain kaas un dain grimtsoren fun dain shtot Yerusholayim, dain heiliken barg, vorem fun vegem undzere zind, un fun vegem di farbrechen fun undzere elteren, iz Yerusholayim un dain folk tsu shand bai ale undzere arumike.</p>	<p>let Thine anger and Thy fury be turned away from Thy Ir (City) Yerushalayim, Thy Har Kodesh, because for chatta'einu, and for the avonot Avoteinu, Yerushalayim and Thy people are become a reproach, an object of scorn to all around about us.</p>
<p>DAN 9:17 און אַצונד, אלוקיננו, הער צו די תפילה פֿון דיין קנעכט, און זיין תחינה, און דערלייכט דיין פנים אויף דיין פֿאַרוויסטן בית המקדש פֿון וועגן פֿון אַדְנִי. edit</p>	<p>DAN 9:17 un atsund, Elokeinu, her tsu di tfile fun dain knecht, un zain tchine, un derlaicht dain ponem oif dain farvisten beis Hamikdash fun vegem fun Adonoi.</p>	<p>DAN 9:17 Now therefore, shema, Eloheinu, hear the tefillah of Thy eved, and his tachanunim (supplications) , and cause Thy face to shine upon Thy Mikdash that is desolate, lema'an (for the sake of) Adonoi.</p>
<p>DAN 9:18 ניג, מיין ג-ט, דיין אויער, און הער, עפֿן דייןע אויגן, און זע אונדזערע פֿאַרוויסטונגען, און די שטאָט וואָס דיין נאָמען ווערט אויף איר גערופֿן, וואָרום נישט פֿון וועגן אונדזערע גערעכטיקייטן מאָכן מיר פֿאַלן פֿאַר דיר אונדזער בקשה, נייערט פֿון וועגן דיין גרויס דערבאַרימונג. edit</p>	<p>DAN 9:18 neig, main G-t, dain oier, un her, efen daine oigen, un ze undzere farvistungen, un di shtot vos dain nomen vert oif ir gerufen, vorem nisht fun vegem undzere gerechtikeiten machen mir falen far dir undzer bakoshe, naiert fun vegem dain grois derbarimung.</p>	<p>DAN 9:18 O Elohai, incline Thine ear, and shema; open Thine eyes, and behold our desolations, and HaIr which is called by Thy Name; for we do not present tachanuneinu (our supplications) before Thee on account of tzidkoteinu, but for the sake of Thy rachamim harabbim.</p>
<p>DAN 9:19 אַדְנִי, הער, אַדְנִי,</p>	<p>DAN 9:19 Adonoi, her, Adonoi,</p>	<p>DAN 9:19 Adonoi, hear; Adonoi,</p>

<p>פֿאַרְגִיב, אָדֹנָי, פֿאַרְנעם און טו, זאַלסט נישט זאַמען; פֿון דיינעטוועגן, מיין ג-ט, וואָרום דיין נאַמען ווערט גערופֿן אויף דיין שטאַט און אויף זיין פֿאַלק. edit</p>	<p>fargib, Adonoi, farnem un tu, zolst nisht zomen; fun daintvegen, main G-t, vorem dain nomen vert gerufen oif dain shtot un oif zain folk.</p>	<p>forgive; Adonoi, hearken and act; delay not, for Thine own sake, O Elohai; for Thy city and Thy people are called by Thy Name.</p>
<p>DAN 9:20 און ווי איך רעד נאָך, און בין מתפלל, און בין זיך מתוודה אויף מייע זינד, און די זינד פֿון מיין פֿאַלק ישׂראֵל, און מאַך פֿאַלן מיין בקשה פֿאַר ה' מיין ג-ט, פֿון וועגן דעם הייליקן באַרג פֿון מיין ג-ט – edit</p>	<p>DAN 9:20 un vi ich red noch, un bin mispalel, un bin zich misvade oif maine zind, un di zind fun main folk Yisroel, un mach falen main bakoshe far Hashem main G-t, fun vegen dem heiliken barg fun main G-t –</p>	<p>DAN 9:20 And while I was speaking, and davening tefillos, and making vidduy (<i>confession of sin</i>) for me and for Ami Yisroel, and laying my techinnah (<i>petition</i>) before HASHEM Elohai for the sake of the Har Kodesh of Elohai;</p>
<p>DAN 9:21 ווי איך רעד נאָך אין געבעט, אַזוי איז דער מאַן גַבְרִיאֵל, וואָס איך האָב געזען אין דער זעונג אין אָנהייב, געקומען פֿליעדיק צו פֿליען, און האָט מיך אָנגערירט, אַרום דער צייט פֿון אָוונט- קֶרְבֵּן (מִנְחָה). edit</p>	<p>DAN 9:21 vi ich red noch in gebet, azoi iz der man Gavriel, vos ich hob gezen in der zeung in onheib, gekumen fliedik tsu flien, un hot mich ongerirt, arum der tsait fun ovent-korben (minche).</p>	<p>DAN 9:21 Yea, while I was davening in tefillah, even haish Gavriel, whom I had seen in the chazon in the beginning, being caused to come in full flight, reached me about the time of the minchat erev.</p>
<p>DAN 9:22 און ער האָט געגעבן צו פֿאַרשטיין, און האָט מיט מיר גערעדט, און האָט געזאָגט: דְּנִיאֵל, איך בין אַצונד אַרויסגעקומען דִּיך צו קליגן</p>	<p>DAN 9:22 un er hot gegeben tsu farshtein, un hot mit mir geredt, un hot gezogt: Daniel, ich bin atsund aroisgekumen dich tsu klingen in forshtandikeit.</p>	<p>DAN 9:22 And he instructed me, and spoke with me, and said, O Daniel, I am now come forth to make thee have seichel in binah.</p>

<p>אין פֿאַרשטאַנדיקייט. edit</p>		
<p>בַּיַּם אָנְהֵיב פֿון דײַן DAN 9:23 בקשה איז אַרויס אַ וואָרט, און אײַך בײַן געקומען עס צו זאָגן, וואָרום דו ביסט באַליבט; דערום באַטראַכט דאָס וואָרט, און פֿאַרשטיי די זעונג. edit</p>	<p>DAN 9:23 baim onheib fun dain bakoshe iz arois a vort, un ich bin gekumen es tsu zogen, vorem du bist balibt; derum batracht dos vort, un farshtei di zeung.</p>	<p>DAN 9:23 At the beginning of thy tachanunim (<i>supplications</i>) a commandment went forth, and I am come to make the word known; for thou art greatly valued; therefore understand the devar, and consider the vision.</p>
<p>זיבעציק [יאָר-] וואָכן DAN 9:24 (שמיטות) זײַנען נגזר געוואָרן אויף דײַן פֿאַלק און אויף דײַן הײליקער שטאַט, כדי צו פֿאַרלענדן דעם איבערטערעטן {פֿשע}, און פֿאַרטיליקן דעם חטא, און מכֿפר זײַן אויף דער זינד {עֶזֶן}, און ברענגען אײביקע גערעכטיקייט, און באַזיגלען די זעונג און די נבֿיאות, און זאַלן דעם קדשי-קדשים. edit</p>	<p>DAN 9:24 zibetsik [yor-]vachen (shmitut) zainen nigzar gevoren oif dain folk un oif dain heiliker shtot, kedei tsu farlenden dem ibertreten , un fartiliken dem chet, un mechaper zain oif der zind , un brengen eibike gerechtheit, un baziglen di zeung un di nviut, un zalben dem kodshei-kodshim.</p>	<p>DAN 9:24 Shivi'im heptads is decreed upon thy people and upon thy Ir Kodesh (<i>Holy City</i>) , to restrain the peysa (<i>transgression</i>) , and to make an end of chattat (<i>sin</i>) , and to make kapporah for avon, and to bring in Tzedek Olamim (<i>Everlasting Righteousness</i>) , and to seal up the chazon and navi, and to anoint the Kodesh HaKodashim.</p>
<p>און זאַלסט וויסן {ידע} DAN 9:25 און פֿאַרשטיין, אַז פֿון דעם אַרויסגאַנג פֿון דעם וואָרט, ווידער אויפֿצובויען ירושָׁלַיִם, ביז דעם משיח דעם פֿירשט, זײַנען זיבן וואָכן, און צוויי און זעכציק וואָסן וועט זי ווידער</p>	<p>DAN 9:25 un zolst visen un farshtein, az fun dem aroisgang fun dem vort, vider oifsuboien Yerusholayim, biz dem Moshiach dem firsht, zainen ziben vachen, un tsvei un zechtsik vosen vet zi vider zain oifgeboit, mit merk un grobns,</p>	<p>DAN 9:25 Have da'as, therefore, and get seichel, that from the going forth of the decree to restore and to rebuild Yerushalayim unto Moshiach Nagid shall be shivah heptads, and threescore and two heptads; the rechof shall be built again, and the</p>

<p>זיין אויפגעבויט, מיט מערק און גראַבנס, אָבער אין געדריקטע צייטן. edit</p>	<p>ober in gedrikte tsaiten.</p>	<p>charutz, even in troublous times.</p>
<p>DAN 9:26 און נאָך די צוויי און זעכציק וואָכן, וועט דער משיח אָפגעשניטן {כרת} ווערען אָבער נישט פֿאַר זיך אַליין; און די שטאַט און דאָס הייליקטום וועט צעשטערן דאָס פֿאַלק פֿון אַ פֿירשט וואָס וועט קומען; און זיין סוף וועט זיין מיט פֿלייצונג; און ביז צום סוף פֿון דער מלחמה זיינען נגזר געוואָרן פֿאַרוויסטונגען. edit</p>	<p>DAN 9:26 un noch di tsvei un zechtsik vachen, vet der Moshiach opgeshniten veren ober nisht far zich alein; un di shtot un dos heiliktum vet tseshteren dos folk fun a firsh vos vet kumen; un zain sof vet zain mit fleitsung; un biz tsum sof fun der milchome zainen nigzar gevoren farvistungen.</p>	<p>DAN 9:26 And after threescore and two heptads, yikaret (will be cut off) Moshiach, but not for himself; and the troops of the coming nagid shall destroy the Ir and the Kodesh [Beis Hamikdash]; and the end thereof shall come with a flood, and unto the end there shall be war. Desolations are determined.</p>
<p>DAN 9:27 און ער וועט מאַכן אַ שטאַרקן בְּרִית מיט פֿיל פֿאַר איין וואָך; און אַ האַלבע וואָך וועט ער פֿאַרשטערן שלאַכטאָפֿער און שפּייזאָפֿער {מִנְחָה}; און אויף דעם פֿליגל פֿון אומווערדיקייטן וועט קומען דער פֿאַרוויסטער, אַזש ביז אַ פֿאַרלענדונג און אַ גזר וועט אויסגעגאַסן ווערן אויף דעם פֿאַרוויסטער. edit</p>	<p>DAN 9:27 un er vet machen a shtarken bris mit fil far ein vach; un a halbe vach vet er farshteren shlachtopfer un shpaizopfer; un oif dem fligel fun umverdikeiten vet kumen der farvister, azh biz a farlendung un a Gezer vet oisgegosen veren oif dem farvister.</p>	<p>DAN 9:27 And he shall confirm brit (covenant) with rabbim for one heptad; and in the midst of the heptad he shall cause the zevach and the minchah to cease, and on the kenaf (wing) of the abominations is one making desolate, even until the complete destruction, a destruction that is decreed, shall be poured out upon the Shomem (Desolator, Destroyer) .</p>

<p>DAN 10:1 אין דריטן יאָר פֿון כּוֹרֶשׁ דעם מלך פֿון פֿאַרס איז אַנטפלעקט געוואָרן אַ וואָרט צו דַניאַל, וואָס זײַן נאָמען איז גערופֿן געוואָרן בלִטשאַצַר; און דאָס וואָרט איז געווען אמת, און וועגן אַ לאַנגער צײַט; און ער האָט באַטראַכט דאָס וואָרט, און האָט פֿאַרשטאַנען די זעונג. edit</p>	<p>DAN 10:1 in driten yor fun Koresh dem melech fun Paras iz antplekt gevoren a vort tsu Danielen, vos zain nomen iz gerufen gevoren Belteshatzar; un dos vort iz geven emes, un vegen a langer tsait; un er hot batracht dos vort, un hot forshtanen di zeung.</p>	<p>DAN 10:1 In the shnat shlosh of Koresh (<i>Cyrus</i>) melech Paras (<i>Persia</i>) a davar (<i>word</i>) was revealed unto Daniel, shmo (<i>his name</i>) called Belteshatzar; and emes was the davar, and of a tzava gadol (<i>great conflict, affliction</i>) ; and he understood the davar, and had binah of the vision.</p>
<p>DAN 10:2 אין יענע טעג האָב איך, דַניאַל, געטרויערט דרײַ וואָכן צײַט. edit</p>	<p>DAN 10:2 in yene teg hob ich, Daniel, getroiert drai vachen tsait.</p>	<p>DAN 10:2 In those days I Daniel was mourning a full shloshah shavu'im (<i>three weeks</i>) .</p>
<p>DAN 10:3 גלוסטיקע שפּײַז האָב איך נישט געגעסן, און פֿלײש און ווײַן איז נישט געקומען אין מיין מויל, און זאַלבן האָב איך זיך נישט געזאַלִבֶט, ביז עס זײַנען פֿול געוואָרן דרײַ וואָכן צײַט. edit</p>	<p>DAN 10:3 glustike shpaiz hob ich nisht gegesen, un fleish un vain iz nisht gekumen in main moil, un zalben hob ich zich nisht gezalbt, biz es zainen ful gevoren drai vachen tsait.</p>	<p>DAN 10:3 Choice lechem I did not eat, neither came basar nor yayin into my mouth, neither did I anoint myself at all, until the completing of the full shloshet shavu'im.</p>
<p>DAN 10:4 און אין פֿיר און צוואַנציקסטן טאָג פֿון ערשטן חודש, ווען איך בין געווען בײַם ברעג פֿון גרויסן טײַך, דאָס איז חֲדָקָל, edit</p>	<p>DAN 10:4 un in fir un tsvantsiksten tog fun ershten choidesh, ven ich bin geven baim breg fun groisen taich, dos iz Tigris,</p>	<p>DAN 10:4 And in the four and twentieth yom of the chodesh harishon (<i>first month</i>) , as I was on the bank of the nahar hagadol (<i>the great river</i>) which is the Tigris;</p>
<p>DAN 10:5 האָב איך אויפֿגעהויבן</p>	<p>DAN 10:5 hob ich oifgehoiben maine oigen, un hob gezen,</p>	<p>DAN 10:5 Then I lifted up mine eyes, and looked, and, hinei,</p>

<p>מיינע אויגן, און האָב געזען, ערשט אַ מאַן אָנגעקליידט אין ליינען, און זיינע לענדן אַרומגעגורט מיט גאָלד פֿון אופֿז, edit</p>	<p>ersht a man ongekleidt in lainen, un zaine lenden arumgegurt mit gold fun Uphaz,</p>	<p>there before me was as an ish clothed in linen, around whose waist was a belt of the finest gold of Uphaz.</p>
<p>DAN 10:6 און זיין לייב אזוי ווי גאָלדשטיין, און זיין פנים אזוי ווי דאָס אויסזען פֿון בליץ, און זיינע אויגן אזוי ווי פֿלאַמען פֿייער, און זיינע אַרעמס און זיינע פֿיס אזוי ווי דער אַנבליק פֿון בלאַנקן קופער, און דער קול פֿון זיינע ווערטער אזוי ווי דער קול פֿון אַ מחנה. edit</p>	<p>DAN 10:6 un zain laib azoi vi goldshtein, un zain ponem azoi vi dos oiszen fun blits, un zaine oigen azoi vi flamen faier, un zaine orems un zaine fis azoi vi der onblik fun blanken kuper, un der kol fun zaine verter azoi vi der kol fun a machne.</p>	<p>DAN 10:6 His geviyah (body) also was like the chrysolite, and his face like the appearance of lightning, and his eyes like torches of eish, and his zero'ot (arms) and his raglayim (feet) like in color to polished bronze, and the sound of his words like the kol hamon (voice of a multitude) .</p>
<p>DAN 10:7 און איך, דניאל, אליין האָב געזען די זעונג, אָבער די מענטשן וואָס מיט מיר האָבן נישט געזען די זעונג, נאָר אַ גרויסע ציטערניש איז אויף זיי געפֿאַלן, און זיי זיינען אַנטלאָפֿן זיך צו באַהאַלטן. edit</p>	<p>DAN 10:7 un ich, Daniel, alein hob gezen di zeung, ober di mentshen vos mit mir hoben nisht gezen di zeung, nor a groise tsiterenish iz oif zei gefallen, un zei zainen antlofen zich tsu bahalten.</p>	<p>DAN 10:7 And I Daniel alone saw the vision, for the anashim that were with me saw not the vision; but a charadah gedolah (great terror) fell upon them, and they fled, for they hid themselves.</p>
<p>DAN 10:8 בין איך געבליבן אליין, און איך האָב געזען די דאָזיקע גרויסע זעונג, און אין מיר איז נישט געבליבן קיין כוח, וואָרום מיין פֿאַרב האָט זיך אויף מיר שרעקלעך געביטן,</p>	<p>DAN 10:8 bin ich gebliben alein, un ich hob gezen di dozike groise zeung, un in mir iz nisht gebliben kein koiech, vorem main farb hot zich oif mir shreklech gebiten, un ich hob mer nisht gehat kein koiech.</p>	<p>DAN 10:8 Therefore I was left alone, and saw this great vision, and there remained no ko'ach (strength) in me, for my hod (comeliness) was changed upon me into disfigurement, and I retained no ko'ach.</p>

<p>און איד האָב מער נישט געהאַט קיין כּוּחַ. edit</p>		
<p>DAN 10:9 און איד האָב געהערט דעם קול פֿון זיינע ווערטער; און ווי איד האָב געהערט דעם קול פֿון זיינע ווערטער, אזוי בין איד אַנטשלאָפֿן געוואָרן אויף מיין פנים, מיט מיין פנים צו דער ערד. edit</p>	<p>DAN 10:9 un ich hob gehert dem kol fun zaine verter; un vi ich hob gehert dem kol fun zaine verter, azoi bin ich antshlofen gevoren oif main ponem, mit main ponem tsu der erd.</p>	<p>DAN 10:9 Then I heard the kol (voice) of his words, and when I heard the kol of his words, then I was in a deep sleep on my face, and my face was on the ground.</p>
<p>DAN 10:10 ערשט אַ האַנט האָט מיד אָנגערירט, און האָט מיד געטרייסלט פֿאַר מיין קני און מיין האַנטפֿלעכן. edit</p>	<p>DAN 10:10 ersht a hant hot mich ongerirt, un hot mich getreislt far maine kni un maine hantflechen.</p>	<p>DAN 10:10 And, hinei, a yad (hand) touched me, and raised me, trembling, upon my knees and upon the palms of my hands.</p>
<p>DAN 10:11 און ער האָט צו מיר געזאָגט: דניאַל, דו באַליבטער מאַן, פֿאַרשטיי די ווערטער וואָס איד רעד צו דיר, און שטיי אויף וווּ דו ביסט געשטאַנען, וואָרום איד בין אַצונד געשיקט געוואָרן צו דיר. און ווי ער האָט מיט מיר גערעדט דאָס דאָזיקע וואָרט, בין איד אויפֿגעשטאַנען ציטערנדיקערהייט. edit</p>	<p>DAN 10:11 un er hot tsu mir gezogt: Daniel, du balibter man, farshtei di verter vos ich red tsu dir, un shtei oif vu du bist geshtanen, vorem ich bin atsund geshikt gevoren tsu dir. un vi er hot mit mir geredt dos dozike vort, bin ich oifgeshtanen tsiterndikerheit.</p>	<p>DAN 10:11 And he said unto me, O Daniel, ish chamudot (man greatly valued, beloved) , understand the devarim that I speak unto thee, and stand upright, for unto thee now shulachti (I was sent) . And when he had spoken the davar hazeh (this word) unto me, I stood trembling.</p>
<p>DAN 10:12 און ער האָט צו מיר געזאָגט: זאָלסט נישט מורא</p>	<p>DAN 10:12 un er hot tsu mir gezogt: zolst nisht moire hoben, Daniel, vorem fun dem ershten tog on</p>	<p>DAN 10:12 Then said he unto me, Al tirah (fear not) , Daniel, for from the yom harishon (first</p>

<p>הָאָבֹן, דְּנִיּאֵל, וּוּאָרוֹם פֿון דעם ערשטן טאָג אָן וּוּאָס דו האָסט אַפּגעגעבן דיין האַרץ צו פֿאַרשטיין, און זיך צו פֿיניקן פֿאַר דיין ג-ט, זיינען דיִינע ווערטער געהערט געוואָרן, און איך בין געקומען פֿון וועגן דיינע ווערטער. edit</p>	<p>vos du host opgegeben dain harts tsu farshtein, un zich tsu painiken far dain G-t, zainen daine verter gehert gevoren, un ich bin gekumen fun vegen daine verter.</p>	<p><i>day</i>) that thou didst set thine lev to understand, oolehittannot <i>(and to afflict, humble thyself)</i> before Eloheicha, thy words were heard, and I am come because of thy words.</p>
<p>DAN 10:13 אָבער דער שַׁר פֿון מַלְכוּת פֿאַרס האָט זיך געשטעלט אַקעגן מיר איין און צוואַנציק טעג, אָבער זע, מיכאַל, איינער פֿון די ערשטע שָׁרִים, איז מיר געקומען צו הילף. אַזוי בין איך דאָרטן פֿאַרבלִיבן ביי די מלכים פֿון פֿאַרס. edit</p>	<p>DAN 10:13 ober der shar fun malchut Paras hot zich geshtelt akegen mir ein un tsvantsik teg, ober ze, Michael, einer fun di ershte Saraim, iz mir gekumen tsu hilf. azoi bin ich dorten farbliben bai di Molechim fun Paras.</p>	<p>DAN 10:13 But the Sar Malchut Paras <i>(Prince of the Kingdom of Persia)</i> was standing before me 21 yamim; but, hinei, Micha'el, one of the Sarim HaRishonim came to help me; and I was detained there with the Melachim Paras.</p>
<p>DAN 10:14 און איך בין געקומען דיר געבן צו פֿאַרשטיין וּוּאָס וועט געשען צו דיין פֿאַלק אין סוף פֿון די טעג; וּוּאָרום דאָס איז נאָך אַ זעונג אויף אַ צייט. edit</p>	<p>DAN 10:14 un ich bin gekumen dir geben tsu farshtein vos vet geshen tsu dain folk in sof fun di teg; vorem dos iz noch a zeung oif a tsait.</p>	<p>DAN 10:14 Now I am come to give thee binah <i>(understanding)</i> of what shall befall thy People in the acharit hayamim <i>(latter days)</i> ; for there is still a chazon <i>(vision)</i> for [those] yamim <i>(days)</i> .</p>
<p>DAN 10:15 און ווי ער האָט גערעדט צו מיר אַזוי ווי די דאָזיקע ווערטער, אַזוי האָב איך געקערט מיין פנים צו דער</p>	<p>DAN 10:15 un vi er hot geredt tsu mir azoi vi di dozike verter, azoi hob ich gekert main ponem tsu der erd, un bin anshtumt gevoren.</p>	<p>DAN 10:15 And while he was speaking such devarim unto me, I bowed my face toward the ground, and I became unable to speak.</p>

<p>ערד, און בין אַנשטומט געוואָרן. edit</p>		
<p>DAN 10:16 ערשט אַזוי ווי אַ געשטאַלט פֿון מענטשנקינדער האַט מיך אָנגערירט אויף די ליפֿן, און איד האָב געעפֿנט מיין מויל, און איד האָב גערעדט און געזאָגט צו דעם וואָס איז געשטאַנען אַקעגן מיר: מיין האַר, פֿון דער זעונג זיינען ווייען געקומען אויף מיר, און איד האָב מער נישט קיין edit כּוּחַ.</p>	<p>DAN 10:16 ersht azoi vi a geshtalt fun mentshnkinder hot mich ongerirt oif di lipen, un ich hob geefent main moil, un ich hob geredt un gezogt tsu dem vos iz geshtanen akegen mir: main Har, fun der zeung zainen veyen gekumen oif mir, un ich hob mer nisht kein koiech.</p>	<p>DAN 10:16 And, hinei, one with the likeness of the bnei adam touched my lips; then I opened my mouth, and spoke, and said unto him that stood before me, Adoni, because of the vision my pangs have overcome me, and I have retained no ko'ach.</p>
<p>DAN 10:17 און ווי קען דער דאָזיקער קנעכט פֿון מיין האַר רעדן מיט דעם דאָזיקן האַר מיינעם, אַז אין מיר האָט זיך אַצונד נישט אָפּגעשטעלט קיין כּוּחַ, און קיין אָטעם איז אין מיר נישט געבליבן? edit</p>	<p>DAN 10:17 un vi ken der doziker knecht fun main Har reden mit dem doziken Har meinem, az in mir hot zich atsund nisht opgeshtelt kein koiech, un kein otem iz in mir nisht gebliben?</p>	<p>DAN 10:17 For how is the eved adoni here able to speak with such as adoni? For as for me, now no ko'ach remains in me, neither is there neshamah (breath) left in me.</p>
<p>DAN 10:18 האָט מיך ווידער אָנגערירט אַזוי ווי דאָס אויסזען פֿון אַ מענטשן, און ער האָט מיך געשטאַרקט. edit</p>	<p>DAN 10:18 hot mich vider ongerirt azoi vi dos oiszen fun a mentshen, un er hot mich geshtarkt.</p>	<p>DAN 10:18 Then there came again and touched me one like the appearance of a man, v'yechazkeini (and he strengthened me) ,</p>
<p>DAN 10:19 און ער האָט געזאָגט: זאָלסט נישט מורא האָבן,</p>	<p>DAN 10:19 un er hot gezogt: zolst nisht moire hoben, balibter man! frid tsu dir! zei shtark un</p>	<p>DAN 10:19 And said, Al tira, ish chamudot (fear not, O man greatly valued, beloved) ;</p>

<p>בְּאַלִּיבְטֵר מֵאֵן! פֶּרִיד צו דיר! זײַ שטאַרק און זײַ שטאַרק! און ווי ער האָט צו מיר גערעדט, אַזוי בין איך געשטאַרקט געוואָרן, און איך האַב געזאַגט: זאַל מײַן האַר רעדן, וואָרום האָסט מײַך געשטאַרקט. edit</p>	<p>zei shtark! un vi er hot tsu mir geredt, azoi bin ich geshtarkt gevoren, un ich hob gezogt: zol main Har reden, vorem host mich geshtarkt.</p>	<p>Shalom to you; chazak (<i>be strong</i>) , yea, chazak. And when he had spoken unto me, I felt myself strengthened, and said, Let adoni speak; for thou hast strengthened me.</p>
<p>DAN 10:20 האָט ער געזאַגט: ווייסטו וועגן וואָס איך בין געקומען צו דיר? און אַצונד וועל איך זיך אומקערן מלחמה צו האַלטן מיט דעם שַׁר פֿון פֶּרַס; און ווי איך גיי אַרויס, אַט וועט אַנקומען דער שַׁר פֿון יָוָן. edit</p>	<p>DAN 10:20 hot er gezogt: veistu vegen vos ich bin gekumen tsu dir? un atsund vel ich zich umkeren milchome tsu halten mit dem shar fun Paras; un vi ich gei arois, ot vet onkumen der shar fun Yavan.</p>	<p>DAN 10:20 Then said he, Knowest thou why I have come unto thee? And now I shall return to fight against the Sar Paras (<i>Prince of Persia</i>) ; and when I am gone forth, hinei! The Sar Yavan (<i>Prince of Greece</i>) comes.</p>
<p>DAN 10:21 אָבער איך וועל דיר זאָגן וואָס איז פֿאַרצײכנט אין דעם געשריפֿטס פֿון אמת. און קײנער האַלט נישט מיט מיר אַקעגן די דאַזיקע, נאָר בלויז אײער שַׁר מײכאַל. edit</p>	<p>DAN 10:21 ober ich vel dir zogen vos iz fartseichnt in dem geshrifts fun emes. un keiner halt nisht mit mir akegen di dozike, nor bloiz ier shar Michael.</p>	<p>DAN 10:21 But I shall make known to thee that which is inscribed in the Writing of Emes; and there is no one mitchazak (<i>putting forth strength</i>) with me in these things, but Micha'el your Sar.</p>
<p>DAN 11:1 אָבער איך בין, אין ערשטן יאָר פֿון דַרְיוֹש פֿון מֶדִי, אויפֿגעשטאַנען פֿאַר אַן אַנהאַלט און פֿאַר אַ שטאַרקײט צו אים. edit</p>	<p>DAN 11:1 ober ich bin, in ershten yor fun Daryavesh fun Madai, oifgeshtanen far an onhalt un far a shtarkeit tsu im.</p>	<p>DAN 11:1 Also I, in the shnat achat of Daryavesh the Mede, I stood to support and to strengthen him.</p>

<p>DAN 11:2 און אַצונד וועל איך דיר אָנזאַגן דעם אמת. זע, נאָך דריי מלכים וועלן אויפֿשטיין פֿון פֿרס, און דער פֿירטער וועט פֿאַרמאַגן גרויסע עשירות מער פֿון אַלע; און ווייל ער וועט שטאַרק זיין דורך זיין עשירות, וועט ער דערוועקן אַלעמען אַקעגן מלכות יוון. edit</p>	<p>DAN 11:2 un atsund vel ich dir onzogen dem emes. ze, noch drai Molechim velen oifshtein fun Paras, un der firter vet farmogen groise eshires mer fun ale; un vail er vet shtark zain durch zain eshires, vet er derveken alemen akegen malchut Yavan.</p>	<p>DAN 11:2 And now will I show thee the emes. Hinei, yet shloshah melachim will arise in Paras (<i>Persia</i>) ; and the fourth shall with osher gadol (<i>great richness</i>) be abundantly rich above all; and by his strength through his riches he shall stir up all against the realm of Yavan (<i>Greece</i>) .</p>
<p>DAN 11:3 און אַ מלך אַ גיבור וועט אויפֿשטיין, און וועט געוועלטיקן אַ גרויסע געוועלטיקייט, און וועט טאַן לויט זיין ווילן. edit</p>	<p>DAN 11:3 un a melech a giber vet oifshtein, un vet geveltiken a groise geveltikeit, un vet ton loit zain vilen.</p>	<p>DAN 11:3 And a melech gibbor shall arise, that shall rule with mimshal rav (<i>great dominion</i>) , and do kirtzono (<i>according to his will</i>) .</p>
<p>DAN 11:4 און אַז ער וועט אויפֿשטיין, וועט זיין מלכה צעבראַכן ווערן, און וועט צעטיילט ווערן צו אַלע ווינטן פֿון הימל, אָבער נישט צו זיינע נאָכקומער, און נישט אַזוי ווי זיין געוועלטיקייט וואָס ער האַט געוועלטיקט; וואָרום זיין מלכה וועט אויסגעוואַרצלט ווערן, און פֿאַר אַנדערע, נישט פֿאַר די דאָזיקע. edit</p>	<p>DAN 11:4 un az er vet oifshtein, vet zain meluche tsebrachen veren, un vet tseteilt veren tsu ale vinten fun himel, ober nisht tsu zaine nochkumer, un nisht azoi vi zain geveltikeit vos er hot geveltikt; vorem zain meluche vet oisgevortslet veren, un far andere, nisht far di dozike.</p>	<p>DAN 11:4 And when he shall arise, his malchut (<i>kingdom</i>) shall be broken, and shall be divided to the araba ruchot HaShomayim; and not to his posterity, nor according to his rule which he ruled, for his kingdom shall be plucked up, even for others apart from these.</p>

<p>DAN 11:5 און דער מלך פֿון דרום וועט ווערן שטאַרק, אָבער איינער פֿון זיינע האַרן וועט זיך שטאַרקן איבער אים, און וועט געוועלטיקן; אַ גרויסע געוועלטיקייט וועט זיין זיין געוועלטיקייט. edit</p>	<p>DAN 11:5 un der melech fun dorem vet veren shtark, ober einer fun zaine haren vet zich shtarken iber im, un vet geveltiken; a groise geveltikeit vet zain zain geveltikeit.</p>	<p>DAN 11:5 And HaMelech HaNegev <i>(the King of the South)</i> shall be strong, and one of his sarim <i>(princes)</i> , and he shall be strong above him, and will rule; a great rule is his rule.</p>
<p>DAN 11:6 און אין סוף פֿון די יאָרן וועלן זיי זיך באַהעפֿטן; און די טאָכטער פֿון דעם מלך פֿון דרום וועט קומען צו דעם מלך פֿון צפֿון, כדי צו מאַכן אַן אויסגלייך, אָבער איר אָרעם וועט נישט אָנהאַלטן די מאַכט; אויך ער און זיין אָרעם וועט נישט באַשטיין; און זי, און די וואָס האָבן זי געבראַכט, און דער וואָס האָט זי געבאַרן, און דער וואָס האָט געהאַלטן מיט איר, וועלן איבערגעגעבן ווערן, אין יענע צייטן. edit</p>	<p>DAN 11:6 un in sof fun di yoren velen zei zich baheften; un di tochter fun dem melech fun dorem vet kumen tsu dem melech fun tsofen, kedei tsu machen an oisglaich, ober ir orem vet nisht onhalten di macht; oich er un zain orem vet nisht bashtein; un zi, un di vos hoben zi gebracht, un der vos hot zi geboren, un der vos hot gehalten mit ir, velen ibergegeben veren, in yene tsaiten.</p>	<p>DAN 11:6 And at the end of some shanim they shall join themselves together as allies; for the daughter of HaMelech HaNegev shall come unto the Melech HaTzafon <i>(King of the North)</i> to make an agreement; but she shall not retain the koach hazero'a; neither shall he stand, nor his zero'a, but she shall be given up, and they that brought her, and he that fathered her and he that supported her in those times.</p>
<p>DAN 11:7 אָבער איינער פֿון די ריטלעך פֿון אירע וואַרצלען וועט אויפֿשטיין אויף זיין אָרט, און ער וועט קומען אויפֿן חיל, און וועט אַרײַנגיין אין דער</p>	<p>DAN 11:7 ober einer fun di ritlech fun ire vortselen vet oifshtein oif zain ort, un er vet kumen oifen cheil, un vet arangein in der festung fun dem melech fun tsofen, un er vet oisfiren gegen</p>	<p>DAN 11:7 But out of a netzer of her roots shall one stand up in his place, which shall come unto an army, and shall enter into the stronghold of HaMelech HaTzafon, and shall deal with</p>

<p>פֿעסטונג פֿון דעם מלך פֿון צפֿון, און ער וועט אויספֿירן קעגן זיי, און וועט בייקומען. edit</p>	<p>zei, un vet baikumen.</p>	<p>them, and shall show strength;</p>
<p>DAN 11:8 און אויך זייערע אלקים, מיט זייערע געגאָסענע געצן, מיט זייערע גלוסטיקע כלים פֿון זילבער און גאָלד, וועט ער ברענגען אין געפֿאָנגענשאַפֿט קיין מצרים; און ער וועט יאָרן לאַנג אַוועקשטיין פֿון דעם מלך פֿון צפֿון. edit</p>	<p>DAN 11:8 un oich zeyere Elokim, mit zeyere gegosene getsen, mit zeyere glustike keilim fun zilber un gold, vet er brengen in gefangenshaft kein Mitsrayim; un er vet yoren lang avekshtein fun dem melech fun tsofen.</p>	<p>DAN 11:8 And also their g-ds with their molten images and with their precious vessels of silver and gold he will bring into captivity to Mitzrayim; and he shall refrain some shanim from (attacking) HaMelech HaTzafon.</p>
<p>DAN 11:9 און ער וועט קומען אין דעם קיניגרייך פֿון דעם מלך פֿון דרום, אָבער ער וועט זיך אומקערן אין זיין לאַנד. edit</p>	<p>DAN 11:9 un er vet kumen in dem kinigraich fun dem melech fun dorem, ober er vet zich umkeren in zain land.</p>	<p>DAN 11:9 So he (HaMelech HaTzafon) shall come into his kingdom of HaMelech HaNegev and shall return into his own land.</p>
<p>DAN 11:10 און זיינע זין וועלן זיך אויפֿרירן, און זיי וועלן איינזאַמלען אַ סך גרויסע חילות, און ער וועט קומען און וועט פֿלייצנדיק דורכגיין; דערנאָך וועט ער ווידערקערן, און מלחמה האַלטן ביז צו זיין פֿעסטונג. edit</p>	<p>DAN 11:10 un zaine zin velen zich oifriren, un zei velen inzamlen a sach groise chaiolut, un er vet kumen un vet fleitsndik durchgein; dernoeh vet er viderkeren, un milchome halten biz tsu zain festung.</p>	<p>DAN 11:10 But his banim shall be stirred up, and shall assemble a multitude of great forces; and he shall certainly come, and overflow, and pass through; then shall he return, and shall stir himself up, even to his fortress.</p>
<p>DAN 11:11 און דער מלך פֿון דרום וועט ווערן דערביטערט, און ער וועט אַרויסגיין, און וועט</p>	<p>DAN 11:11 un der melech fun dorem vet veren derbitert, un er vet aroisgein, un vet milchome halten mit im, mit dem melech</p>	<p>DAN 11:11 And HaMelech HaNegev shall be moved with rage, and shall go forth and fight with him, even with HaMelech</p>

<p>מלחמה האֶלטן מיט אים, מיט דעם מלך פֿון צפֿון; און יענער וועט אויפֿשטעלן אַ גרויסע מחנה, אָבער די מחנה וועט איבערגעגעבן ווערן אין זײַן האַנט. edit</p>	<p>fun tsofen; un yener vet oifshtelen a groise machne, ober di machne vet ibergegeben veren in zain hant.</p>	<p>HaTzafon; and he shall raise a great multitude; but the multitude shall be given into his hand.</p>
<p>DAN 11:12 און ווי ער וועט אָוועקנעמען די מחנה, אַזוי וועט זיך דערהייבן זײַן האַרץ, און ער וועט מאַכן פֿאַלן צענדליקער טויזנט, אָבער ער וועט נישט גובר זײַן. edit</p>	<p>DAN 11:12 un vi er vet aveknemen di machne, azoi vet zich derheiben zain harts, un er vet machen falen tsendliker toizent, ober er vet nisht goiver zain.</p>	<p>DAN 11:12 And the multitude shall be carried away; his lev shall be lifted up; and he shall cause thousands to fall, but will not be strong.</p>
<p>DAN 11:13 און דער מלך פֿון צפֿון וועט ווידער אויפֿשטעלן אַ מחנה גרעסער פֿון דער ערשטער; און אין סוף פֿון אַ צײַט יאָרן וועט ער קומען מיט אַ גרויסן חיל, און מיט פֿיל פֿאַרמעג. edit</p>	<p>DAN 11:13 un der melech fun tsofen vet vider oifshtelen a machne greser fun der ershter; un in sof fun a tsait yoren vet er kumen mit a groisen cheil, un mit fil farmeg.</p>	<p>DAN 11:13 For HaMelech HaTzafon shall again raise a multitude, greater than the former, and at the end of some shanim he will certainly come with a great army and with great substance;</p>
<p>DAN 11:14 און אין יענע צײַטן וועלן פֿיל זיך שטעלן אַקעגן דעם מלך פֿון דרום, און די פֿאַרשייטע יונגען פֿון דײַן פֿאַלק וועלן זיך דערהייבן אויפֿצושטעלן די זעונג, אָבער זײ וועלן געשטרויכלט ווערן. edit</p>	<p>DAN 11:14 un in yene tsaiten velen fil zich shtelen akegen dem melech fun dorem, un di farsheite yungen fun dain folk velen zich derheiben oiftsushtelen di zeung, ober zei velen geshtroichtl veren.</p>	<p>DAN 11:14 And in those times many shall stand up against HaMelech HaNegev; also the sons of the transgressors of thy people shall exalt themselves to establish the vision; but they shall stumble.</p>

<p>און דער מלך פֿון צפֿון DAN 11:15 וועט קומען, און וועט אָנשיטן אָן ערדוואַל, און וועט באַצווינגען די שטאַט פֿון פֿעסטונגען; און די אַרעמס פֿון דָרום וועלן נישט קענען באַשטיין, און זיין געקליבענע מאַנשאַפֿט וועט נישט האָבן קייַן כּוח צו באַשטיין. edit</p>	<p>DAN 11:15 un der melech fun tsofen vet kumen, un vet onshiten an erdval, un vet batsvingen di shtot fun festungen; un di orems fun dorem velen nisht kenen bashtein, un zain geklibene manshaft vet nisht hoben kein koi ech tsu bashtein.</p>	<p>DAN 11:15 So HaMelech HaTzafon shall come, and shall cast up an entrenchment, and shall take a fortified city; and the forces of the South shall not stand, even their choicest troops, and there is no power to stand.</p>
<p>און דער וואָס וועט DAN 11:16 קומען אויף אים, וועט טאָן לויט זיין ווילן, און קיינער וועט נישט באַשטיין פֿאַר אים; און ער וועט שטיין אין דעם שיינעם לאַנד מיט פֿאַרלענדונג אין זיין האַנט. edit</p>	<p>DAN 11:16 un der vos vet kumen oif im, vet ton loit zain vilen, un keiner vet nisht bashtein far im; un er vet shtein in dem sheinem land mit farlendung in zain hant.</p>	<p>DAN 11:16 But he that cometh against him shall do according to his own will, and none shall stand before him; and he shall stand in Eretz HaTzevi <i>(Beautiful Land)</i> , and destruction <i>(shall be)</i> in his hand.</p>
<p>און ער וועט קערן זיין DAN 11:17 פנים צו קומען אין מאַכט איבער זיין גאַנצן קיניגרייך, און וועט מאַכן מיט אים אַן אויסגלייכעניש, און וועט אים געבן אַ יונגפֿרוי, כדי עס צו צעשטערן; אָבער דאָס וועט נישט באַשטיין, און עס וועט נישט ווערן זינס. edit</p>	<p>DAN 11:17 un er vet keren zain ponem tsu kumen in macht iber zain gantsen kinigraich, un vet machen mit im an oisglaichenish, un vet im geben a yungfroi, kedei es tsu tseshteren; ober dos vet nisht bashtein, un es vet nisht veren zains.</p>	<p>DAN 11:17 He shall also set his face to come with the strength of his whole kingdom, and an agreement is with him; and he shall make it; and he shall give him the daughter of women to destroy it, but she shall not stand, neither be for him.</p>
<p>און ער וועט קערן זיין DAN 11:18 פנים צו די אינדזלען, און ער</p>	<p>DAN 11:18 un er vet keren zain ponem tsu di indzelen, un er vet</p>	<p>DAN 11:18 After he turns his face unto the isles, and shall take</p>

<p>וועט באַצווינגען פֿיל, אָבער אַ פֿירשט וועט מאַכן אויפֿהערן זיין לעסטערונג; ניין, ער וועט נאָך אומקערן זיין לעסטערונג אויף אים אַליין. edit</p>	<p>batsvingen fil, ober a firsht vet machen oifheren zain lesterung; nain, er vet noch umkeren zain lesterung oif im alein.</p>	<p>many, a magistrate shall cause his reproach to cease for him except that his reproach shall return to him.</p>
<p>DAN 11:19 און ער וועט קערן זיין פנים צו די פֿעסטונגען פֿון זיין אייגענעם לאַנד, אָבער ער וועט געשטרױכלט ווערן און פֿאַלן, און וועט זיך מער נישט געפֿינען. edit</p>	<p>DAN 11:19 un er vet keren zain ponem tsu di festungen fun zain eigenem land, ober er vet geshtroichtl veren un falen, un vet zich mer nisht gefinen.</p>	<p>DAN 11:19 Then he shall turn his face toward the fortresses of his own land, but he shall stumble and fall, and will not be found.</p>
<p>DAN 11:20 און אויף זיין אָרט וועט אויפֿשטיין איינער וואָס וועט מאַכן דורכגיין אַ דריקער דורך דער פֿראַכט פֿון דעם קיניגרייך; אָבער אין אַ קורצער צײַט וועט ער צעבראַכן ווערן, און נישט אין צאָרן, און נישט אין מלחמה. edit</p>	<p>DAN 11:20 un oif zain ort vet oifshtein einer vos vet machen durchgein a driker durch der pracht fun dem kinigraich; ober in a kurtser tsait vet er tsebrachen veren, un nisht in tsoren, un nisht in milchome.</p>	<p>DAN 11:20 Then shall stand up in his place one who causes an exactor to pass through for the glory of the malchut, but within a few yamim he shall be broken, neither in anger, nor in battle.</p>
<p>DAN 11:21 און אויף זיין אָרט וועט אויפֿשטיין אַ נבֿזה {בזה}, וואָס מע האָט נישט אַרױפֿגעטאַן אויף אים דעם גלאַנץ פֿון מלוכה; און ער וועט קומען אין מיטן פֿון שְׁלוֹם, און וועט קריגן די מלוכה מיט</p>	<p>DAN 11:21 un oif zain ort vet oifshtein a nivzh , vos me hot nisht aroifgeton oif im dem glants fun meluche; un er vet kumen in miten fun shalom, un vet krigen di meluche mit glate reid.</p>	<p>DAN 11:21 And in his place shall stand up a vile person, to whom they shall not give the glory of the malchut but he shall come in unawares, and obtain the kingdom by intrigues.</p>

<p>גלאטע רייד. edit</p>		
<p>DAN 11:22 און די אָרעמס פֿון דער פֿלייצונג וועלן אַוועקגעפֿלייצט ווערן פֿון פֿאַר אים, און זיי וועלן צעבראַכן ווערן, און אויך דער פֿירשט פֿון בְּרִית. edit</p>	<p>DAN 11:22 un di orems fun der fleitsung velen avekgefleitst veren fun far im, un zei velen tsebrachen veren, un oich der firshet fun bris.</p>	<p>DAN 11:22 And an overwhelming army will be swept away before him, and shall be broken; yea, also the Nagid Brit.</p>
<p>DAN 11:23 און נאָך דעם ווי מע וועט זיך פֿאַרבינדן מיט אים, וועט ער באַגייז אַ באַטרוג; און ער וועט שטייגן און ווערן שטאַרק מיט ווינציק פֿאַלק. edit</p>	<p>DAN 11:23 un noch dem vi me vet zich farbinden mit im, vet er bagein a batrug; un er vet shtaigen un veren shtark mit vintsik folk.</p>	<p>DAN 11:23 And after the league made with him he shall practice deceit, for he shall go up, and shall become strong with a small people.</p>
<p>DAN 11:24 אין מיטן פֿון שְׁלוֹם און אין די פֿעסטע ערטער פֿון דער מדינה וועט ער קומען, און ער וועט טאָן וואָס זיינע עלטערן און זיינע עלטערנס; עלטערן האָבן נישט געטאָן; רויב און פֿאַנג און פֿאַרמעג וועט ער פֿונאַנדערצעשיטן צו זיי; און אַקעגן פֿעסטונגען וועט ער אויסקלערן זיינע תּחבולות, אָבער נאָר ביז אַ צייט. edit</p>	<p>DAN 11:24 in miten fun shalom un in di feste erter fun der mdine vet er kumen, un er vet ton vos zaine elteren un zaine elterns elteren hoben nisht geton; roib un fang un farmeg vet er funandertseshiten tsu ze; un akegen festungen vet er oiskleren zaine tchbulut, ober nor biz a tsait.</p>	<p>DAN 11:24 He shall enter unawares even into the fattest of the provinces; and he shall do that which his avot have not done, nor his avot of his avot; he shall scatter among them the spoil and booty and possessions, yea, and he shall plan his devices against the strongholds, even for a time.</p>
<p>DAN 11:25 און ער וועט דערוועקן זיין קראַפֿט און זיין מוט אַקעגן דעם מלך פֿון דָרום</p>	<p>DAN 11:25 un er vet derveken zain kraft un zain mut akegen dem melech fun dorem mit a groisen cheil; un der melech fun dorem</p>	<p>DAN 11:25 And he shall stir up his power and his courage against the Melech HaNegev with a great army; and HaMelech</p>

<p>מיט אַ גרויסן חיל; און דער מלך פֿון דרום וועט זיך אַרויסרירן אין מלחמה מיט זייער אַ גרויסן און שטאַרקן חיל; אָבער ער וועט נישט באַשטיין, וואָרום מע וועט אויסקלערן אַקעגן אים edit תחבולות.</p>	<p>vet zich aroisriren in milchome mit zeyer a groisen un shtarken cheil; ober er vet nisht bashtein, vorem me vet oiskleren akegen im tchbulut.</p>	<p>HaNegev shall be stirred up for battle with a very great and mighty army; but he shall not stand; for they shall devise devices against him.</p>
<p>DAN 11:26 און די וואָס עסן זיין שפּייז, וועלן אים צעברעכן, און זיין חיל וועט מען אַוועקפֿלייצן, און פֿיל דערשלאָגענע וועלן פֿאַלן. edit</p>	<p>DAN 11:26 un di vos esen zain shpaiz, velen im tsebrechen, un zain cheil vet men avekfleitsen, un fil dershlogene velen falen.</p>	<p>DAN 11:26 Yea, they that eat of the portion of his meat shall break him, and his army shall overflow, and many shall fall down slain.</p>
<p>DAN 11:27 און דאָס האַרץ פֿון ביידע מלכים וועט זיין צום בייזן, און ביי איין טיש וועלן זיי רעדן ליגן, אָבער עס וועט נישט באַגליקן, וואָרום אַ סוף איז נאָך פֿאַראַן צו דער באַשטימטער צייט. edit</p>	<p>DAN 11:27 un dos harts fun beide Molechim vet zain tsum beizen, un bai ein tish velen ze reden ligen, ober es vet nisht bagliken, vorem a sof iz noch faran tsu der bashtimter tsait.</p>	<p>DAN 11:27 And the hearts of both of these melachim shall be for evil, and they shall speak lies at one shulchan, but it shall not prosper; for yet the end shall be at the time appointed.</p>
<p>DAN 11:28 און ער וועט זיך אומקערן אין זיין לאַנד מיט אַ גרויס פֿאַרמעג, און זיין האַרץ וועט זיין אַקעגן דעם הייליקן בְּרִית; און ער וועט אָפּטאַן, און זיך אומקערן אין זיין לאַנד. edit</p>	<p>DAN 11:28 un er vet zich umkeren in zain land mit a grois farmeg, un zain harts vet zain akegen dem heiliken bris; un er vet opton, un zich umkeren in zain land.</p>	<p>DAN 11:28 Then shall he return into his land with great riches; and his lev shall be against the Brit Kodesh; and he shall do exploits, and return to his own land.</p>

<p>DAN 11:29 אין דער באַשטימטער צייט וועט ער ווידער קומען קיין דרום, אָבער דאָס לעצטע מאָל וועט נישט זיין אַזוי ווי דאָס ערשטע. edit</p>	<p>DAN 11:29 in der bashtimter tsait vet er vider kumen kein dorem, ober dos letste mol vet nisht zain azoi vi dos ershte.</p>	<p>DAN 11:29 At the time appointed he shall return, and come again to the South; but it shall not be as at the first so at the last.</p>
<p>DAN 11:30 וואָרום שיפֿן פֿון כּתים וועלן קומען אויף אים, און ער וועט איינגעשראָקן ווערן, און וועט זיך אומקערן, און ער וועט צערענען אויף דעם הייליקן בְּרִית, און וועט אויספֿירן; און אַז ער וועט זיך אומקערן וועט ער אַכטן אויף די וואָס פֿאַרלאָזן דעם הייליקן בְּרִית. edit</p>	<p>DAN 11:30 vorem shifen fun Kittim velen kumen oif im, un er vet ingeshroken veren, un vet zich umkeren, un er vet tserenen oif dem heiliken bris, un vet oisfiren; un az er vet zich umkeren vet er achten oif di vos farlozen dem heiliken bris.</p>	<p>DAN 11:30 For the ships of Kittim shall come against him; therefore he shall be disheartened and shall return, and rage against the Brit Kodesh so shall he do; he shall even return, and will fix his attention upon those that forsake the Brit Kodesh.</p>
<p>DAN 11:31 און אַרעמס פֿון אים וועלן אויפֿשטיין, און וועלן פֿאַרשוועבן די מִקְדָּשׁ פֿעסטונג, און זיי וועלן אָפּטאָן דעם שטענדיקן קֶרֶבֶן, און וועלן אַרײַנשטעלן די אומווערדיקייט וואָס צעגרוילט. edit</p>	<p>DAN 11:31 un orems fun im velen oifshtein, un velen farshvechen di mikdash festung, un zei velen opton dem shtendiken korben, un velen arainshtelen di umverdikeit vos tsegroilt.</p>	<p>DAN 11:31 And forces from him will stand, and they shall desecrate the Mikdash, the Citadel, and shall do away with HaTamid, and set up the Shikkutz MeShomem.</p>
<p>DAN 11:32 און די וואָס פֿאַרברעכן קעגן בְּרִית, וועט ער מאַכן זינדיק דורך גלאַטע רייד; אָבער דאָס פֿאַלק וואָס קען</p>	<p>DAN 11:32 un di vos farbrechen kegen bris, vet er machen zindik durch glate reid; ober dos folk vos ken zain G-t, vet zich halten fest, un vet oisfiren.</p>	<p>DAN 11:32 And such as do wickedly against the Brit shall he pervert in intrigue, but the people who know their G-d shall be strong and will do.</p>

<p>זיין ג-ט, וועט זיך האַלטן פֿעסט, און וועט אויספֿירן. edit</p>		
<p>און די פֿאַרשטאַנדיקע DAN 11:33 פֿון פֿאַלק וועלן מאַכן פֿיל צו פֿאַרשטיין; אָבער זיי וועלן פֿאַלן דורכן שווערד, און דורך פֿלאַם, און דורך געפֿאַנגענשאַפֿט, און דורך רויב, פֿיל טעג. edit</p>	<p>DAN 11:33 un di forshtandike fun folk velen machen fil tsu farshtein; ober ze velen falen durchen shverd, un durch flam, un durch gefangenschaft, un durch roib, fil teg.</p>	<p>DAN 11:33 And they that understand among the people shall instruct many; yet they shall fall by the sword, and by flame, by captivity, and through despoilment for many yamim.</p>
<p>און אַז זיי וועלן פֿאַלן, וועלן זיי געהאַלפֿן ווערן אַ קליין הילף; און פֿיל וועלן זיך באַהעפֿטן צו זיי מיט גלאַטע רייד. edit</p>	<p>DAN 11:34 un az ze velen falen, velen ze geholfen veren a klein hilf; un fil velen zich baheften tsu ze mit glate reid.</p>	<p>DAN 11:34 Now when they shall fall, they shall be helped with a little help, but many shall cleave to them in intrigue.</p>
<p>און פֿון די DAN 11:35 פֿאַרשטאַנדיקע וועלן פֿאַלן, כדי צו לייטערן צווישן זיי, און צו קלערן, און צו רייניקן, ביז דער צייט פֿון קץ; וואָרום עס וועט נאָך געדויערן ביז דער באַשטימטער צייט. edit</p>	<p>DAN 11:35 un fun di forshtandike velen falen, kedei tsu leiteren tsvishen ze, un tsu kleren, un tsu reiniken, biz der tsait fun Kotz; vorem es vet noch gedoieren biz der bashtimter tsait.</p>	<p>DAN 11:35 And some of them of understanding shall fall to try them, and to purify, and to make them white, even to the time of the end, because it is yet for a time appointed.</p>
<p>און דער מלך וועט טאָן לויט זיין ווילן, און ער וועט זיך דערהייבן און זיך גרייסן איבער איטלעכן ג-ט, און אַקעגן דעם ג-ט פֿון די ג-טער</p>	<p>DAN 11:36 un der melech vet ton loit zain vilen, un er vet zich derheiben un zich greisen iber itlechen G-t, un akegen dem G-t fun di G-ter vet er reden farshait; un er vet bagliken, biz der tsoren vet zich endiken;</p>	<p>DAN 11:36 And HaMelech shall do according to his will; and he shall exalt himself, and magnify himself above every g-d, and shall speak monstous things against the G-d of g-ds, and shall prosper till the wrath be</p>

<p>וועט ער רעדן פֿאַרשייט; און ער וועט באַגליקן, ביז דער צאָרן וועט זיך ענדיקן; וואָרום וואָס איז נגזר געוואָרן, מוז געשען. edit</p>	<p>vorem vos iz nigzar gevoren, muz geshen.</p>	<p>accomplished; for that is determined shall be done.</p>
<p>DAN 11:37 ער וועט אויך נישט אַכטן אויף די ג-טער פֿון זיינע עלטערן, און אויף דער גלוסטיקייט פֿון פֿרויען, און אויף קיין ג-ט וועט ער נישט אַכטן, נאָר איבער אַלעמען וועט ער זיך גרייסן. edit</p>	<p>DAN 11:37 er vet oich nisht achten oif di G-ter fun zaine elteren, un oif der glustikeit fun froien, un oif kein G-t vet er nisht achten, nor iber alemen vet er zich greisen.</p>	<p>DAN 11:37 Neither shall he regard the g-d of his avot, nor the desire of women, nor regard any g-d, for he shall magnify himself above all.</p>
<p>DAN 11:38 נאָר דעם ג-ט פֿון פֿעסטונגען וועט ער טאָן כְּבוֹד אויף זיין אָרט; יאָ, אַ ג-ט וואָס זיינע עלטערן האָבן נישט גקענט, וועט ער טאָן כְּבוֹד מיט גאָלד און מיט זילבער, און מיט טייער געשטיין, און מיט גלוסטיקע זאַכן. edit</p>	<p>DAN 11:38 nor dem G-t fun festungen vet er ton koved oif zain ort; yo, a G-t vos zaine elteren hoben nisht gkent, vet er ton koved mit gold un mit zilber, un mit taier geshtein, un mit glustike zachen.</p>	<p>DAN 11:38 But in his place shall he honor the g-d of fortresses, and a g-d whom his avot knew not shall he honor with zahav, and kesef, and with precious stones, and things desired.</p>
<p>DAN 11:39 און ער וועט אַרבעטן אויף שטאַרקע פֿעסטונגען מיט אַ פֿרעמדן ג-ט, צו די וואָס ער וועט אַנדערקענען וועט ער מערן כְּבוֹד; און ער וועט זיי מאַכן געוועלטיקן איבער פֿילן, און ערד וועט ער</p>	<p>DAN 11:39 un er vet arbeten oif shtarke festungen mit a fremden G-t, tsu di vos er vet onderkenen vet er meren koved; un er vet zeï machen geveltiken iber filen, un erd vet er zeï tseteilen tsum loin.</p>	<p>DAN 11:39 Thus shall he do to the fortresses of the strongholds with the help of a foreign g-d, whom he shall acknowledge and increase with glory; and he shall cause them to rule over many, and shall distribute the land for a price.</p>

<p>זיי צעטיילן צום לויין. edit</p>		
<p>DAN 11:40 און אין דער צייט פֿון קֶץ, וועט זיך צונויפֿשטויסן מיט אים דער מלך פֿון דְרום, און דער מלך פֿון צפֿון וועט שטורעמען אויף אים מיט רייטוועגן, און מיט רייטער, און מיט פֿיל שיפֿן; און ער וועט קומען אין די לענדער, און וועט פֿלייצנדיק דורכגיין. edit</p>	<p>DAN 11:40 un in der tsait fun Kotz, vet zich tsunoifshtoisen mit im der melech fun dorem, un der melech fun tsofen vet shturemen oif im mit raitvegen, un mit raiter, un mit fil shifen; un er vet kumen in di lender, un vet fleitsndik durchgein.</p>	<p>DAN 11:40 And at the time of the end shall HaMelech HaNegev butt against him, and HaMelech HaTzafon shall storm against him with chariots, and with parash, and with many ships; and he shall enter into the countries and shall overflow and pass over.</p>
<p>DAN 11:41 און ער וועט קומען אין דעם שיינעם לאַנד, און פֿיל לענדער וועלן פֿאַלן, נאָר די דאָזיקע וועלן ניצול ווערן פֿון זיין האַנט: אָדום, און מואָב, און דער הויפטטיל פֿון די קינדער פֿון עַמון. edit</p>	<p>DAN 11:41 un er vet kumen in dem sheinem land, un fil lender velen falen, nor di dozike velen nitsl veren fun zain hant: Edom, un Moav, un der hoiptteil fun di kinder fun Ammon.</p>	<p>DAN 11:41 He shall enter also into the Eretz HaTzevi, and many will stumble, but these shall escape out of his hand, even Edom, and Moav, and the chief of the bnei Ammon.</p>
<p>DAN 11:42 און ער וועט אויסשטרעקן זיין האַנט אויף די לענדער, און דאָס לאַנד מְצַרַיִם וועט נישט אַנטרונען ווערן. edit</p>	<p>DAN 11:42 un er vet oishtreken zain hant oif di lender, un dos land Mitsrayim vet nisht antrunen veren.</p>	<p>DAN 11:42 He shall stretch forth his hand also upon the countries, and Eretz Mitsrayim shall not escape.</p>
<p>DAN 11:43 און ער וועט געוועלטיקן איבער די שאַצן פֿון גאָלד און זילבער, און איבער אַלע גלוסטיקע זאַכן פֿון מְצַרַיִם;</p>	<p>DAN 11:43 un er vet geveltiken iber di shatsen fun gold un zilber, un iber ale glustike zachen fun Mitsrayim; un di Luvimm un di Kushim velen zain tsu zaine trit.</p>	<p>DAN 11:43 But he shall rule over the deposits of zahav and of kesef, and over all the desired things of Mitsrayim; and the Libyans and the Cushites shall be at his heels.</p>

<p>און די לובים און די פושים וועלן זיין צו זיינע טריט. edit</p>		
<p>אָבער הערונגען פֿון DAN 11:44 מזרח און פֿון צפֿון וועלן אים דערשרעקן; און ער וועט אַרויסגיין מיט גרויס גרימצאָרן צו פֿאַרטיליקן און צו פֿאַרוויסטן פֿיל. edit</p>	<p>DAN 11:44 ober herungen fun mizrech un fun tsofen velen im dershrecken; un er vet aroisgein mit grois grimtsoren tsu fartiliken un tsu farvisten fil.</p>	<p>DAN 11:44 But reports out of the east and out of the north shall trouble him; therefore he shall go forth with cheimah gedolah (great fury) to destroy, and to annihilate many.</p>
<p>און ער וועט אויפֿשטעלן די געצעלטן פֿון זיין פֿאַלאַץ צווישן די ימען און דעם באַרג פֿון הייליקער שיינקייט. און ער וועט קומען צו זיין סוף, און קיינער וועט אים נישט העלפֿן. edit</p>	<p>DAN 11:45 un er vet oifshtelen di getselten fun zain palats tsvishen di ymen un dem barg fun heiliker sheinkeit. un er vet kumen tsu zain sof, un keiner vet im nisht helfen.</p>	<p>DAN 11:45 And he shall plant the tents of his pavilion between the sea and the Har Tzevi Kodesh (Beautiful Holy Mountain) ; yet he shall come to his end, and there is none to help him.</p>
<p>און אין יענער צייט וועט אויפֿשטיין מיכָאַל, דער גרויסער שַׁר, וואָס שטייט פֿאַר די קינדער פֿון דיין פֿאַלק, און עס וועט זיין אַ צייט פֿון גרויסער צרה וואָס איז נישט געווען פֿון זינט עס איז דאָ אַן אומה ביז יענער צייט. און אין יענער צייט וועט דיין פֿאַלק ניצול ווערן, איטלעכער וואָס איז פֿאַרשריבן אין דעם בוך. edit</p>	<p>DAN 12:1 un in yener tsait vet oifshtein Michael, der groiser shar, vos shteit far di kinder fun dain folk, un es vet zain a tsait fun groiser tsore vos iz nisht geven fun zint es iz do an ume biz yener tsait. un in yener tsait vet dain folk nitsl veren, itlecher vos iz farshriben in dem buch.</p>	<p>DAN 12:1 And at that time shall Micha'el stand, the Sar HaGadol who standeth over the banim of thy people, and there shall be an et tzarah (time of tribulation) , such as has not been from the existence of a nation to that time; and in that time thy people shall be delivered, every one that shall be found written in the Sefer.</p>

<p>און פֿיל פֿון די וואָס DAN 12:2 שלאַפֿן אין דעם שטויב פֿון דער ערד, וועלן זיך אויפֿכאַפֿן, טייל צו אייביקן לעבן, און טייל צו שאַנדן, צו אייביקן בושה {דַראַוֹן}. edit</p>	<p>DAN 12:2 un fil fun di vos shlofen in dem shtoib fun der erd, velen zich oifchapn, teil tsu eibiken leben, un teil tsu shanden, tsu eibiken bushe.</p>	<p>DAN 12:2 And rabbim of them that sleep in the admat apher (<i>dust of the ground</i>) shall awake, some to Chayyei Olam (<i>Everlasting Life</i>) , and some to reproaches (<i>shames</i>) and Dera'on Olam (<i>Everlasting Contempt, Abhorrence, Aversion, i.e.</i>) , Everlasting Gehinnom.</p>
<p>און די פֿאַרשטאַנדיקע DAN 12:3 וועלן גלאַנצן אַזוי ווי דער גלאַנץ פֿון הימל, און די וואָס האַבן געבראַכט פֿיל צו גערעכטיקייט, אַזוי ווי די שטערן אויף אייביק און שטענדיק. edit</p>	<p>DAN 12:3 un di forshtandike velen glantsen azoi vi der glants fun himel, un di vos hoben gebracht fil tsu gerechtikeit, azoi vi di shteren oif eibik un shtendik.</p>	<p>DAN 12:3 And they that are wise shall shine as the brightness of the firmament; and they that turn many to tzedakah (<i>righteousness</i>) as the kokhavim (<i>stars</i>) leolam v'ed (<i>forever and ever</i>) .</p>
<p>און דו, דַניאַל, באַהאַלט DAN 12:4 די ווערטער, און פֿאַרחתמע דאָס בוך ביז דער צייט פֿון קץ; פֿיל וועלן אַרומוואַנדערן היז און הער, און די קענשאַפֿט וועט זיך מערן. edit</p>	<p>DAN 12:4 un du, Daniel, bahalt di verter, un farchasme dos buch biz der tsait fun Kotz; fil velen arumvanderen hin un her, un di kenshaft vet zich meren.</p>	<p>DAN 12:4 But thou, O Daniel, shut up the devarim (<i>words</i>) , and seal the sefer, until the Et Ketz (<i>Time of the End</i>) : rabbim shall run to and fro, that da'as (<i>knowledge</i>) may be increased.</p>
<p>און איך, דַניאַל, האָב DAN 12:5 געזען, ערשט צוויי אַנדערע זיינען געשטאַנען, איינער ביים ברעג טײַך פֿון דער זײַט, און איינער ביים ברעג טײַך פֿון יענער זײַט. edit</p>	<p>DAN 12:5 un ich, Daniel, hob gezen, ersht tsvei andere zainen geshtanen, einer baim breg taich fun der zeit, un einer baim breg taich fun yener zeit.</p>	<p>DAN 12:5 Then I Daniel looked, and, hinei, two others were standing, the one on this side of the bank of the river, and the other on that side of the bank of the river.</p>

<p>DAN 12:6 און איינער האָט געזאָגט צו דעם מאַן אָנגעקליידט אין ליינען, וואָס איז געווען איבער די וואַסערן פֿון טײַך: ווי לאַנג ביז דעם ווונדערלעכן קֶץ? edit</p>	<p>DAN 12:6 un einer hot gezogt tsu dem man ongekleidt in lainen, vos iz geven iber di vaseren fun taich: vi lang biz dem vunderlechen Kotz?</p>	<p>DAN 12:6 And one said to the man clothed in linen, who was above the waters of the river, How long shall it be to the Ketz of these wonders?</p>
<p>DAN 12:7 און איך האָב געהערט דעם מאַן אָנגעקליידט אין ליינען, וואָס איבער די וואַסערן פֿון טײַך, ווי ער האָט אויפֿגעהויבן זײַן רעכטע האַנט און זײַן לינקע צום הימל, און האָט געשוואָרן בײַ דעם וואָס לעבט אייביק, אַז דאָס איז ביז אַ צײַט, צײַטן, און אַ האַלב; און ווען מע ענדיקט צעפֿיצלען די מאַכט פֿון דעם הייליקן פֿאַלק, וועט זיך ענדיקן דאָס אַלץ. edit</p>	<p>DAN 12:7 un ich hob gehert dem man ongekleidt in lainen, vos iber di vaseren fun taich, vi er hot oifgehoiben zain rechte hant un zain linke tsum himel, un hot geshvoren bai dem vos lebt eibik, az dos iz biz a tsait, tsaiten, un a halb; un ven me endikt tsepitslen di macht fun dem heiliken folk, vet zich endiken dos alts.</p>	<p>DAN 12:7 And I heard the man clothed in linen, who was above the waters of the river, when he held up his right hand and his left hand unto Shomayim, and swore, By the One who liveth haolam (forever) , it shall be for a time, times, and a half a time; and when there is an end of breaking in pieces the yad Am Kodesh (power of the Holy People) , all these things shall come to an end.</p>
<p>DAN 12:8 און איך האָב געהערט, אַבער איך האָב נישט פֿאַרשטאַנען; האָב איך געזאָגט: מײַן האַר, וואָס וועט זײַן דער סוף דערפֿון? edit</p>	<p>DAN 12:8 un ich hob gehert, ober ich hob nisht forshtanen; hob ich gezogt: main Har, vos vet zain der sof derfun?</p>	<p>DAN 12:8 And I heard, but I understood not. Then said I, Adoni, what shall be the end of these things?</p>
<p>DAN 12:9 האָט ער געזאָגט: גײ, דַּנְיָאֵל, וואַרום באַהאַלטן און פֿאַרחתמעט זײַנען די ווערטער ביז דער צײַט פֿון</p>	<p>DAN 12:9 hot er gezogt: gei, Daniel, vorem bahalten un farchasmet zainen di verter biz der tsait fun Kotz.</p>	<p>DAN 12:9 And he said, Go thy way, Daniel, for the devarim are closed up and sealed till the Et Ketz (Time of the End) .</p>

<p>קָץ. edit</p>		
<p>DAN 12:10 פִּיל וועלן געקלערט און גערייניקט און געלייטערט ווערן, אָבער די שלעכטע וועלן טאָן שלעכטס, און אַלע שלעכטע וועלן נישט פֿאַרשטיין; אָבער די פֿאַרשטאַנדיקע וועלן פֿאַרשטיין. edit</p>	<p>DAN 12:10 fil velen geklert un gereinikt un gelaitert veren, ober di shlechte velen ton shlechts, un ale shlechte velen nisht farshtein; ober di forshtandike velen farshtein.</p>	<p>DAN 12:10 Many shall be purified, and made white, and refined; but the resha'im (wicked) shall do wickedly; and none of the resha'im shall understand; but the wise shall understand.</p>
<p>DAN 12:11 און פֿון דער צייט וואָס דער שטענדיקער קָרָבֶן וועט אָפּגעטאָן ווערן, און מע וועט אויפֿשטעלן די אומווערדיקייט וואָס צעגרוילט, וועט זײַן טויזנט צוויי הונדערט און נײַנציק טעג. edit</p>	<p>DAN 12:11 un fun der tsait vos der shtendiker korben vet opgeton veren, un me vet oifshtelen di umverdikeit vos tsegroilt, vet zain toizent tsvei hundred un naintsik teg.</p>	<p>DAN 12:11 And from the time that HaTamid (the Daily Sacrifice) shall be taken away, and the Shikkutz Shomem (Abomination Causing Desolation) set up, there shall be a thousand two hundred and ninety yamim.</p>
<p>DAN 12:12 וווּיל צו דעם וואָס האָרט און וועט דערגרייכן ביז טויזנט דריי הונדערט און פֿינף און דרייסיק טעג. edit</p>	<p>DAN 12:12 voil tsu dem vos hart un vet dergreichen biz toizent drai hundred un finf un draisik teg.</p>	<p>DAN 12:12 Ashrei (blessed) is he who waiteth, and attains to the thousand three hundred and five and thirty yamim.</p>
<p>DAN 12:13 און דו גײ, ביז צום קָץ; און וועסט קומען צו דיין רו, און וועסט אויפֿשטיין צו דיין גורל אין סוף פֿון די טעג. edit</p>	<p>DAN 12:13 un du gei, biz tsum Kotz; un vest kumen tsu dain ru, un vest oifshtein tsu dain goral in sof fun di teg.</p>	<p>DAN 12:13 But thou, go till HaKetz; for thou shalt rest, and shall arise to thy allotted inheritance at the Ketz Hayamim (End of Days) .</p>